BIULETYN INFORMACYJNY
DLA SŁUŻB EKONOMICZNO - FINANSOWYCH

WYDAWNICTWO GOFIN PODATKOWE

rok XXXVII (2025) | WYDAWANY CO 10 DNI | Nr 25 (1248)

ISSN 1231 - 0395 | 01.09.2025 r.

I. KONIECZNIE PRZECZYTAJ ..... str. 4

1. Minimalna składka zdrowotna w 2026 r. będzie wyższa ..... str. 4
2. Skutki przedwczesnego wystawienia faktury na gruncie ustawy o VAT – zmiana stanowiska organów podatkowych ..... str. 5

II. INFORMACJE O NOWYCH PRZEPISACH ..... str. 7

1. Wyższy próg skali podatkowej i nowa ulga dla rodzin z co najmniej dwójką dzieci – projekt ustawy zmieniającej ..... str. 7
2. Planowane zmiany w VAT – MPP i odpowiedzialność solidarna ..... str. 9
3. Stosowanie mechanizmu pay & refund przez płatników technicznych ma zostać odroczone ..... str. 9
4. Zmiany w ustawie o podatku od spadków i darowizn ..... str. 10
5. Kara porządkowa i zastaw skarbowy w 2026 r. ..... str. 12

III. ZAGADNIENIA OPRACOWANE KOMPLEKSOWO ..... str. 13

1. **Ubezpieczenie leasingowanego samochodu osobowego – rozliczenie podatkowe i ewidencja księgowa** ..... str. 13
   - 1.1. Rozliczenie dla celów VAT ubezpieczenia leasingowanego samochodu osobowego ..... str. 13
   - 1.2. Ubezpieczenie leasingowanego samochodu osobowego a CIT/PIT ..... str. 15
   - 1.3. Ewidencja księgowa składek na ubezpieczenie leasingowanego samochodu osobowego ..... str. 17
2. **Wydatki związane z otwarciem nowego punktu sprzedaży – podatki i ewidencja księgowa** ..... str. 18
   - 2.1. Odliczanie VAT od wydatków związanych z nowym punktem sprzedaży ..... str. 18

Dziś dodatek:

Nr 25 | Kodeks spółek handlowych

2.2. Wydatki ponoszone w związku z otwarciem nowego punktu sprzedaży a koszty uzyskania przychodów ..... str. 20

2.3. Ewidencja księgowa wydatków związanych z otwarciem nowego punktu sprzedaży ..... str. 23

IV. PODATEK VAT ..... str. 24

1. KSeF – odroczenie/wyłączenie obowiązku wystawiania faktur ustrukturyzowanych ..... str. 24

2. Wybrane interpretacje KIS w zakresie odliczania VAT ..... str. 25

2.1. Prawo do odliczenia VAT z faktury bez NIP nabywcy ..... str. 26

2.2. Zakupy sfinansowane z obcych źródeł a odliczenie VAT ..... str. 27

3. Odpowiedzi na pytania Czytelników ..... str. 28

3.1. Czy zapłata za odstąpienie od umowy przedwstępnej podlega opodatkowaniu VAT? ..... str. 28

3.2. Sprzedaż samochodu po powrocie do podmiotowego zwolnienia z VAT ..... str. 31

3.3. Dwa miejsca prowadzenia działalności – ewidencjonowanie sprzedaży w przenośnej kasie rejestrującej ..... str. 32

3.4. Korekta JPK_VAT a okres przechowywania dokumentów ..... str. 34

V. PODATEK DOCHODOWY OD OSÓB PRAWNYCH ..... str. 36

1. Przechowywanie dokumentów w formie elektronicznej a koszty uzyskania przychodów – interpretacja KIS ..... str. 36

2. Odpowiedzi na pytania Czytelników ..... str. 38

2.1. Podróż pracownika na zgromadzenie wspólników innej spółki a koszty podatkowe i VAT ..... str. 38

2.2. Rozliczanie kosztów wspólnych dotyczących działalności opodatkowanej i zwolnionej z CIT ..... str. 40

2.3. Pasywne źródła przychodów w estońskim CIT ..... str. 42

VI. PODATEK DOCHODOWY OD OSÓB FIZYCZNYCH ..... str. 43

1. Umowa grupowego ubezpieczenia OC pracowników sfinansowana przez pracodawcę a PIT – wyrok NSA ..... str. 43

2. Odpowiedzi na pytania Czytelników ..... str. 46

2.1. Zaliczka na podatek po przekroczeniu limitu przychodów w uldze dla młodych ..... str. 46

2.2. Rozliczenie w PIT dotacji na wydatki odliczone wcześniej w ramach ulgi termomodernizacyjnej ..... str. 48

2.3. Przedsiębiorca-kierowca nocujący w kabinie samochodu ciężarowego a koszty z tytułu noclegu ..... str. 50

VII. ŚRODKI TRWAŁE ..... str. 51

1. Podwyższenie stawki amortyzacyjnej w związku z intensywnym używaniem pojazdu – interpretacja KIS ..... str. 51
2. Wymiana zepsutego pieca c.o. stanowiącego w pełni zamortyzowany środek trwały ..... str. 53

VIII. UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE I ZDROWOTNE ..... str. 54

1. Ubezpieczenia w ZUS osoby niepełnoletniej prowadzącej działalność gospodarczą – interpretacja ZUS ..... str. 54
2. Wsparcie dla pracownika po spełnieniu określonych warunków bez składek ZUS ..... str. 55
3. Rozliczenie składkowo-podatkowe wynagrodzenia pracownika młodocianego ..... str. 56

IX. PRAWO PRACY ..... str. 59

1. Nadgodziny w czasie łączenia pracy z urlopem rodzicielskim i wydłużenie wymiaru tego urlopu ..... str. 59
2. Dane o wymiarze czasu pracy, urlopie i pracy zdalnej w informacji o warunkach zatrudnienia ..... str. 61
3. Nagana i pozbawienie premii z powodu nieprawidłowego korzystania ze zwolnienia lekarskiego ..... str. 63

X. RACHUNKOWOŚĆ ..... str. 64

1. Ustalenie okresu 3. miesięcy na sporządzenie sprawozdania finansowego – odpowiedź Min. Fin. na pytanie naszego Wydawnictwa ..... str. 64
2. Obowiązek przesyłania plików JPK przez podatnika zwolnionego przedmiotowo z CIT – interpretacja KIS ..... str. 66
3. Dotacja do zakupu samochodu elektrycznego otrzymana po jego sprzedaży ..... str. 68
4. Niewynikowe błędy wykryte po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego za 2024 r. ..... str. 70
5. Zwrot w 2025 r. wypłaconych zaliczek na poczet dywidendy za 2024 r. ..... str. 71
   - 5.1. Zwrot zaliczek na poczet przyszłego zysku – regulacje kodeksowe ..... str. 72
   - 5.2. Skutki zwrotu nienależnych zaliczek na poczet dywidendy w podatku dochodowym ..... str. 72
   - 5.3. Ewidencja księgowa otrzymania zwrotów ..... str. 73

WYSOKIE RABATY • NOWE NAGRODY • HITOWE PRZYWILEJE

SKLEP.GOFIN.PL to najszybsze zamówienie prenumeraty **na 2026 r.!**

I. KONIECZNIE PRZECZYTAJ

1. Minimalna składka zdrowotna w 2026 r. będzie wyższa

Osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą opodatkowaną według skali podatkowej lub podatkiem liniowym (dalej: przedsiębiorcy) podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne za dany miesiąc, co do zasady, ustalają na podstawie dochodu z działalności gospodarczej uzyskanego w miesiącu poprzedzającym miesiąc, za który opłacana jest składka. Przedsiębiorcy opodatkowani według skali podatkowej składkę zdrowotną za dany miesiąc opłacają w wysokości 9% podstawy wymiaru, a opodatkowani podatkiem liniowym – w wysokości 4,9% ww. podstawy.

W przypadku gdy tak ustalona podstawa wymiaru składki zdrowotnej jest niższa od minimalnej, wówczas ww. przedsiębiorcy mają obowiązek opłacić ww. składkę od minimalnej podstawy.

Minimalna podstawa wymiaru składki zdrowotnej – za sprawą ustawy nowelizującej z dnia 6 grudnia 2024 r. (Dz. U. poz. 1915) – **w roku składkowym trwającym od 1 lutego 2025 r. do 31 stycznia 2026 r. nie może być niższa od kwoty stanowiącej 75% minimalnego wynagrodzenia** obowiązującego w pierwszym dniu roku składkowego (przed zmianą była to kwota 100% minimalnego wynagrodzenia). Zatem w ww. roku składkowym podstawa wymiaru składki zdrowotnej opłacanej przez ww. przedsiębiorców nie może być niższa od kwoty 3.499,50 zł (tj. 4.666 zł × 75%), a ustalona od tej podstawy składka zdrowotna – 314,96 zł (3.499,50 zł × 9%).

Niestety wspomniana ustawa nowelizująca obniżyła minimalną podstawę wymiaru składki zdrowotnej tylko na rok składkowy trwający od 1 lutego 2025 r. do 31 stycznia 2026 r. Oznacza to, że w 2026 r. będą obowiązywały „dotychczasowe" przepisy (powrócą zasady dotyczące ustalania minimalnej składki zdrowotnej sprzed 2025 r.).

W konsekwencji – jeżeli przepisy nie ulegną zmianie, a jak dotychczas nic na to nie wskazuje – **począwszy od roku składkowego rozpoczynającego się od 1 lutego 2026 r. podstawa wymiaru składki zdrowotnej ww. przedsiębiorców nie będzie mogła być niższa od 100% kwoty minimalnego wynagrodzenia** obowiązującego w pierwszym dniu roku składkowego.

Z projektu rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2026 r. (nr RD224) wynika, że minimalne wynagrodzenie za pracę od 1 stycznia 2026 r. ma wynosić 4.806 zł. Jeśli taka kwota minimalnego wynagrodzenia będzie obowiązywała od 2026 r., to podstawa wymiaru składki zdrowotnej ww. przedsiębiorców w roku składkowym rozpoczynającym się od 1 lutego 2026 r. nie będzie mogła być niższa od 4.806 zł, a ustalona od niej minimalna składka zdrowotna będzie wynosiła 432,54 zł. W porównaniu do obecnie obowiązującej minimalnej składki, wzrośnie ona o 117,58 zł (tj. 432,54 zł – 314,96 zł).

Należy dodać, że także przedsiębiorców opłacających kartę podatkową czeka powrót do niekorzystnych przepisów obowiązujących do końca 2024 r. Przypomnijmy, iż ww. przedsiębiorcy w 2025 r. miesięczną podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne ustalają od kwoty stanowiącej 75% minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w pierwszym dniu roku kalendarzowego. Przepisy te zostały uchwalone tylko na 2025 r. Zatem od 2026 r. podstawa wymiaru składki zdrowotnej dla ww. osób – tak jak wcześniej – będzie wynosiła 100% kwoty minimalnego wynagrodzenia.

2. Skutki przedwczesnego wystawienia faktury na gruncie ustawy o VAT – zmiana stanowiska organów podatkowych

Uregulowania ustawowe

Zasadniczo fakturę wystawia się nie później niż 15. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym dokonano dostawy towaru, wykonano usługę lub otrzymano zaliczkę, zadatek itp. (art. 106i ust. 1 i 2 ustawy o VAT).

Ustawodawca przewidział jednak także możliwość wystawienia faktury przed ww. zdarzeniami, ale nie wcześniej niż 60. dnia przed ich zaistnieniem. Tak wynika z art. 106i ust. 7 ustawy o VAT. Przepis ten nie dotyczy wystawiania faktur w zakresie dostawy i świadczenia usług, o których mowa w art. 19a ust. 3, 4 i ust. 5 pkt 4 (m.in. najmu, dzierżawy, leasingu lub usług o podobnym charakterze), jeżeli faktura zawiera informację, jakiego okresu rozliczeniowego dotyczy.

Z wcześniejszego wystawienia faktury podatnicy korzystają najczęściej w celu otrzymania zaliczki, gdy kontrahent wymaga jej udokumentowania przed zapłatą, ale nie akceptuje pro-formy.

Dotychczasowe stanowisko organów podatkowych

Organy podatkowe stały dotychczas na stanowisku, że jeżeli podatnik wystawił fakturę przedwcześnie (ponad 60 dni przed dokonaniem dostawy, wykonaniem usługi, czy otrzymaniem zaliczki), a faktura została wprowadzona do obrotu, powinien tę fakturę skorygować „do zera". Jeżeli tego nie zrobi, powinien na podstawie art. 108 ust. 1 ustawy o VAT zapłacić kwotę podatku wykazaną w tej fakturze. Zgodnie bowiem z art. 108 ust. 1 ww. ustawy, w przypadku gdy osoba prawna, jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej lub osoba fizyczna wystawi fakturę, w której wykaże kwotę podatku, jest obowiązana do jego zapłaty. Tak wskazał np. Dyrektor KIS w interpretacji indywidualnej z 20 grudnia 2023 r., nr 0113-KDIPT1-3.4012.560.2023.2.AG, w której czytamy:

„(...) skoro nie doszło do otrzymania przez Państwa zaliczki, to faktura zaliczkowa stała się fakturą wystawioną przedwcześnie – dokumentuje zatem zdarzenie, do którego nie doszło. Zatem taka faktura nie może pozostać w obrocie gospodarczym. W takim przypadku istnieje wyłącznie możliwość wystawienia faktury korygującej stosownie do art. 106j ust. 1 pkt 5 ustawy o VAT, który obliguje podatnika do wystawienia faktury korygującej w sytuacji stwierdzenia pomyłki w jakiejkolwiek pozycji faktury.

(...) w przedmiotowej sprawie winni Państwo skorygować przedwcześnie wystawione faktury zaliczkowe, poprzez wystawienie – stosownie do art. 106j ust. 1 pkt 5 ustawy o VAT – faktur korygujących, w zakresie podstawy opodatkowania i kwoty podatku (tj. „wyzerować" te pozycje).

W sytuacji natomiast, gdy nie skorygują Państwo przedmiotowych faktur zaliczkowych wystawionych z naruszeniem art. 106i ust. 7 pkt 2 ustawy o VAT, wówczas są Państwo zobowiązani do zapłaty wykazanego w nich podatku, stosownie do art. 108 ust. 1 ustawy o VAT – bez względu na powód nieprawidłowego wystawienia faktury. (...)"

Tożsame stanowisko zaprezentowano m.in. w interpretacji indywidualnej Dyrektora KIS z 15 stycznia 2019 r., nr 0114-KDIP1-3.4012.672.2018.1.JF.

Ponadto zaznaczamy, że taką fakturę uznawano za fakturę pustą, która nie uprawnia nabywcy do odliczenia VAT w niej wykazanego. Tak wskazał Dyrektor KIS w interpreta-

cji indywidualnej z 15 maja 2020 r., nr 0112-KDIL3.4012.192.2020.1.LS. W myśl art. 88 ust. 3a pkt 4 lit. a) ustawy o VAT, nie uprawniają bowiem nabywcy do odliczenia VAT faktury, faktury korygujące, dokumenty celne, które stwierdzają czynności, które nie zostały dokonane – w części dotyczącej tych czynności.

Stanowisko sądów

Inne zdanie w omawianej kwestii mają sądy administracyjne. Z wyroków wynika, że jeżeli faktura dokumentuje rzeczywiste zdarzenie gospodarcze, które podlega opodatkowaniu VAT, to sam fakt wystawienia przedwcześnie faktury nie rodzi obowiązku zapłaty wykazanego w niej podatku.

Przykładowo NSA w wyroku z 21 kwietnia 2023 r., sygn. akt I FSK 229/20 wyjaśnił, że art. 108 ust. 1 i 2 ustawy o VAT odnosi się do „pustych faktur", tj. faktur, które nie dokumentują rzeczywistej transakcji, zdarzenia gospodarczego. Obowiązek zapłaty podatku w trybie art. 108 ustawy o VAT wynika wyłącznie z faktu wystawienia tzw. pustej faktury. Jest to przepis o charakterze prewencyjnym, albowiem ma on przeciwdziałać wprowadzaniu do obiegu nierzetelnych faktur, z których nieuczciwi przedsiębiorcy mogliby wywodzić prawo do odliczenia podatku naliczonego. Natomiast jeżeli faktura dokumentuje rzeczywiste zdarzenie gospodarcze, które podlega opodatkowaniu, to sam fakt wystawienia przedwcześnie faktury nie rodzi obowiązku zapłaty podatku na podstawie art. 108 ustawy o VAT. Zdaniem NSA, taka faktura powinna zostać zaewidencjonowana i rozliczona na zasadach ogólnych, tj. z chwilą powstania obowiązku podatkowego. Wystawienie przedwczesnej faktury pozostaje bez wpływu na moment powstania obowiązku podatkowego na gruncie VAT. Obowiązek podatkowy powstaje bowiem generalnie – zgodnie z art. 19a ustawy o VAT – z chwilą dokonania dostawy towarów, wykonania usługi lub z chwilą zapłaty (jeśli zapłata nastąpiła przed wydaniem przedmiotu umowy lub wykonaniem usługi), nie zaś z chwilą wystawienia faktury. Analogiczny pogląd zaprezentował NSA w wyrokach z 21 czerwca 2023 r., sygn. akt I FSK 686/19, z 14 marca 2023 r., sygn. akt I FSK 2093/18 i z 13 września 2022 r., sygn. akt I FSK 434/19.

Dla Prenumeratorów GOFIN

Orzecznictwo dla firm dostępne w serwisie *www.orzecznictwo.gofin.pl*

Natomiast do kwestii odliczenia VAT z faktury wystawionej przedwcześnie odniósł się NSA w wyroku z 18 grudnia 2024 r. sygn. akt I FSK 996/21. NSA orzekł, że:

„(...) faktura zaliczkowa wystawiona z naruszeniem terminu określonego w art. 106i ustawy o VAT (wcześniej niż 30 dni (obecnie 60 dni – przyp. red.) *przed otrzymaniem zaliczki) i nieskorygowana przez sprzedającego w terminie do 25. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym upłynął trzydziesty dzień od wystawienia faktury, nie staje się fakturą „pustą" i daje prawo do odliczenia podatku naliczonego, pod warunkiem wcześniejszego otrzymania zaliczki przez sprzedawcę, w terminie określonym w art. 86 ust. 10 w zw. z ust. 10b pkt 1, ust. 10c oraz ust. 11 ustawy o VAT. (…)"*

Zmiana stanowiska KIS

Wszystko wskazuje na to, że pod wpływem wyroków sądów administracyjnych organy podatkowe zmieniły swoje stanowisko. W dniu 23 lipca 2025 r. Szef KAS wydał bowiem interpretację zmieniającą, nr DOP7.8101.28.2025.FMLM, z której wynika, że nie w każdym przypadku wystawienie faktury niezgodnie z art. 106i ust. 7 ustawy o VAT, wprowadzenie jej do obrotu prawnego i brak tzw. wyzerowania (tj. wystawienia faktury korygującej „do zera") oznacza, że mamy do czynienia z pustą fakturą (niedokumentującą faktycznych zdarzeń go-

spodarczych), o której mowa w art. 108 ustawy o VAT, a podatnik obowiązany jest do zapłaty podatku z niej wynikającego.

Zdaniem Szefa KAS, należy każdorazowo brać pod uwagę fakt, czy mimo przedwczesnego wystawienia faktury, finalnie dochodzi do realizacji usługi, dostawy towaru lub też zapłaty zaliczki. W interpretacji czytamy:

„(…) Jeżeli faktura odnosi się do rzeczywistych (przyszłych) zdarzeń gospodarczych, które podlegają opodatkowaniu, to samo jej wystawienie w sposób niezgodny z przepisami (przedwcześnie) nie rodzi obowiązku zapłaty podatku na podstawie art. 108 ust. 1 ustawy o VAT.

Kluczowym elementem jest fakt, aby z tytułu transakcji powiązanej z przedwcześnie wystawioną fakturą, finalnie powstał obowiązek podatkowy, który w sytuacji wcześniejszego wystawienia faktury (przy założeniu, że nie doszło do wcześniejszej zapłaty) powstanie z chwilą dokonania dostawy towarów, nie zaś z chwilą wystawienia faktury.

Oznacza to, że prawo do odliczenia powstanie najwcześniej za okres, w którym doszło do powstania obowiązku podatkowego. Zatem samo otrzymanie faktury przedwcześnie wystawionej w sytuacji, gdy w odniesieniu do czynności dokumentowanej tą fakturą nie powstał jeszcze obowiązek podatkowy, nie tworzy prawa do odliczenia podatku naliczonego z niej wynikającego. (…)”

O zmianie stanowiska organów podatkowych świadczy zarówno ww. interpretacja Szefa KAS, jak i fakt wycofania przez Dyrektora KIS skarg kasacyjnych od korzystnych dla podatników wyroków sądów I instancji (patrz: np. postanowienie NSA z 25 marca 2025 r., sygn. akt I FSK 638/22). Pozostaje zatem mieć nadzieję, że powyższe zakończy konflikty między podatnikami a organami w kwestii faktur wystawionych przedwcześnie.

II. INFORMACJE O NOWYCH PRZEPISACH

1. Wyższy próg skali podatkowej i nowa ulga dla rodzin z co najmniej dwójką dzieci – projekt ustawy zmieniającej

W dniu 11 sierpnia 2025 r. do Sejmu został wniesiony prezydencki projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz niektórych innych ustaw. Projektowana ustawa nowelizująca ma wprowadzić zmiany m.in. w ustawie o PIT, głównie w zakresie wsparcia i poprawy sytuacji materialnej rodzin, w szczególności rodzin wychowujących dzieci, w celu realizacji polityki prorodzinnej państwa. Zmiany w PIT mają polegać na podniesieniu progu podatkowego w skali podatkowej oraz podwyższeniu kwoty zmniejszającej podatek dla rodzin z co najmniej dwojgiem dzieci. Miałyby one wejść w życie z dniem 1 stycznia 2026 r. Czy jednak tak się stanie – będziemy informować na łamach naszego czasopisma.

Wyższy próg skali podatkowej

Projekt ustawy zmieniającej zakłada podwyższenie progu podatkowego w skali podatkowej **z kwoty 120.000 zł do 140.000 zł**, do wysokości którego dochody podatnika PIT podlegają opodatkowaniu 12% stawką podatku (a powyżej – stawką w wysokości 32%).

Jak czytamy w uzasadnieniu do ww. projektu:

„(…) Obowiązujący próg podatkowy 120.000 zł został wprowadzony w 2022 r. i od tego czasu nie był waloryzowany, mimo że Polska doświadczyła w tym okresie znacznego wzro-

stu wynagrodzeń oraz inflacji, która pomimo spadku nadal oddziałuje na sytuację finansową polskich rodzin. Oznacza to, że efektywne obciążenie dochodów Polaków podatkiem dochodowym rozliczanym według skali podatkowej wzrosło, mimo że formalnie stawki podatku pozostały na niezmienionym poziomie (12% i 32%). Realna wartość 120.000 zł z 2022 r. to obecnie tylko około 90.000 zł (…). Faktyczne opodatkowanie osób rozliczających podatek PIT według skali wzrosło przez te lata nieproporcjonalnie wyżej od opodatkowania osób rozliczających się podatkiem liniowym lub ryczałtem ewidencjonowanym, których obciążenie PIT, co do zasady, rośnie proporcjonalnie do wzrostu dochodu.

(…) W konsekwencji zamrożenia wartości progu podatkowego coraz więcej podatników wchodzi w drugi próg podatkowy nie z powodu realnego wzrostu zamożności, lecz wskutek inflacji i nominalnego wzrostu płac. Utrzymywanie progu na poziomie 120.000 zł prowadzi de facto do zwiększania obciążeń podatkowych wielu polskich rodzin. (…)"

Dochody rodzin z co najmniej dwójką dzieci wolne od podatku do kwoty 140.000 zł

Projekt ustawy nowelizującej zakłada też wprowadzenie nowej ulgi w PIT polegającej na podwyższeniu kwoty zmniejszającej podatek dla rodziców z co najmniej dwojgiem dzieci, rozliczających się według skali podatkowej, **do kwoty 16.800 zł**. Podwyższenie tej kwoty w praktyce oznaczałoby, że dochody rodzica (lub opiekuna prawnego) co najmniej dwojga dzieci w skali roku byłyby wolne od podatku PIT **do kwoty 140.000 zł** (dla rodzin z dwojgiem procujących rodziców byłoby to efektywnie 280.000 zł). Od nadwyżki ponad 140.000 zł podatek wynosiłby 32%.

Jak czytamy w uzasadnieniu do ww. projektu:

„(…) Rozwiązanie to stanowi instrument ukierunkowany na realne wzmocnienie sytuacji finansowej rodzin wielodzietnych w Polsce. Propozycja ta uwzględnia szczególną rolę rodziny w systemie konstytucyjnym Rzeczypospolitej Polskiej oraz potrzebę zapewnienia dzieciom odpowiednich warunków rozwoju poprzez zmniejszenie obciążeń fiskalnych ich rodziców. Podwyższenie kwoty zmniejszającej podatek w tej grupie podatników jest także odpowiedzią na rosnące koszty utrzymania, w tym wydatki związane z edukacją, opieką zdrowotną i codziennym funkcjonowaniem rodziny. W perspektywie długoterminowej działanie to ma sprzyjać podejmowaniu decyzji prokreacyjnych oraz ograniczeniu negatywnych skutków kryzysu demograficznego. (…)"

Ulga ta miałaby zastosowanie do podatnika, który w roku podatkowym w stosunku do co najmniej dwojga dzieci (małoletnich, pełnoletnich otrzymujących zasiłek/dodatek pielęgnacyjny lub rentę socjalną, pełnoletnich uczących się do ukończenia 25. roku życia – z uwzględnieniem ustawowych warunków, o których mowa w art. 6 ust. 4e i 8 ustawy o PDOF) wykonywał władzę rodzicielską, pełnił funkcję opiekuna prawnego, jeżeli dziecko z nim zamieszkiwało, lub sprawował funkcję rodziny zastępczej na podstawie orzeczenia sądu lub umowy zawartej ze starostą, a w przypadku pełnoletnich uczących się dzieci – wykonywał ciążący na nim obowiązek alimentacyjny albo sprawował funkcję rodziny zastępczej (do liczby dzieci nie wliczałoby się dzieci, które na podstawie orzeczenia sądu zostałyby umieszczone w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie albo pozostających w związku małżeńskim).

W uzasadnieniu do ww. projektu wskazano również, że zachowane pozostałoby prawo do równoległego stosowania pozostałych ulg podatkowych na dzieci.

Rozwiązanie to nie miałoby zastosowania do podatników, którzy byliby zobowiązani do zapłaty daniny solidarnościowej.

2. Planowane zmiany w VAT – MPP i odpowiedzialność solidarna

Na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji (www.rcl.gov.pl) zamieszczono wniesiony przez Prezydenta RP projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz niektórych innych ustaw.

Projekt ten przewiduje m.in. rozszerzenie załącznika nr 15 do ustawy o VAT o kolejne usługi/towary, tj.:

- transport drogowy towarów samochodami-chłodniami (PKWiU 49.41.11),
- transport drogowy produktów naftowych cysternami (PKWiU 49.41.12),
- transport drogowy pozostałych cieczy i gazów cysternami (PKWiU 49.41.13),
- olej z rzepaku, rzepiku i gorczycy, surowy (PKWiU 10.41.24),
- olej słonecznikowy i jego frakcje, rafinowane, ale niemodyfikowane chemicznie (PKWiU 10.41.54),
- olej z rzepaku, rzepiku i gorczycy oraz ich frakcje, rafinowane, ale niemodyfikowane chemicznie (PKWiU 10.41.56).

Zmianie ma ulec także poz. 3 tego załącznika, w której planuje się wskazać „Olej słonecznikowy surowy" (PKWiU 10.41.23) – obecnie pozycja ta obejmuje „Oleje i tłuszcze zwierzęce i roślinne – wyłącznie olej z rzepaku (PKWIU ex 10.4).

Dla Prenumeratorów GOFIN

Klasyfikacje dostępne w serwisie *www.klasyfikacje.gofin.pl*

Załącznik ten stanowi wykaz towarów i usług, o których mowa w art. 105a ust. 1, art. 106e ust. 1 pkt 18a, art. 108a ust. 1a oraz art. 108e ustawy o VAT, tj. wykaz towarów/usług, w przypadku których:

- ma zastosowanie mechanizm podzielonej płatności (MPP),
- nabywca odpowiada solidarnie wraz z podmiotem dokonującym tej dostawy za jego zaległości podatkowe,
- sprzedawca i nabywca są obowiązani posiadać rachunek rozliczeniowy, o którym mowa w art. 49 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2024 r. poz. 1646 ze zm.) lub imienny rachunek w SKOK otwarty w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą, prowadzone w walucie polskiej.

Zgodnie z projektem, zmiany w tym zakresie mają wejść w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia. Zaznaczamy jednak, że jest to początkowy etap (projekt jest konsultowany) i nie wiadomo, czy oraz w jakim zakresie zmiany te wejdą w życie. Będziemy do tego tematu wracać na dalszym etapie prac legislacyjnych.

3. Stosowanie mechanizmu pay & refund przez płatników technicznych ma zostać odroczone

Mechanizm pay & refund jest stosowany przy poborze podatku u źródła. Stosuje się go w odniesieniu do wypłat niektórych należności (określonych w art. 21 ust. 1 pkt 1 i art. 22 ust. 1 ustawy o PDOP oraz art. 29 ust. 1 pkt 1 i art. 30a ust. 1 pkt 1-5a ustawy o PDOF, tj. m.in. należności licencyjnych, odsetek) na rzecz zagranicznego podmiotu powiązanego – w przypadku gdy kwota należności na jego rzecz przekroczyła w roku podatkowym (obowiązującym u wypłacającego te należności) łącznie 2.000.000 zł. Polski podmiot, który wypłaca te należności (płatnik), jest zasadniczo zobowiązany pobrać od nadwyżki ponad kwotę 2.000.000 zł podatek u źródła według krajowej stawki podatku, bez możliwości niepobrania

podatku na podstawie właściwej umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania, a także bez uwzględniania zwolnień lub stawek wynikających z przepisów szczególnych lub umów o unikaniu podwójnego opodatkowania (art. 26 ust. 2e ustawy o PDOP i art. 41 ust. 12 ustawy o PDOF). Następnie można starać się o zwrot nadpłaconego podatku.

Stosowanie mechanizmu pay & refund zostało wyłączone m.in. w odniesieniu do wypłat należności (i świadczeń – na gruncie PIT) za pośrednictwem tzw. płatnika technicznego (o którym mowa w art. 26 ust. 2c ustawy o PDOP oraz art. 41 ust. 4d i 10 ustawy o PDOF) – mocą rozporządzeń Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2022 r. w sprawie wyłączenia obowiązku poboru zryczałtowanego podatku dochodowego:

- od osób prawnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 659),
- od osób fizycznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 232).

Obecnie wyłączenie to obowiązuje do 31 grudnia 2025 r. Planuje się jednak jego przedłużenie do 31 grudnia 2026 r. W związku z tym na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji (www.rcl.gov.pl) zamieszczono stosowne projekty rozporządzeń zmieniających w zakresie CIT i PIT przewidujące to przedłużenie (nr z wykazu prac legislacyjnych 1015 i 1016).

Jak czytamy w uzasadnieniu do projektu rozporządzenia dotyczącego CIT:

„(…) w stosunku do wypłat należności dokonywanych za pośrednictwem tzw. płatnika technicznego (tj. w przypadkach, o których mowa w art. 26 ust. 2c ustawy o CIT) obowiązek stosowania MPR (mechanizmu pay & refund – przyp. red.) *był czasowo i w różny sposób ograniczony lub wyłączony od początku jego obowiązywania (tj. już w latach 2019-2021) i po krótkiej przerwie został całkowicie wyłączony rozporządzeniem z dnia 30 czerwca 2022 r., ze skutkiem od 1 lipca 2022 r. (...) Powodem całkowitego wyłączenia była zgłaszana przez środowisko płatników technicznych i emitentów całkowita lub częściowa niemożliwość wykonywania przez nich obowiązków MPR i wynikające stąd problemy w poborze podatku u źródła, które nasiliły się po wejściu w życie zmian wprowadzonych od dnia 1 stycznia 2022 r. Dlatego dodatkowym celem dodanego wyłączenia było wykorzystanie okresu „zawieszenia" do przygotowania zmian ustawowych określających pobór podatku, który byłby adekwatny do rzeczywistej wiedzy uczestników tego procesu i ich zdolności do ustalenia przesłanek powiązania i sumy należności.*

W dniu 10 grudnia 2024 r. została przyjęta Dyrektywa Rady (UE) 2025/50 w sprawie szybszego i bezpieczniejszego systemu ulg w nadmiernym podatku u źródła (dalej: dyrektywa FASTER), która ma mieć wpływ na sytuację płatników technicznych w Polsce. Rozwiązania na poziomie ustawowym nie zostały do tej pory przygotowane między innymi ze względu na przyjęcie dyrektywy FASTER. Dlatego celowe jest kolejne przedłużenie obowiązywania tego wyłączenia do końca 2026 r. (…)"

Planuje się, że ww. rozporządzenia zmieniające wejdą w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia. Na dzień oddania tego numeru BI do druku prace nad tymi rozporządzeniami nie zostały zakończone.

4. Zmiany w ustawie o podatku od spadków i darowizn

W dniu 20 sierpnia 2025 r. weszła w życie ustawa z dnia 25 lipca 2025 r. o zmianie ustawy o podatku od spadków i darowizn (Dz. U. poz. 1064). Zasadniczym celem ustawy jest uproszczenie rozliczania podatku w przypadku nabycia prawa majątkowego polegającego na obowiązku świadczeń powtarzających się na rzecz nabywcy, jak również ułatwienie i przyspieszenie obrotu majątkiem nabytym tytułem spadku lub w inny nieodpłatny sposób, objęty zakresem ustawy o podatku od spadków i darowizn, od osób z kręgu najbliższej rodziny.

Opodatkowanie świadczeń powtarzających się

Nowelizacja wprowadziła regulację, zgodnie z którą, jeśli przedmiotem nabycia jest prawo majątkowe polegające na obowiązku świadczeń powtarzających się na rzecz nabywcy tego prawa, obowiązek podatkowy powstaje z chwilą:

a) ustanowienia tych świadczeń – w przypadku gdy wartość świadczeń powtarzających się za cały okres trwania obowiązku tych świadczeń jest ustalona na dzień ich ustanowienia albo została uprawdopodobniona zgodnie z art. 12 ust. 1 pkt 2 ustawy, tj. za zgodą podatnika, przez naczelnika urzędu skarbowego,

b) wykonania poszczególnych świadczeń – w pozostałych przypadkach.

Ustawa w nowy sposób określiła zasady ustalania wartości prawa majątkowego polegającego na obowiązku świadczeń powtarzających się na rzecz nabywcy tego prawa. Po zmianie, zgodnie z nowym brzmieniem art. 12 ust. 1 ustawy, jako wartość tego prawa przyjmuje się:

1) łączną wartość świadczeń powtarzających się za okres, na jaki zostały ustanowione, a jeżeli zostały ustanowione na czas nieokreślony – za okres 10 lat, w przypadku gdy wartość świadczeń powtarzających się jest ustalona na dzień ich ustanowienia za cały okres trwania obowiązku tych świadczeń,

2) łączną uprawdopodobnioną wartość świadczeń powtarzających się za okres, na jaki zostały ustanowione, a jeżeli zostały ustanowione na czas nieokreślony – za okres 10 lat, w przypadku gdy wartość świadczeń powtarzających się nie jest ustalona na dzień ich ustanowienia za cały okres trwania obowiązku tych świadczeń, a naczelnik urzędu skarbowego, za zgodą podatnika, uprawdopodobni ich wartość,

3) wartość poszczególnych świadczeń w przypadkach innych niż określone w pkt 1 i 2.

Natomiast do obliczenia wartości prawa użytkowania i służebności stosuje się odpowiednio regulację wskazaną w punkcie 1 powyżej, przy czym ich roczną wartość ustala się w wysokości 4% wartości rzeczy oddanej w użytkowanie lub obciążonej służebnością. Ustawa zawiera również przepis przejściowy, zgodnie z którym do praw majątkowych polegających na obowiązku świadczeń powtarzających się, użytkowania i służebności ustanowionych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Częściowe zniesienie obowiązku przedkładania zaświadczenia z urzędu skarbowego

Przed nowelizacją przepisów notariusze mogli dokonywać czynności notarialnych, w których przedmiotem obrotu lub obciążenia były rzeczy lub prawa majątkowe nabyte przez zbywcę tytułem spadku lub w inny nieodpłatny sposób objęty zakresem ustawy o podatku od spadków i darowizn tylko wtedy, gdy zbywca przedstawił z urzędu skarbowego odpowiednie zaświadczenie (nie dotyczyło to składników majątku nabytych na podstawie umowy zawartej w formie aktu notarialnego). Zaświadczenie takie potwierdzało, że nabycie rzeczy, której ma dotyczyć zbycie (obciążenie), jest zwolnione od podatku, że należny podatek został zapłacony albo że zobowiązanie podatkowe wygasło wskutek przedawnienia. Stanowiło ono zabezpieczenie przed wyzbyciem się majątku przez podatników w tych przypadkach, gdy uchylają się oni od zapłaty podatku. Po zmianie przepisów, w aktualnym stanie prawnym, powyższy wymóg przedkładania zaświadczenia z US nie jest aktualny, nie tylko w sytuacji, gdy nabycie nastąpiło na podstawie umowy zawartej w formie aktu notarialnego (jak miało to już miejsce przed nowelizacją), ale również wtedy, gdy nabycie było zwolnione od podatku od spadków i darowizn na podstawie zwolnienia określonego w art. 4a ustawy (chodzi o tzw. cał-

kowite zwolnienie podatkowe przewidziane dla członków najbliższej rodziny, należących do tzw. zerowej grupy podatkowej). Należy pamiętać, że znowelizowana regulacja ma zastosowanie do zbywanych bądź obciążanych rzeczy lub praw majątkowych nabytych po dniu 31 grudnia 2006 r.

5. Kara porządkowa i zastaw skarbowy w 2026 r.

Wysokość kary porządkowej

Zgodnie z art. 262 Ordynacji podatkowej (O.p.), karą porządkową mogą – co do zasady – zostać ukarani m.in. strona, pełnomocnik strony, świadek lub biegły, którzy mimo prawidłowego wezwania organu podatkowego:

- nie stawią się osobiście bez uzasadnionej przyczyny, mimo że byli do tego zobowiązani lub
- bezzasadnie odmówią lub nie dokonają w terminie wyznaczonym w wezwaniu złożenia wyjaśnień, zeznań, wydania opinii, okazania przedmiotu oględzin, przedłożenia tłumaczenia dokumentacji obcojęzycznej lub udziału w innej czynności, lub
- bezzasadnie odmówią okazania lub nie przedstawią w wyznaczonym terminie dokumentów, których obowiązek posiadania wynika z przepisów prawa, ksiąg podatkowych, dowodów księgowych będących podstawą zapisów w tych księgach, lub
- bez zezwolenia tego organu opuszczą miejsce przeprowadzenia czynności przed jej zakończeniem.

W Monitorze Polskim z 14 sierpnia 2025 r., pod poz. 761, opublikowano obwieszczenie Ministra Finansów i Gospodarki z dnia 13 sierpnia 2025 r. w sprawie wysokości kwoty wymienionej w art. 262 § 1 ustawy – Ordynacja podatkowa na rok 2026. Mocą tego obwieszczenia wskazano, że **w 2026 r.** kara porządkowa wyniesie **3.800 zł** (obecnie wynosi ona 3.700 zł).

Zastaw skarbowy

Zgodnie z art. 41 § 1 O.p., Skarbowi Państwa i jednostkom samorządu terytorialnego z tytułu zobowiązań podatkowych powstałych w sposób przewidziany w art. 21 § 1 pkt 2 (tj. z dniem doręczenia decyzji organu podatkowego, ustalającej wysokość tego zobowiązania), a także z tytułu zaległości podatkowych stanowiących ich dochód oraz odsetek za zwłokę od tych zaległości przysługuje zastaw skarbowy na wszystkich będących własnością podatnika oraz stanowiących współwłasność łączną podatnika i jego małżonka rzeczach ruchomych oraz zbywalnych prawach majątkowych, jeżeli wartość poszczególnych rzeczy lub praw wynosi w dniu ustanowienia zastawu co najmniej 18.200 zł (limit obowiązujący w 2025 r.). Zaznaczamy, że zastawem skarbowym nie mogą być obciążone rzeczy lub prawa majątkowe niepodlegające egzekucji oraz mogące być przedmiotem hipoteki. Zastaw skarbowy stosuje się odpowiednio do należności przypadających od płatników lub inkasentów, następców prawnych oraz osób trzecich odpowiadających za zaległości podatkowe.

W Monitorze Polskim z 12 sierpnia 2025 r., pod poz. 745, opublikowano obwieszczenie Ministra Finansów i Gospodarki z dnia 7 sierpnia 2025 r. w sprawie wysokości kwoty wymienionej w art. 41 § 1 ustawy – Ordynacja podatkowa na rok 2026. Zgodnie z tym obwieszczeniem, ustanowienie zastawu skarbowego **w 2026 r.** będzie uzależnione od tego, czy wartość poszczególnych rzeczy lub praw w dniu ustanowienia będzie wynosiła co najmniej **19.000 zł** (obecnie – jak wskazano – limit ten wynosi 18.200 zł).

III. ZAGADNIENIA OPRACOWANE KOMPLEKSOWO

1. Ubezpieczenie leasingowanego samochodu osobowego – rozliczenie podatkowe i ewidencja księgowa

Podmioty gospodarcze, które ponoszą wydatki na ubezpieczenie samochodu osobowego, wykorzystywanego na podstawie umowy leasingu (np. składki na ubezpieczenie OC, AC, NNW, GAP), wydatki te muszą odpowiednio rozliczyć dla celów VAT, podatku dochodowego oraz ująć w księgach rachunkowych. Te kwestie poruszamy w tym artykule, odnosząc się do składek na ubezpieczenie samochodu wykorzystywanego na podstawie umowy leasingu operacyjnego zarówno dla celów podatkowych, jak i bilansowych.

1.1. Rozliczenie dla celów VAT ubezpieczenia leasingowanego samochodu osobowego

Usługa ubezpieczenia samochodu – zwolnienie z VAT

Podatnikom przysługuje prawo do odliczenia VAT od nabytych towarów i usług w takim zakresie, w jakim są one wykorzystywane do wykonywania czynności opodatkowanych, z uwzględnieniem ustawowych ograniczeń i wyłączeń, dotyczących m.in. wydatków związanych z samochodami osobowymi. Co ponadto ważne, aby podatnik mógł odliczyć VAT od dokonanego zakupu, musi on otrzymać fakturę z wykazaną w niej kwotą VAT (pomijamy tu zakupy od podmiotów zagranicznych). Natomiast usługa ubezpieczenia samochodu osobowego generalnie korzysta ze zwolnienia z VAT (na podstawie art. 43 ust. 1 pkt 37 ustawy o VAT) i nie jest ona dokumentowana fakturą. W związku z tym nabywca takiej usługi nie odlicza VAT z tytułu jej zakupu.

Usługa ubezpieczeniowa jako element usługi kompleksowej

W sytuacji gdy ubezpieczenie dotyczy samochodu osobowego wykorzystywanego na podstawie umowy leasingu operacyjnego (leasingodawca obciąża leasingobiorcę kosztami ubezpieczenia) mogą powstać wątpliwości, czy usługa ubezpieczeniowa stanowi usługę odrębną od leasingu (zwolnioną z VAT), czy jest to element kompleksowej usługi leasingu (opodatkowanej VAT). Rozstrzygnięcie tej kwestii jest niezwykle istotne, bowiem podatnik nie może odliczyć VAT, jeśli transakcja udokumentowana fakturą nie podlega opodatkowaniu VAT albo jest zwolniona od podatku (art. 88 ust. 3a pkt 2 ustawy o VAT).

Pomocna w omawianej kwestii może być interpretacja indywidualna Dyrektora KIS z 27 grudnia 2024 r., nr 0112-KDIL3.4012.645.2024.2.MC, w której organ podatkowy powoływał wyrok TSUE z 17 stycznia 2013 r. w sprawie C-224/11, dotyczący możliwości traktowania usługi ubezpieczenia przedmiotu leasingu jako świadczenia odrębnego od usługi leasingu. W interpretacji tej wskazano, że w ocenie TSUE, usługę ubezpieczenia przedmiotu leasingu oraz usługę leasingu można traktować w niektórych przypadkach jako usługi odrębne. Aby jednak do usługi ubezpieczeniowej (jako odrębnej usługi) mogło mieć zastosowanie zwolnienie z VAT, muszą być spełnione określone przesłanki, tj.:

Dla Prenumeratorów GOFIN

Interpretacje urzędowe dostępne w serwisie *www.interpretacje.gofin.pl*

– obciążanie leasingobiorcy dokładnym kosztem tego ubezpieczenia,

– swoboda wyboru zakładu ubezpieczeń przez leasingobiorcę,
– oddzielne fakturowanie usługi leasingowej i usługi ubezpieczeniowej,
– postanowienia umowne.

Gdy nie są spełnione ww. przesłanki, to usługę ubezpieczeniową należy traktować jako element świadczenia kompleksowego – usługi leasingu (niekorzystającej ze zwolnienia z VAT).

Podobnie wynika z interpretacji indywidualnej Dyrektora KIS z 21 października 2024 r., nr 0114-KDIP4-3.4012.456.2024.2.IG, dotyczącej ubezpieczenia wynajmowanego samochodu osobowego, w której czytamy:

„(…) umowa najmu samochodu osobowego zawierana przez Państwa jako Wynajmującego zawiera postanowienie, zgodnie z którym niezależnie od czynszu najemca zobowiązany jest do ponoszenia kosztów związanych z bieżącą eksploatacją przedmiotu najmu, takich jak m.in. ubezpieczenia. Najemca nie ma możliwości wyboru firmy ubezpieczeniowej, rodzaju i zakresu ubezpieczenia wynajmowanego pojazdu, to Państwo zawierają umowę ubezpieczenia z firmą ubezpieczeniową – co istotne – w imieniu własnym i na swoją rzecz. Najemca ponosi koszty ubezpieczenia wynajmowanego samochodu, przy czym w zależności od umowy koszt ubezpieczenia jest uwzględniony w comiesięcznym czynszu z tytułu umowy najmu albo stanowi jednorazową płatność.

Z powyższego wynika, że koszt ubezpieczenia ponoszony przez najemcę samochodu stanowi w istocie element kalkulacyjny wynagrodzenia z tytułu zawartej umowy najmu. Wobec powyższego pobierane przez Państwa od najemców kwoty stanowiące zwrot kosztów ubezpieczenia pojazdu stanowią dla Państwa element podstawy opodatkowania dla celów podatku od towarów i usług z tytułu świadczonej na rzecz najemców usługi najmu samochodu. (…)”

Przypominamy, że zgodnie ze stanowiskiem organów podatkowych, elementy usługi kompleksowej nie powinny być odrębnie wykazywane na wystawionej fakturze (powinny one „powiększać” cenę usługi głównej). Dotyczy to także usługi ubezpieczeniowej stanowiącej element kompleksowej usługi leasingu (najmu itd.).

Usługa ubezpieczeniowa stanowiąca element kompleksowej usługi leasingu podlega opodatkowaniu VAT według takiej samej stawki, jak usługa główna (usługa leasingu). Nabywcy przysługuje więc prawo do odliczenia VAT od takiej usługi na zasadach ogólnych. Co ważne, w przypadku leasingu samochodu osobowego podatnicy mogą odliczać generalnie tylko 50% VAT od wydatków związanych z takimi pojazdami, m.in. od opłat leasingowych (przyjmuje się bowiem, że samochód osobowy jest wykorzystywany do tzw. celów mieszanych, tj. zarówno do działalności gospodarczej, jak i celów prywatnych np. pracowników). Istnieje także możliwość pełnego odliczania VAT od ww. wydatków, gdy ww. samochód jest wykorzystywany wyłącznie do działalności gospodarczej podatnika, po spełnieniu ustawowych warunków.

Odliczenie VAT	
usługa ubezpieczenia odrębna od usługi leasingu	brak prawa do odliczenia VAT
usługa ubezpieczenia stanowiąca element kompleksowej usługi leasingu	istnieje prawo do odliczenia VAT na zasadach ogólnych, tj. z uwzględnieniem ewentualnie limitu 50%

Moment odliczenia VAT

Zasadniczo podatnicy mają prawo do odliczenia VAT:
– w rozliczeniu za okres, w którym u usługodawcy powstał obowiązek podatkowy z tytułu danej transakcji (w przypadku leasingu operacyjnego obowiązek ten powstaje generalnie w dacie wystawienia faktury),

– nie wcześniej niż w rozliczeniu za okres (miesiąc/kwartał), w którym podatnik otrzymał fakturę dokumentującą tę transakcję.

Zatem podatnicy (leasingobiorcy) mogą odliczyć VAT z faktur dokumentujących raty leasingowe (w których jest „zawarty" koszt ubezpieczenia samochodu) generalnie w miesiącu otrzymania tych faktur.

Gdyby jednak podatnik nie odliczył VAT w „podstawowym" terminie, to może tego dokonać w deklaracji podatkowej za jeden z trzech następnych okresów rozliczeniowych (w przypadku podatników rozliczających VAT miesięcznie) lub dwóch następnych okresów rozliczeniowych (w przypadku podatników rozliczających VAT kwartalnie).

1.2. Ubezpieczenie leasingowanego samochodu osobowego a CIT/PIT

Składki na ubezpieczenie samochodu osobowego w kosztach podatkowych – regulacje ustawowe

W sytuacji gdy podatnik ponosi wydatki na ubezpieczenie samochodu osobowego wykorzystywanego w prowadzonej działalności gospodarczej, to generalnie ma prawo od ujęcia tych składek w kosztach podatkowych, gdyż wydatki te wykazują związek (z reguły pośredni) z prowadzoną działalnością gospodarczą. Ustawodawca przewidział tu jednak pewne ograniczenia.

§ Nie uważa się za koszty uzyskania przychodów składek na ubezpieczenie samochodu osobowego w wysokości przekraczającej ich część ustaloną w takiej proporcji, w jakiej kwota 150.000 zł pozostaje do wartości samochodu przyjętej dla celów ubezpieczenia (art. 16 ust. 1 pkt 49 ustawy o PDOP i odpowiednio art. 23 ust. 1 pkt 47 ustawy o PDOF).

Limit 150.000 zł dotyczy zarówno samochodów osobowych o napędzie spalinowym, hybrydowym, jak i będących pojazdami elektrycznymi.

Powyższe ograniczenie w ujmowaniu w kosztach podatkowych składek na ubezpieczenie komunikacyjne samochodu ma zastosowanie do tych składek, których wartość ustalana jest w oparciu o wartość samochodu przyjętą do celów ubezpieczenia, tj. np. do składek na ubezpieczenie AC, GAP itp. Nie ma ono natomiast zastosowania do składek na ubezpieczenie OC, NNW, które mogą być kosztem podatkowym w pełnej wysokości.

Wspomnijmy, że podatnicy nie mogą zaliczać do kosztów uzyskania przychodów 25% poniesionych wydatków z tytułu kosztów używania samochodu osobowego na potrzeby działalności gospodarczej – jeżeli samochód osobowy jest wykorzystywany również do celów niezwiązanych z działalnością gospodarczą prowadzoną przez podatnika (art. 16 ust. 1 pkt 51 ustawy o PDOP i art. 23 ust. 1 pkt 46a ustawy o PDOF). Kosztem podatkowym może być zatem 75% ww. wydatków (wraz z kwotą VAT, która nie podlega odliczeniu). Powyższe ograniczenie dotyczy także wydatków związanych z używaniem leasingowanych samochodów osobowych. Co jednak ważne, **nie dotyczy ono składek na ubezpieczenie samochodu osobowego, gdyż taka składka nie jest wydatkiem związanym z używaniem samochodu osobowego.** Tak też wynika np. z interpretacji indywidualnej Dyrektora KIS z 17 listopada 2023 r., nr 0111-KDIB1-1.4010.519.2023.1.MF.

Koszty ubezpieczenia leasingowanego samochodu osobowego

Przywołany powyżej limit 150.000 zł ma zastosowanie również do składek na ubezpieczenie leasingowanego samochodu osobowego – jeśli podatnik (leasingobiorca) ponosi koszt

tego ubezpieczenia. Podobnie wynika z interpretacji indywidualnej Dyrektora KIS z 18 kwietnia 2025 r., nr 0114-KDIP2-2.4010.101.2025.1.IN, w której organ podatkowy stwierdził:

„(…) Ograniczenie wynikające z art. 16 ust. 1 pkt 49 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych dotyczy podmiotów faktycznie uiszczających składki ubezpieczeniowe. W przypadku gdy zgodnie z umową leasingu ciężar ponoszenia składek na ubezpieczenie samochodu spoczywa na leasingobiorcy, leasingobiorca zobowiązany jest do stosowania ograniczenia wynikającego z art. 16 ust. 1 pkt 49 cytowanej ustawy. Leasingobiorcą w niniejszej sprawie jest spółka z o.o., w związku z czym to spółka będzie zobowiązana do stosowania ograniczenia wynikającego z ww. przepisu. (…)”

Powyższy limit stosuje się niezależnie od tego, czy umowę ubezpieczenia zawarł sam podatnik (leasingobiorca), czy to leasingodawca zawarł umowę ubezpieczenia z ubezpieczycielem, a następnie obciąża leasingobiorcę kosztem tych składek, zgodnie z zawartą umową (zob. np. interpretację indywidualną Dyrektora KIS z 19 grudnia 2024 r., nr 0114-KDIP2-2.4010.550.2024.2.SJ).

Wspomnijmy, że ustawodawca przewidział odrębny limit, w oparciu o który podatnicy ujmują w kosztach podatkowych opłaty leasingowe (tj. limit 150.000 zł/225.000 zł), przy czym zastrzegł on jednocześnie, że ww. limit nie dotyczy opłat z tytułu składek na ubezpieczenie samochodu osobowego (zob. art. 16 ust. 1 pkt 49a ustawy o PDOP i art. 23 ust. 1 pkt 47a ustawy o PDOF). Zatem, **nawet jeśli składki na ubezpieczenie leasingowanego samochodu osobowego zostaną wkalkulowane/wliczone w ratę leasingową, to nie stosuje się do tych składek limitu przewidzianego do opłat leasingowych, ale stosuje się limit przewidziany dla składek na ubezpieczenie tego pojazdu** (np. AC, GAP). W tym przypadku jednak składkę tę należy „wyłuskać” w celu odpowiedniego rozliczenia w kosztach podatkowych zarówno samej składki, jak i raty leasingowej. Może to być jednak problemowe, gdy leasingodawca nie przekazuje leasingobiorcy żadnych dokumentów, z których wynika wysokość tej składki. W naszej opinii, do ustalenia wysokości tej składki może posłużyć np. harmonogram spłat rat leasingowych. Różnica między miesięczną ratą leasingową a sumą zawartej w niej części kapitałowej i odsetkowej będzie stanowiła miesięczną składkę na ubezpieczenie leasingowanego samochodu (zakładając oczywiście, że w racie leasingowej nie ma żadnych dodatkowych opłat).

Należy także zauważyć, że gdy składka na ubezpieczenie leasingowanego samochodu osobowego została wkalkulowana (wliczona) w ratę leasingową, jako element kompleksowej usługi leasingu, to w naszej opinii ww. limit w wysokości 150.000 zł (przewidziany dla składek na ubezpieczenie samochodu) stosuje się także do niepodlegającej odliczeniu kwoty VAT dotyczącej tej składki (np. AC, GAP).

Rodzaj ubezpieczenia	**Koszty uzyskania przychodów**	
	wartość samochodu osobowego przyjęta dla celów ubezpieczenia	
	nie przekracza 150.000 zł	**przekracza 150.000 zł**
ubezpieczenie AC, GAP	składka na ubezpieczenie samochodu stanowi koszt podatkowy w pełnej wysokości	składka na ubezpieczenie samochodu stanowi koszt podatkowy w proporcji, w jakiej wartość tego samochodu przyjęta dla celów ubezpieczenia nie przekracza 150.000 zł
ubezpieczenie OC, NNW itp.	składka stanowi koszt podatkowy w pełnej wysokości	

Moment ujęcia w kosztach podatkowych składek na ubezpieczenie samochodu

W ustawach o podatku dochodowym nie ma regulacji, które w sposób szczególny odnosiłyby się do ujmowania w kosztach podatkowych składek na ubezpieczenie samochodu osobowego, w tym używanego na podstawie umowy leasingu operacyjnego. Z reguły są to koszty inne niż bezpośrednio związane z przychodami (tzw. koszty pośrednie), w związku z tym rozlicza się je w kosztach podatkowych na zasadach przewidzianych dla tego rodzaju kosztów. Przypomnijmy, że koszty pośrednie są potrącalne generalnie w dacie poniesienia. Jeżeli koszty te dotyczą okresu przekraczającego rok podatkowy, a nie jest możliwe określenie, jaka ich część dotyczy danego roku podatkowego, w takim przypadku stanowią koszty uzyskania przychodów proporcjonalnie do długości okresu, którego dotyczą.

Jeśli przykładowo podatnik (leasingobiorca) jest obciążany przez leasingodawcę kosztami składek na ubezpieczenie leasingowanego samochodu osobowego co miesiąc (np. na podstawie otrzymanej faktury), to składki te ujmuje w kosztach podatkowych generalnie w dniu, na który ujmuje on w księgach rachunkowych fakturę dokumentującą koszty tego ubezpieczenia, wystawioną przez leasingodawcę (niezależnie od tego, czy są one wykazane na fakturze w odrębnej pozycji, czy też nie).

Wspomnijmy, że u podatników opodatkowanych tzw. estońskim CIT wydatki na ubezpieczenie komunikacyjne samochodu osobowego mogą być uznawane za dochód z tytułu ukrytych zysków albo wydatków niezwiązanych z działalnością gospodarczą do wysokości 50%. Pisaliśmy o tym m.in. w dodatku nr 31 do BI z 1 listopada 2024 r.

1.3. Ewidencja księgowa składek na ubezpieczenie leasingowanego samochodu osobowego

Ponoszone przez leasingobiorcę koszty ubezpieczenia samochodu osobowego, w tym używanego na podstawie umowy leasingu, obciążają koszty działalności operacyjnej jednostki. Tak jest także wtedy, gdy koszty ubezpieczenia są wliczane w ratę leasingową.

Ewidencja księgowa kosztów ubezpieczenia, płaconych na rzecz leasingodawcy wraz z miesięczną ratą leasingową, może przebiegać następująco (w przypadku leasingu operacyjnego również dla celów bilansowych):

1. Faktura dokumentująca miesięczną ratę leasingową wraz z ujętą na tej fakturze składką ubezpieczeniową (wartość brutto):
   – **Wn konto 30** „Rozliczenie zakupu”,
   – **Ma konto 21** „Rozrachunki z dostawcami”.
2. Rozliczenie raty leasingowej/składki ubezpieczeniowej:
   a) VAT naliczony podlegający odliczeniu:
      – **Wn konto 22-1** „VAT naliczony i jego rozliczenie”,
      – **Ma konto 30**;
   b) część kapitałowa raty leasingowej (wraz z niepodlegającą odliczeniu kwotą VAT), z uwzględnieniem limitu 150.000 zł/225.000 zł stosowanego dla leasingowanych samochodów osobowych na potrzeby CIT/PIT:
      – **Wn konto 40-2** „Usługi obce” (w analityce: Część kapitałowa raty leasingowej – ewentualnie z podziałem na KUP i NKUP),
      – **Ma konto 30**;
   c) część odsetkowa wraz z niepodlegającą odliczeniu kwotą VAT:
      – **Wn konto 40-2** „Usługi obce” (w analityce: Część odsetkowa raty leasingowej – KUP),
      – **Ma konto 30**;

d) składki na ubezpieczenie leasingowanego samochodu osobowego (wraz z niepodlegającą odliczeniu kwotą VAT, gdy składka została wkalkulowana w ratę leasingową), z uwzględnieniem limitu w wysokości 150.000 zł:
   – **Wn konto 40-9/1** „Pozostałe koszty rodzajowe" (w analityce: Ubezpieczenie leasingowanego samochodu – ewentualnie z podziałem na KUP i NKUP),
   – **Ma konto 30**.

2. Wydatki związane z otwarciem nowego punktu sprzedaży – podatki i ewidencja księgowa

W praktyce podmioty gospodarcze, które zamierzają rozszerzyć działalność i prowadzić ją w nowym punkcie lub „przenieść" działalność do nowego punktu sprzedaży, ponoszą wydatki związane np. z najmem nowego lokalu, przystosowaniem go do własnych potrzeb, zakupem towarów handlowych itd. W tym artykule przedstawiamy wybrane kwestie związane z rozliczeniem poniesionych na ten cel wydatków na gruncie VAT i podatku dochodowego oraz przedstawiamy ich ewidencję księgową. Odnosimy się tu do podatnika prowadzącego księgi rachunkowe.

2.1. Odliczanie VAT od wydatków związanych z nowym punktem sprzedaży

Prawo do odliczenia VAT

W ustawie o VAT nie ma regulacji, które w sposób szczególny odnosiłyby się do odliczania VAT od wydatków ponoszonych w związku z otwarciem nowego punktu sprzedaży jeszcze przed rozpoczęciem prowadzenia w nim działalności. Stosuje się tu zatem zasadę ogólną, zgodnie z którą:
– podatnik (VAT czynny) może odliczyć VAT od nabytych towarów i usług, jeśli towary te i usługi będą służyły czynnościom opodatkowanym VAT i
– nie istnieje ustawowy zakaz lub ograniczenie w odliczaniu VAT od dokonanych zakupów.

Aby zatem podatnik miał prawo odliczyć VAT od dokonanych zakupów, muszą one m.in. wykazywać związek z czynnościami opodatkowanymi, tj. takimi, których następstwem jest określenie VAT należnego. Jeśli nabyte towary/usługi są/będą wykorzystywane do czynności zwolnionych z VAT lub niepodlegających VAT, to podatnik (nabywca) nie może odliczyć VAT od ich zakupu.

Ustawodawca nie uzależnił prawa do odliczenia VAT od związku zakupu z obecnie wykonywanymi czynnościami opodatkowanymi. Może to być także związek z przyszłą działalnością opodatkowaną VAT. Wystarczające jest bowiem, że z okoliczności towarzyszących nabyciu towarów/usług wynika – przy uwzględnieniu rodzaju prowadzonej przez podatnika działalności gospodarczej – iż zakupy te są dokonane w celu ich wykorzystania w ramach działalności opodatkowanej. Zatem podatnik w momencie nabycia towarów/usług powinien dokonać ich prawidłowej klasyfikacji (w kontekście istnienia związku z wykonywaniem czynności opodatkowanych) w celu skorzystania z prawa do odliczenia VAT.

Tak wynika np. z interpretacji indywidualnych Dyrektora KIS:
– z 5 sierpnia 2025 r., nr 0112-KDIL1-3.4012.505.2025.1.MG, dotyczącej wydatków na budowę budynku usługowego, wynajmowanego w przyszłości na działalność gospodarczą,

– z 23 lipca 2025 r., nr 0114-KDIP1-3.4012.454.2025.2.AMA, dotyczącej wydatków na budowę pensjonatu,
– z 29 maja 2025 r., nr 0112-KDIL1-1.4012.137.2025.2.AR, dotyczącej wydatków na nabycie lokalu przed formalną rejestracją jako podatnika VAT czynnego.

Jak ponadto czytamy w ostatniej z tych interpretacji:

„(…) w podatku od towarów i usług obowiązuje zasada tzw. „niezwłocznego odliczenia podatku naliczonego". Zasada ta wyraża się tym, że podatnik, aby skorzystać z prawa do odliczenia, nie musi czekać, aż nabyty towar lub usługa zostaną odsprzedane lub efektywnie wykorzystane na potrzeby działalności opodatkowanej.

W każdym przypadku należy dokonać oceny, czy intencją podatnika wykonującego określone czynności, z którymi łączą się skutki podatkowo-prawne, było wykonywanie czynności opodatkowanych. (…)"

Uwzględniając powyższe, **gdy podatnik (VAT czynny) ponosi wydatki związane z otwarciem nowego punktu sprzedaży (np. najmu lokalu, wydatki związane z jego remontem, ulepszeniem, zakupem towarów itd.), to może odliczyć VAT od tych wydatków także, gdy nie prowadzi jeszcze w tym punkcie działalności, ale wydatki te będą w przyszłości służyły czynnościom opodatkowanym VAT.**

Moment odliczenia VAT

Zasadą jest, że podatnik może odliczyć VAT od nabytych towarów i usług (o ile przysługuje mu prawo do tego odliczenia):

– w rozliczeniu za okres, w którym w odniesieniu do tych towarów/usług powstał obowiązek podatkowy,
– nie wcześniej niż w rozliczeniu za okres, w którym podatnik otrzymał fakturę.

Jak z powyższego wynika, moment odliczenia VAT z tytułu zakupu towarów/usług nie jest uzależniony od tego, czy podatnik (nabywca) wykonał już czynności opodatkowane, którym te towary/usługi służą (mają służyć), lecz od daty otrzymana faktury oraz momentu powstania obowiązku podatkowego w VAT u sprzedawcy.

Jeśli podatnik ponosi przykładowo wydatki na najem lokalu, w którym będzie prowadzony nowy punkt sprzedaży, to może odliczyć VAT od czynszu za najem tego lokalu w rozliczeniu za miesiąc, w którym otrzymał fakturę dokumentującą ten czynsz (obowiązek podatkowy z tytułu najmu już powstał – z chwilą wystawienia faktury, nie później niż z upływem terminu płatności). Podobnie będzie w przypadku np. zużycia w tym lokalu energii elektrycznej, cieplnej, gazu przewodowego itd. (por. art. 19a ust. 5 pkt 4 i ust. 7 ustawy o VAT).

Zakupy przed rejestracją na VAT

W praktyce może się zdarzyć, że podmiot dokonuje zakupu towarów/usług na potrzeby otwarcia nowego punktu sprzedaży, nie będąc podatnikiem VAT czynnym, tj. przed zarejestrowaniem się na potrzeby VAT, ale zakupy te będą służyły już czynnościom opodatkowanym VAT. W takim przypadku podatnik ma prawo odliczyć VAT od zakupów dokonanych przed ww. rejestracją, przy czym, aby skorzystać z tego prawa, musi on posiadać status podatnika VAT czynnego w momencie jego realizacji. Tak wynika np. z interpretacji indywidualnej Dyrektora KIS z 5 grudnia 2024 r., nr 0112-KDIL1-3.4012.625.2024.2.MG. Interpretację tę opisaliśmy w BI nr 6 z 20 lutego 2025 r.

więcej
Na ten temat pisaliśmy w Biuletynie Informacyjnym nr 6 z 20.02.2025 r. na *str. 20-21*

2.2. Wydatki ponoszone w związku z otwarciem nowego punktu sprzedaży a koszty uzyskania przychodów

Ujmowanie wydatków w kosztach podatkowych – zasada ogólna

Zgodnie z zasadą ogólną, podatnicy mogą zaliczać do kosztów uzyskania przychodów takie wydatki/koszty, które zostały poniesiony w celu osiągnięcia przychodów lub w celu zachowania albo zabezpieczenia źródła przychodów (z wyjątkiem tych, które zostały wskazane jako niestanowiące kosztów uzyskania przychodów – w art. 16 ust. 1 ustawy o PDOP i art. 23 ust. 1 ustawy o PDOF). Przyjmuje się także, iż kosztem podatkowym może być taki wydatek, który jest racjonalny, ekonomicznie uzasadniony oraz właściwie udokumentowany. Reguły te stosuje się również do wydatków ponoszonych w związku z otwarciem nowego punktu sprzedaży.

Moment ujęcia wydatków w kosztach podatkowych jest uzależniony od ich charakteru i związku z przychodami (bezpośredni czy pośredni).

Wydatki na najem lokalu

W sytuacji gdy podatnik ponosi wydatki na najem lokalu, w którym prowadzi działalność (np. sprzedaż towarów/usług), to wydatki te niewątpliwie wykazują związek z jego przychodami (jest to z reguły związek pośredni). Nie ma zatem przeszkód, aby wydatki na najem tego lokalu podatnik (najemca) zaliczył do kosztów uzyskania przychodów. Tak jest w naszej opinii także wtedy, gdy czynsz ten dotyczy nowego punktu sprzedaży, który jeszcze nie zaczął funkcjonować, ale podatnik opłaca już czynsz zgodnie z zawartą umową najmu. Uważamy, że kosztem podatkowym może być czynsz za najem także w sytuacji, gdy np. podatnik zawiera umowę najmu lokalu, w którym będzie prowadził działalność za kilka, kilkanaście miesięcy, gdyż np. lokal ten znajduje się w bardzo atrakcyjnym miejscu i racjonalnym działaniem (ekonomicznie uzasadnionym) jest jego „zarezerwowanie" (lokal może zostać wynajęty przez inny podmiot, np. przez konkurencję). Czynsz za najem lokalu będzie stanowił generalnie koszt pośrednio związany z prowadzoną działalnością gospodarczą i uzyskiwanymi przez podatnika przychodami.

U podatników prowadzących księgi rachunkowe koszt inny niż bezpośrednio związany z przychodami (tzw. koszt pośredni) jest potrącalny w dacie poniesienia, tj. w dniu, na który ujęto koszt w księgach rachunkowych (zaksięgowano) na podstawie otrzymanej faktury (rachunku) albo innego dowodu (w przypadku braku faktury/rachunku). Chodzi tu o ujęcie danego kosztu (tu: czynszu) w księgach rachunkowych na jakimkolwiek koncie, niekoniecznie kosztowym.

Gdyby ww. koszty dotyczyły okresu przekraczającego rok podatkowy, wówczas należałoby je w odpowiedniej proporcji „podzielić" i przypisać do odpowiedniego roku podatkowego.

Niekiedy czynsz najmu dotyczy lokalu, który przed przyjęciem do używania jest ulepszany (modernizowany, przebudowywany, adaptowany) przez podatnika, a nakłady ponoszone na to ulepszenie stanowią element wartości początkowej środka trwałego (inwestycji w obcym środku trwałym). Wówczas te nakłady podlegają zaliczeniu do kosztów uzyskania przychodów poprzez odpisy amortyzacyjne. Pozostaje jednak pytanie, czy także czynsz najmu takiego lokalu powinien być rozliczany w ten sposób.

Uważamy, że nie ma uzasadnienia do tego, aby czynsz za najem lokalu (budynku) był traktowany jako element wartości początkowej środka trwałego – inwestycji w obcym środku

trwałym. Czynsz ten jest bowiem płacony w związku z użytkowaniem cudzego lokalu (budynku), a nie z jego ewentualnym ulepszeniem. Tak też wynika np. z interpretacji indywidualnej Dyrektora KIS z 13 stycznia 2021 r., nr 0111-KDIB1-2.4010.500.2020.1.BG, dotyczącej czynszu z tytułu dzierżawy oraz najmu nieruchomości, na których realizowana była inwestycja.

Jak czytamy w ostatniej z tych interpretacji:

„(…) wydatki ponoszone przez Wnioskodawcę z tytułu uiszczanego czynszu od wynajmowanego obiektu, nie zwiększają wartości początkowej inwestycji w obcym środku trwałym, bowiem w myśl art. 16g ust. 4 ustawy o CIT, za koszt wytworzenia uważa się wartość, w cenie nabycia, zużytych do wytworzenia środków trwałych, między innymi rzeczowych składników majątku i wykorzystanych usług obcych. Kategoria, jaką jest czynsz, nie mieści się więc w katalogu wydatków podwyższających wartość inwestycji w obcym środku trwałym. Ponoszone wydatki z tytułu czynszu najmu związane są z bieżącym utrzymaniem nieruchomości i wynikają z umowy najmu. Nie wpływają zatem na ulepszenie najmowanego obiektu.

(…) wydatki poniesione na zapłatę czynszu z tytułu dzierżawy oraz najmu nieruchomości mogą być rozpatrywane w kategorii wydatków uznawanych za koszty uzyskania przychodów (…) w związku z tym nie będą zwiększały wartości początkowej środków trwałych, natomiast będą stanowiły dla spółki koszty uzyskania przychodów, inne niż koszty bezpośrednio związane z przychodami. (…)”

Naszym zdaniem, w analogiczny sposób należałoby potraktować płacone przez podatnika (najemcę) np. opłaty za zarządzanie nieruchomością wspólną.

Z kolei opłaty za media i wywóz śmieci, bezpośrednio związane z ulepszeniem cudzego lokalu (ponoszone do dnia oddania go do używania), składają się na element wartości początkowej inwestycji w obcym środku trwałym i podlegają ujęciu w kosztach podatkowych generalnie poprzez odpisy amortyzacyjne. Natomiast opłaty za media i wywóz śmieci, które nie są związane z prowadzoną inwestycją, stanowią koszty podatkowe potrącalne w dacie poniesienia. Tak też wynika z interpretacji indywidualnej Dyrektora KIS z 17 listopada 2017 r., nr 0111-KDIB1-3.4010.395.2017.1.AN, w której czytamy:

„(…) koszty eksploatacyjne niezwiązane z prowadzoną inwestycją, a także czynsz jako wydatek związany z utrzymaniem lokalu, stanowią dla spółki koszty uzyskania przychodów o charakterze pośrednim, które nie zwiększą wartości początkowej inwestycji w obcym środku trwałym. Natomiast koszty mediów zużytych w trakcie prowadzonej inwestycji, jakie spółka poniosła do dnia oddania lokalu do użytkowania, stanowią inwestycję w obcym środku trwałym. (…)”

Zakup towarów handlowych/materiałów

Jeżeli podatnik nabywa towary handlowe, które będzie sprzedawał w nowym punkcie, to wydatki na zakup tych towarów będzie zaliczał do kosztów uzyskania przychodów – w przypadku podatników prowadzących księgi rachunkowe – na zasadach przewidzianych dla kosztów bezpośrednio związanych z przychodami (tj. tzw. kosztów bezpośrednich). Wydatki te będą zatem stanowiły koszty podatkowe generalnie z chwilą uzyskania przychodu ze sprzedaży tych towarów. Podobnie będzie w przypadku zakupu materiałów, które będą się składały na koszt wytworzenia np. wyrobów/produktów podatnika.

Gdyby natomiast podatnik nabył do nowego lokalu materiały przeznaczone do zużycia na własne potrzeby (np. środki czystości, materiały biurowe itd.), wówczas wydatki na zakup tych materiałów mógłby zaliczyć do kosztów podatkowych w dacie poniesienia (na zasadach przewidzianych dla tzw. kosztów pośrednich).

Inne koszty

W związku z otwarciem nowego punktu sprzedaży podatnik może ponosić także inne koszty, np. na badania lekarskie nowych pracowników, ich szkolenia, wynagrodzenia, reklamę nowego punktu itd. Wydatki te podatnik może zaliczyć do kosztów uzyskania przychodów na zasadach przewidzianych dla tego rodzaju kosztów.

Gdyby podatnik nabył środek trwały do nowego punktu sprzedaży, wówczas wydatki te ujmowałby w kosztach podatkowych generalnie poprzez odpisy amortyzacyjne, uwzględniając rodzaj i wartość środka trwałego.

Podsumowanie

Poniżej przedstawiamy – w zestawieniu tabelarycznym – rozliczenie dla celów CIT/PIT wydatków związanych z nowym punktem sprzedaży:

Rodzaj poniesionego kosztu	Zaliczenie do kosztów uzyskania przychodów
czynsz z tytułu najmu lokalu	koszt podatkowy na zasadach przewidzianych dla kosztów pośrednich (dotyczy to w naszej opinii także czynszu za najem przed przyjęciem lokalu do używania, gdy lokal ten jest ulepszany, tj. np. modernizowany, przebudowywany)
media, opłaty za wywóz śmieci	– koszty bezpośrednio związane z prowadzoną inwestycją (ulepszeniem obcego lokalu) stanowią element wartości początkowej inwestycji w obcym środku trwałym i podlegają ujęciu w kosztach podatkowych generalnie poprzez odpisy amortyzacyjne, – koszty niezwiązane z prowadzoną inwestycją (ulepszeniem obcego lokalu) stanowią koszty pośrednie potrącalne w dacie poniesienia
zakup towarów handlowych/ materiałów	– wydatki na zakup towarów handlowych i materiałów składających się na koszt wytworzenia np. produktów podatnika stanowią koszty bezpośrednio związane z przychodami i podlegają ujęciu w kosztach podatkowych generalnie z chwilą uzyskania przychodu ze sprzedaży tych towarów/ produktów, – wydatki na materiały zużyte na własne potrzeby podatnika (np. środki czystości, materiały biurowe itd.) podlegają zaliczeniu do kosztów podatkowych w dacie poniesienia (jako tzw. koszty pośrednie)
zakup środków trwałych	wydatki stanowią element wartości początkowej środka trwałego i podlegają zaliczeniu do kosztów podatkowych generalnie poprzez odpisy amortyzacyjne (z uwzględnieniem rodzaju i wartości początkowej środka trwałego)
inne koszty (np. wydatki na badania lekarskie nowych pracowników, ich szkolenia, wynagrodzenia, reklamę nowego punktu itd.)	stanowią koszty podatkowe na zasadach przewidzianych dla danego rodzaju kosztów

2.3. Ewidencja księgowa wydatków związanych z otwarciem nowego punktu sprzedaży

W sytuacji gdy jednostka ponosi wydatki/koszty związane z otwarciem nowego punktu sprzedaży, to ujmuje je w księgach rachunkowych (i kosztach bilansowych) na ogólnych zasadach przewidzianych dla danej kategorii kosztu. Przykładowo, czynsz najmu lokalu (przeznaczonego na nowy punkt sprzedaży), można zaksięgować:

– **Wn konto 40-2** „Usługi obce",
– **Ma konto 30** „Rozliczenie zakupu"

oraz równolegle:

– **Wn konto 52** „Koszty sprzedaży" lub **konto 55** „Koszty zarządu",
– **Ma konto 49** „Rozliczenie kosztów".

Gdyby czynsz najmu obejmował okres dłuższy niż miesiąc, wówczas należałoby go generalnie rozliczać w czasie, za pośrednictwem czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów (zob. art. 39 ust. 1 i 3 ustawy o rachunkowości), stosując np. konto 64-0 „Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów". Gdyby jednak wartość tego czynszu była dla jednostki nieistotna, to czynsz ten na zasadzie uproszczenia jednostka mogłaby jednorazowo ująć w kosztach bilansowych w dacie poniesienia. W przypadku czynszu obejmującego okres dwóch lat obrotowych, jego wartość należałoby odpowiednio „podzielić" i przypisać do roku, którego dotyczy. Powyższe dotyczy zarówno sytuacji, gdy wynajmowany lokal (przeznaczony na nowy punkt sprzedaży) już funkcjonuje, jak i gdy będzie funkcjonował w przyszłości.

Jak już wskazaliśmy (w części dotyczącej podatku dochodowego), czynsz najmu może dotyczyć lokalu, który przed przyjęciem do używania jest ulepszany (modernizowany, przebudowywany, adaptowany). Uważamy, że wartość tego czynszu nie powinna być uznawana za element wartości początkowej środka trwałego – ulepszenia w obcym środku trwałym (podobnie jak na gruncie CIT/PIT). Z kolei koszty mediów bezpośrednio związane z ulepszeniem cudzego lokalu (poniesione do dnia oddania efektu nakładów do używania) stanowią element wartości początkowej ulepszenia w obcym środku trwałym i podlegają ujęciu w kosztach bilansowych generalnie poprzez odpisy amortyzacyjne. Elementem wartości początkowej nie powinny być natomiast koszty mediów zużytych w wynajmowanym lokalu, które nie są związane z prowadzoną inwestycją.

Natomiast wydatki na zakup towarów handlowych czy materiałów na potrzeby nowego punktu sprzedaży, które są przyjmowane do magazynu, można zaksięgować:

1. Faktura dokumentująca zakup towarów/materiałów:
   – **Wn konto 30**,
   – **Ma konto 21** „Rozrachunki z dostawcami".
2. Przyjęcie towarów/materiałów do magazynu (np. na podstawie dokumentu PZ):
   – **Wn konto 33** „Towary" lub **konto 31-1** „Materiały",
   – **Ma konto 30**.

Także inne koszty związane z nowym punktem sprzedaży (np. koszty badań lekarskich nowych pracowników, ich szkolenia, wynagrodzenia, reklamy nowego punktu itd.), podlegają ujęciu w księgach rachunkowych na zasadach przewidzianych dla tego rodzaju kosztów.

Jeśli na potrzeby prowadzenia nowego punktu sprzedaży jednostka nabyła środek trwały, to wydatki na jego zakup ujmuje w kosztach bilansowych generalnie poprzez odpisy amortyzacyjne, uwzględniając rodzaj i wartość środka trwałego.

IV. PODATEK VAT

Poniższe wyjaśnienia dotyczą przepisów ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2025 r. poz. 775; ost. zm. w Dz. U. poz. 896), zwanej dalej „ustawą o VAT".

1. KSeF – odroczenie/wyłączenie obowiązku wystawiania faktur ustrukturyzowanych

Obowiązek wystawiania faktur ustrukturyzowanych w KSeF (patrz: ustawa z dnia 5 sierpnia 2025 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz ustawy o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw – ustawa oczekuje na podpis Prezydenta oraz publikację) będzie wprowadzany etapowo, tj.:

– **od 1 lutego 2026 r.** dla podatników, których wartość sprzedaży (wraz z kwotą podatku) przekroczyła w 2024 r. 200 mln zł,
– **od 1 kwietnia 2026 r.** dla pozostałych podatników.

Odroczenie terminu wystawiania e-faktur

Ustawodawca przewidział w niektórych sytuacjach jeszcze późniejsze wejście obowiązku wystawiania faktur ustrukturyzowanych. Dotyczy to podatników, u których wartość sprzedaży wraz z podatkiem VAT udokumentowana fakturami wystawionymi w danym miesiącu będzie mniejsza lub równa 10.000 zł. Tacy podatnicy w okresie od 1 kwietnia do 31 grudnia 2026 r. będą jeszcze mogli wystawiać faktury elektroniczne lub w postaci papierowej.

Ponadto w okresie od 1 lutego do 31 grudnia 2026 r. podatnicy będą mogli nadal wystawiać:

– faktury elektroniczne lub faktury w postaci papierowej przy zastosowaniu kas rejestrujących,
– paragony fiskalne uznane za faktury (wystawione zgodnie z art. 106e ust. 5 pkt 3 ustawy o VAT).

Wyłączenie z obowiązku wystawiania e-faktur

Obowiązek wystawiania e-faktur nie będzie dotyczył (patrz: art. 106ga ust. 2 ustawy o VAT – w brzmieniu obowiązującym od 1 lutego 2026 r.):

1) dokumentowania czynności przez podatnika:
   - nieposiadającego siedziby działalności gospodarczej ani stałego miejsca prowadzenia działalności gospodarczej na terytorium kraju,
   - nieposiadającego siedziby działalności gospodarczej na terytorium kraju, który posiada stałe miejsce prowadzenia działalności gospodarczej na terytorium kraju, przy czym to stałe miejsce prowadzenia działalności nie uczestniczy w dostawie towarów lub świadczeniu usług, dla których wystawiono fakturę,
   - korzystającego z procedur szczególnych, o których mowa w dziale XII w rozdziale 7, 7a i 9, dokumentujących czynności rozliczane w tych procedurach (tj. procedury nieunijnej dotyczącej niektórych usług, procedury świadczenia usług międzynarodowego okazjonalnego przewozu drogowego osób, procedury sprzedaży na odległość towarów importowanych),

- korzystającego ze zwolnienia, o którym mowa w art. 113a ust. 1, tj. podatnika posiadającego siedzibę działalności gospodarczej na terytorium państwa członkowskiego innym niż terytorium kraju, który korzysta z podmiotowego zwolnienia z VAT w Polsce z uwagi na niskie obroty,

2) dokumentowania czynności na rzecz nabywcy towarów/usług będącego osobą fizyczną nieprowadzącą działalności gospodarczej;
3) odpowiednio udokumentowanych dostaw towarów lub świadczenia usług – dot. m.in. usług przejazdu autostradą płatną lub usług przewozu osób na dowolną odległość kolejami/statkami/promami, samolotami – udokumentowanych fakturami w formie biletu jednorazowego; usług zwolnionych od podatku na podstawie art. 43 ust. 1 pkt 7, 37-41 ustawy o VAT – udokumentowanych fakturami lub innymi dowodami (patrz: projekt z dnia 29 lipca 2025 r. rozporządzenia Ministra Finansów i Gospodarki w sprawie przypadków, w których nie ma obowiązku wystawiania faktur ustrukturyzowanych; nr z wykazu RCL: 783).

Powyższe wyłączenie oznacza, że w ww. przypadkach podatnik będzie wystawiał faktury elektroniczne lub papierowe. Należy jednak podkreślić, że ustawodawca dopuścił możliwość wystawiania e-faktur:

- przez podatników nieposiadających siedziby działalności gospodarczej ani stałego miejsca prowadzenia działalności gospodarczej na terytorium kraju oraz nieposiadających siedziby działalności gospodarczej na terytorium kraju, którzy posiadają stałe miejsce prowadzenia działalności gospodarczej na terytorium kraju, przy czym to stałe miejsce prowadzenia działalności nie uczestniczy w dostawie towarów lub świadczeniu usług, dla których wystawiono fakturę,
- na rzecz nabywcy będącego konsumentem – w uzasadnieniu do projektu ustawy nowelizującej 25 sierpnia br. wyjaśniono, że:
  „(...) podatnik – wystawca faktury dla konsumenta – będzie decydował, czy wystawia e-fakturę, czy decyduje się na wystawienie faktury na dotychczasowych zasadach. Oznacza to, że do wystawienia e-faktury dla konsumenta nie będzie wymagana zgoda nabywcy – konsumenta. Jednakże, jak dotychczas, samo wystawienie faktury na rzecz konsumenta będzie wymagało uprzedniego zgłoszenia żądania wystawienia takiego dokumentu przez nabywcę (art. 106b ust. 3 ustawy o VAT). Podatnik będzie natomiast obowiązany na żądanie konsumenta wydać mu e-fakturę poza KSeF (zgodnie ze zmienianym ust. 4 w art. 106gb), jak również zapewnić mu odpowiedni dostęp do wystawionej faktury w KSeF, zgodnie z art. 106gb ust. 6 ustawy KSeF (...)”.

Nadmieniamy, że **w naszym Wydawnictwie trwają prace nad dostosowaniem programu DRUKI Gofin (www.druki.gofin.pl) do obsługi faktur ustrukturyzowanych (w systemie KSeF).**

Druki KSeF dostępne
w programie DRUKI Gofin
w dziale Podatek VAT

2. Wybrane interpretacje KIS w zakresie odliczania VAT

Co do zasady, podatnikowi przysługuje prawo do odliczenia VAT w zakresie, w jakim towary i usługi są wykorzystywane do wykonywania czynności opodatkowanych. Powyższe wynika z art. 86 ust. 1 ustawy o VAT. Kwotę podatku naliczonego stanowi zaś suma kwot podatku wynikających z faktur otrzymanych przez podatnika, m.in. z tytułu nabycia towarów i usług lub dokonania całości lub części zapłaty przed nabyciem towaru lub wykonaniem usługi. Tym samym prawo do odliczenia VAT przysługuje wówczas, gdy zostaną spełnione określone warunki, tzn. odliczenia tego dokonuje podatnik podatku od towarów i usług oraz gdy towary i usługi, z których nabyciem podatek został naliczony, są wykorzystywane do wy-

konywania czynności opodatkowanych, tzn. takich, których następstwem jest określenie podatku należnego (powstanie zobowiązania podatkowego). Zasada ta wyklucza zatem możliwość odliczenia VAT związanego z towarami i usługami, które nie są wykorzystywane do wykonywania czynności opodatkowanych.

Ponadto ustawodawca przyznał podatnikowi prawo do odliczenia VAT, pod warunkiem niezaistnienia przesłanek negatywnych, określonych w art. 88 ww. ustawy. Przykładowo, prawo do odliczenia VAT nie przysługuje, gdy transakcja udokumentowana fakturą nie podlega opodatkowaniu albo jest zwolniona od podatku.

Na zakres prawa do odliczeń w sposób bezpośredni wpływa również pojmowanie statusu danego podmiotu jako podatnika VAT wykonującego czynności opodatkowane. Tylko podatnik, w rozumieniu art. 15 ustawy o VAT, ma prawo do odliczenia podatku naliczonego. Co do zasady, status podatnika związany jest z prowadzeniem przez dany podmiot działalności gospodarczej w rozumieniu ustawy o VAT. W świetle art. 15 ust. 1 ww. ustawy, podatnikami są bowiem osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne wykonujące samodzielnie działalność gospodarczą bez względu na cel lub rezultat takiej działalności. Działalność gospodarcza obejmuje zaś wszelką działalność producentów, handlowców lub usługodawców, w tym podmiotów pozyskujących zasoby naturalne oraz rolników, a także działalność osób wykonujących wolne zawody. Działalność gospodarcza obejmuje w szczególności czynności polegające na wykorzystywaniu towarów lub wartości niematerialnych i prawnych w sposób ciągły dla celów zarobkowych.

2.1. Prawo do odliczenia VAT z faktury bez NIP nabywcy

Brak NIP nabywcy na fakturze nie przekreśla prawa do odliczenia VAT, jeżeli faktura ta odzwierciedla prawdziwe zdarzenie gospodarcze, a zakup służy czynnościom opodatkowanym VAT.

(interpretacja indywidualna Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej z 16 lipca 2025 r., nr 0112-KDIL1-1.4012.319.2025.1.DS)

Stan faktyczny

Czynny podatnik VAT prowadził działalność gospodarczą w zakresie m.in. handlu odzieżą. Podatnik nabywał towary od dostawców z różnych platform internetowych (czynnych podatników VAT). Dostawy były realizowane wyłącznie z magazynów na terytorium Polski. Nabyte towary służyły wyłącznie do czynności opodatkowanych VAT. Podatnik posługiwał się polskim NIP na wszystkich etapach składania zamówienia. Z nieznanych powodów, mimo podania informacji o NIP, faktury otrzymywane od sprzedawcy nie zawierały NIP podatnika (nabywcy). Sprzedawca umieszczał na fakturze informację, że nie może ona zostać wykorzystana do odliczenia VAT i że zakup został dokonany wyłącznie do użytku osobistego. Podatnik przypuszczał, że sprzedawca nie deklarował w składanych przez siebie plikach JPK_VAT takiej sprzedaży jako sprzedaży na rzecz podatnika prowadzącego działalność gospodarczą. Ilość i charakter zakupów dokonywanych cyklicznie jednoznacznie wskazywała jednak na ich handlowy a nie osobisty charakter. Dodatkowo nabywca otrzymał od sprzedawcy rachunek, który zawierał NIP nabywcy, ale nie spełniał ustawowych wymogów do uznania go za fakturę. Zdaniem nabywcy, rachunek ten wskazywał jednak, że sprzedawca miał pełną świadomość, iż towar ten sprzedał na potrzeby prowadzonej działalności gospodarczej.

Podatnik zapytał, czy przysługuje mu prawo do odliczenia VAT z faktur niezawierających jego NIP.

Stanowisko organu podatkowego

Odnosząc się do faktury jako dokumentu stanowiącego podstawę odliczenia VAT organ podkreślił, że celem faktury jest przede wszystkim udokumentowanie rzeczywistego przebiegu zdarzeń gospodarczych zarówno pod względem przedmiotu transakcji, jak i podmiotów biorących w niej udział. Co do zasady, faktury muszą być wystawione zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa. Prawidłowość materialnoprawna faktury zachodzi zaś, jeżeli odzwierciedla ona prawdziwe zdarzenie gospodarcze. Nie można zatem uznać za prawidłową faktury, gdy sprzecznie z jej treścią wskazuje zdarzenie gospodarcze, które w ogóle nie zaistniało bądź zaistniało w innych rozmiarach albo między innymi podmiotami.

Organ wyjaśnił ponadto, że elementy formalne wymagane przez art. 106e ust. 1 ustawy o VAT mają wyłącznie znaczenie dowodowe. Jedynie braki merytoryczne faktury mogą wywołać skutek materialny w postaci zmian w przedmiocie lub podstawie opodatkowania, a także doprowadzić do niewłaściwego określenia wysokości podatku. Zdaniem organu, o prawidłowości faktur wystawianych i otrzymywanych przez podatników powinny decydować przede wszystkim ustalenia, czy dokumenty te potwierdzają rzeczywiste transakcje handlowe. A zatem, jeżeli w fakturach dokumentujących transakcje występują tzw. wadliwości mniejszej wagi, należy uznać, że nie ma podstawy do ich kwestionowania, w tym prawa do odliczenia podatku naliczonego, wyłącznie z powodu ww. braków. Są to tego rodzaju wadliwości, które co prawda powodują, że faktura nie odpowiada wymogom określonym w przepisach, jednakże same w sobie nie wpływają na przedmiot i podstawę opodatkowania.

Zdaniem organu, **podstawę do dokonania odliczenia VAT może stanowić wyłącznie faktura odzwierciedlająca faktyczne zdarzenie gospodarcze w aspekcie podmiotowym, przedmiotowym oraz ilościowym**. Tym samym faktura musi potwierdzać, że w rzeczywistości doszło do dostawy towarów lub świadczenia usług pomiędzy konkretnymi podmiotami, w zakresie ściśle określonego towaru lub usługi oraz w zakresie ilości danego towaru lub usługi. Niezgodność któregokolwiek z tych aspektów eliminuje możliwość odliczenia podatku naliczonego, zawartego w fakturze, która nie odzwierciedla rzeczywistego zdarzenia gospodarczego. Sama faktura nie tworzy jednak prawa do odliczenia podatku w niej wykazanego. Prawo to przysługuje zatem wówczas, gdy podatek naliczony związany jest z faktycznie dokonanymi czynnościami opodatkowanymi.

Odnosząc się do sytuacji podatnika organ uznał, że **ustawodawca nie wymienia braku NIP nabywcy na fakturze jako przesłanki negatywnej powodującej utratę prawa do odliczenia VAT (w sytuacji gdy faktura odzwierciedla prawdziwe zdarzenie gospodarcze)**. Organ podkreślił jednak, że wszelkie ustalenia co do przebiegu i dokumentowania transakcji powinny być przedmiotem uzgodnień pomiędzy stronami tej transakcji w celu uniknięcia nieprawidłowości w rozliczaniu podatku VAT zarówno przez sprzedawcę, jak i przez nabywcę.

2.2. Zakupy sfinansowane z obcych źródeł a odliczenie VAT

Odliczenie VAT przysługuje niezależnie od tego, z jakich źródeł pochodzą środki finansowe na zakup towaru/usługi (z własnych czy obcych).

(interpretacja indywidualna Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej z 23 lipca 2025 r., nr 0113-KDIPT1-3.4012.452.2025.4.ALN)

Stan faktyczny

Czynny podatnik VAT prowadził działalność gospodarczą w zakresie sprzedaży hurtowej wyrobów tekstylnych. W wyniku powodzi, jaka miała miejsce we wrześniu 2024 r., doznał on wielu szkód i strat w prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej. W związku z poniesionymi stratami, po spełnieniu szeregu warunków, podatnik otrzymał pomoc finansową w postaci odszkodowania od ubezpieczyciela z polisy majątkowej, świadczenia interwencyjnego i pożyczki powodziowej. Środki te podatnik przeznaczył na remont zniszczonych przez powódź środków trwałych (m.in. pomieszczeń magazynowych i biurowych), zakup towarów handlowych, wyposażenia, maszyn, nowych środków trwałych. Wszystkie poniesione wydatki miały na celu usunięcie szkód powstałych w wyniku powodzi, tak aby mógł on dalej prowadzić działalność gospodarczą, w takim samym zakresie jak przed powodzią. Przyczyniły się one zatem do osiągnięcia przychodu i do zachowania jego źródła. Towary/usługi kupione ze środków pochodzących z odszkodowania, świadczenia interwencyjnego oraz pożyczki służyły prowadzonej przez podatnika działalności gospodarczej i były wykorzystywane wyłącznie do czynności opodatkowanych VAT, a faktury zostały wystawione na jego dane.

Podatnik zapytał, czy ma prawo odliczyć VAT z tytułu dokonanych zakupów, które zostały sfinansowane ze środków otrzymanych z ubezpieczenia majątkowego, świadczenia interwencyjnego, a także z pożyczki.

Stanowisko organu podatkowego

Organ podkreślił, że **z przepisów ustawy o VAT nie wynika ograniczenie prawa do odliczenia VAT z uwagi na sposób finansowania dokonywanych przez podatnika zakupów**. Przepisy dotyczące prawa do odliczenia VAT nie uzależniają tego prawa od tego, kto finansuje wydatki – odliczenie przysługuje więc niezależnie od tego, z jakich źródeł pochodzą środki finansowe.

W związku z powyższym organ podatkowy uznał, że podatnikowi przysługuje prawo do odliczenia podatku naliczonego z faktur dokumentujących wydatki na zakup towarów handlowych, środków trwałych, wyposażenia, remont środków trwałych, które zostały sfinansowane ze środków ubezpieczenia majątkowego, świadczenia interwencyjnego i pożyczki (pod warunkiem niewystąpienia przesłanek negatywnych wymienionych w art. 88 ustawy o VAT).

3. Odpowiedzi na pytania Czytelników

3.1. Czy zapłata za odstąpienie od umowy przedwstępnej podlega opodatkowaniu VAT?

✉ ***W ramach prowadzonej działalności czynny podatnik VAT zawiera z osobami prywatnymi (nieprowadzącymi działalności gospodarczej) umowy sprzedaży, kupując od nich używane ruchomości w celu dalszej odsprzedaży. Jeżeli osoby te nie są pewne co do zamiaru sprzedaży ruchomości, podatnik zawiera z nimi przedwstępne umowy sprzedaży i wpłaca im zaliczkę na poczet ceny sprzedaży. W umowie istnieje zapis, że osoba prywatna może złożyć jednostronne oświadczenie woli o odstąpieniu od niej, za zapłatą odstępnego i zwrotem zaliczki. Czy kwota odstępnego podlega opodatkowaniu VAT?***

Należności wpłacone na rzecz nabywcy przez sprzedawcę – z tytułu odstąpienia od umowy przedwstępnej zobowiązującej do zawarcia umowy sprzedaży – nie podlegają opodatkowaniu VAT.

Czynności opodatkowane VAT

Opodatkowaniu VAT podlega m.in. odpłatna dostawa towarów i odpłatne świadczenie usług na terytorium kraju. Dostawa towarów to przeniesienie prawa do rozporządzania towarami jak właściciel. Natomiast świadczeniem usług jest każde świadczenie na rzecz osoby fizycznej, osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej, które nie stanowi dostawy towarów, w tym również:

1) przeniesienie praw do wartości niematerialnych i prawnych, bez względu na formę, w jakiej dokonano czynności prawnej;
2) zobowiązanie do powstrzymania się od dokonania czynności lub do tolerowania czynności lub sytuacji;
3) świadczenie usług zgodnie z nakazem organu władzy publicznej lub podmiotu działającego w jego imieniu lub nakazem wynikającym z mocy prawa.

Usługę uważa się za opodatkowaną VAT, gdy zostaną łącznie spełnione następujące warunki:

– w następstwie zobowiązania, w wykonaniu którego usługa jest świadczona, druga strona (wierzyciel/nabywca) jest bezpośrednim beneficjentem świadczenia, a świadczonej usłudze odpowiada świadczenie wzajemne ze strony nabywcy (wynagrodzenie),
– istnieje bezpośredni związek o charakterze przyczynowym pomiędzy świadczoną usługą a otrzymanym świadczeniem wzajemnym (zapłacone kwoty stanowią rzeczywiste wynagrodzenie za wyodrębnioną usługę świadczoną w ramach stosunku prawnego lub dochodzi do wymiany świadczeń wzajemnych; otrzymana zapłata powinna być konsekwencją wykonania świadczenia; wynagrodzenie musi być należne za wykonanie tego świadczenia),
– czynność wykona podmiot, który w związku z jej wykonaniem jest podatnikiem VAT.

Opodatkowaniu VAT nie podlegają natomiast odszkodowania i kary umowne. Istotą odszkodowań/kar nie jest bowiem płatność za świadczenie, lecz rekompensata za szkodę. W takim przypadku nie mamy do czynienia z transakcją ekwiwalentną – świadczeniem w zamian za wynagrodzenie. Otrzymane odszkodowanie/kara nie wiąże się z żadnym świadczeniem ze strony podatnika.

Odstępne a VAT – wyrok NSA

W wyroku z 30 stycznia 2025 r., sygn. akt I FSK 1377/21, NSA odniósł się do opodatkowania odstępnego w okolicznościach zbliżonych do opisanych w pytaniu. NSA uznał, że odstępne nie stanowi zapłaty za wyrażenie zgody przez nabywcę na odstąpienie od umowy, albowiem odstąpienie od umowy stanowi realizację uprawnienia przez sprzedającego i jest czynnością jednostronną. Podjęcie takiej decyzji przez sprzedającego wywołuje ściśle określone konsekwencje, jakimi jest niezawarcie umowy sprzedaży i konieczność zapłaty odstępnego przez sprzedającego. NSA podzielił tym samym pogląd, że odstępne w analizowanej sprawie było rodzajem rekompensaty za niespełnienie

Dla Prenumeratorów GOFIN

Orzecznictwo dla firm dostępne w serwisie *www.orzecznictwo.gofin.pl*

zobowiązania wynikającego z umowy przedwstępnej w postaci zawarcia przyrzeczonej umowy sprzedaży. Trudno w takiej sytuacji mówić o zgodnym zakończeniu umowy, skoro nawet nie doszło do jej zawarcia. Nie można też uznać, że odstępne wiąże się bezpośrednio z umową sprzedaży, do której zawarcia nie dochodzi. W wyroku wskazano ponadto, że:

„(…) Przyjęcie do wiadomości informacji przez nabywcę o zrealizowaniu uprawnienia przez kontrahenta nie stanowi świadczenia usług. Skoro wcześniej podjęto zgodnie decyzję, co do przyznania wzajemnego uprawnienia do odstąpienia od umowy przedwstępnej zobowiązującej do zawarcia umowy przyrzeczonej, to nie można następnie w sytuacji skorzystania z uprawnienia przez sprzedającego interpretować stanu umysłu nabywcy jako tolerowania zachowania sprzedawcy. Tolerowaniem jest bowiem godzenie się na sytuację pomimo braku aprobaty dla niej. Należy też podkreślić, że niedojście do dostawy towarów nie jest jednoznaczne z powstrzymaniem się od czynności, która jest kwalifikowana na gruncie podatku VAT jako świadczenie usług. Przykładowo taką usługą byłoby zobowiązanie się do niezawierania umów skutkujących dostawą towarów na określonym rynku, w określonym czasie lub w odniesieniu do określonych nabywców. Sytuacja ta nie ma nic wspólnego z odstąpieniem od umowy, która zobowiązuje do zawarcia umowy przyrzeczonej (umowy sprzedaży – dostawy towarów).

Z kolei rezygnację z zawarcia umowy sprzedaży przez sprzedawcę trudno jest rozpatrywać w kategoriach jego korzyści. Powyższe wnioski abstrahują od rzeczywistej sytuacji zaistniałej w sprawie.

W warunkach niniejszej sprawy odstąpienie ma charakter rekompensaty i nie jest ekwiwalentem za wykonaną usługę, nie jest także wynagrodzeniem za żadną czynność opodatkowaną. (…)”

W konsekwencji NSA uznał, że **odstępne wypłacone na rzecz nabywcy przez sprzedawcę – z tytułu odstąpienia od umowy przedwstępnej zobowiązującej do zawarcia umowy sprzedaży – nie podlega opodatkowaniu VAT.**

Podsumowanie

Nasza redakcja podziela stanowisko zaprezentowane w ww. wyroku przez NSA. Uwzględniając argumenty zaprezentowane przez sąd uważamy, że także w sytuacji opisanej w pytaniu kwota odstępnego nie powinna podlegać opodatkowaniu VAT (ma ona charakter rekompensaty).

Zaznaczamy, że podobnie uznał Dyrektor KIS w interpretacji indywidualnej z 14 maja 2025 r., nr 0114-KDIP1-1.4012.322.2025.1.AWY, w przypadku odstępnego z tytułu anulowania biletu przed terminem wyjazdu. Organ stwierdził, że kwota pobieranego przez podatnika odstępnego, w sytuacji anulowania biletu przez klienta przed terminem wyjazdu, nie stanowi wynagrodzenia za świadczenie usług, ponieważ faktycznie do takiego świadczenia usług nie dochodzi z przyczyn leżących po stronie klienta. Zdaniem organu, kwota odstępnego należna od klienta, który w zbyt późnym terminie anulował bilet, tj. zrezygnował z usługi przewozowej – nie ma związku ze świadczonymi usługami przewozowymi, bowiem odstępne pobierane jest wyłącznie w przypadku, gdy do wyświadczenia usługi przewozowej nie dochodzi. Odstępne stanowi więc formę rekompensaty za poniesione przez podatnika koszty (dodatkowe koszty administracyjne) oraz utracone korzyści (w przypadku niesprzedania miejsca w autokarze, z którego zrezygnował klient) spowodowane anulowaniem biletu przez klienta. Ostatecznie organ uznał, że w odniesieniu do tej czynności nie znajdą zastosowania przepisy ustawy o VAT, a należność w postaci odstępnego z tytułu anulowania biletu przez klienta nie powinna być opodatkowana VAT, ponieważ nie stanowi wynagrodzenia za świadczone

usługi w rozumieniu art. 8 ust. 1 ww. ustawy. Wprawdzie interpretacja ta dotyczyła odstąpienia od umowy przez kupującego usługę, ale naszym zdaniem tak samo powinno być, gdy od umowy odstępuje sprzedawca (jak w omawianej sprawie).

3.2. Sprzedaż samochodu po powrocie do podmiotowego zwolnienia z VAT

✉ ***Spółka z o.o. (czynny podatnika VAT) 7 lat temu wykupiła z leasingu samochód osobowy. Spółka odliczyła VAT od wykupu i wprowadziła samochód do ewidencji środków trwałych. Czy w przypadku zmiany statusu spółki dla celów VAT (tj. korzystania z podmiotowego zwolnienia z VAT) sprzedaż tego samochodu będzie zwolniona z VAT?***

Tak. W sytuacji opisanej w pytaniu sprzedaż samochodu będzie zwolniona z VAT.

Sprzedaż samochodu przez podatnika zwolnionego z VAT

Podatnicy mogą korzystać z tzw. podmiotowego zwolnienia z VAT, jeżeli wartość sprzedaży, z wyłączeniem podatku, nie przekroczyła w poprzednim ani bieżącym roku podatkowym kwoty 200.000 zł (**uwaga!** Od 2026 r. limit podmiotowego zwolnienia z VAT będzie wynosił 240.000 zł). Zwolnienie to mogą stosować także podatnicy rozpoczynający w trakcie roku podatkowego wykonywanie czynności opodatkowanych VAT, jeżeli przewidywana przez nich wartość sprzedaży nie przekroczy, w proporcji do okresu prowadzonej działalności gospodarczej w roku podatkowym, kwoty 200.000 zł. Do ww. wartości sprzedaży nie wlicza się m.in. odpłatnej dostawy towarów, które na podstawie przepisów o podatku dochodowym są zaliczane przez podatnika do środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych podlegających amortyzacji.

Natomiast podatnik, który utracił prawo do zwolnienia sprzedaży od podatku lub zrezygnował z tego zwolnienia, może – nie wcześniej niż po upływie roku, licząc od końca roku, w którym utracił prawo do zwolnienia lub zrezygnował z tego zwolnienia – ponownie skorzystać z podmiotowego zwolnienia z VAT.

Należy także zwrócić uwagę na wyłączenia z możliwości stosowania ww. zwolnienia, tj. towary/usługi, których sprzedaż/świadczenie powoduje brak możliwości korzystania z podmiotowego zwolnienia z VAT. Tego zwolnienia z VAT nie mogą stosować m.in. podatnicy dokonujący dostawy towarów opodatkowanych podatkiem akcyzowym, w rozumieniu przepisów o podatku akcyzowym, z wyjątkiem m.in. używanych samochodów osobowych, zaliczanych przez podatnika, na podstawie przepisów o podatku dochodowym, do środków trwałych podlegających amortyzacji (art. 113 ust. 13 pkt 1 lit. b) ustawy o VAT).

W świetle powyższego sprzedaż samochodu osobowego zaliczonego do środków trwałych przez podatnika zwolnionego podmiotowo z VAT nie będzie opodatkowana VAT i nie wejdzie do ww. limitu 200.000 zł.

Korekta VAT od środków trwałych

W przypadku zmiany statusu podatnika dla celów VAT (z czynnego na zwolnionego) może wystąpić konieczność skorygowania odliczonego VAT, np. od zakupu środków trwałych.

Korekta VAT dokonywana w związku z rezygnacją z rozliczania VAT od środków trwałych podlegających amortyzacji, o wartości początkowej przekraczającej 15.000 zł, dokonywana jest etapami, po 1/5 (lub 1/10 – dotyczy nieruchomości lub praw wieczystego użytkowania gruntu) kwoty odliczonego podatku. Korekty dokonuje się od tych składników majątku, które są w tzw. okresie korekty (okresy korekty wynoszą odpowiednio 5 lub 10 lat). Powyższe ma zastosowanie także w przypadku środków trwałych, których wartość początkowa nie przekracza 15.000 zł, z tym że w tym przypadku okres korekty wynosi 12 miesięcy.

W sytuacji opisanej w pytaniu spółka nie będzie zobowiązana do sporządzenia ww. korekty w odniesieniu do omawianego samochodu osobowego, gdyż minęło już 7 lat od jego zakupu (tu: wykupu z leasingu), natomiast okres korekty wynosił rok lub 5 lat.

3.3. Dwa miejsca prowadzenia działalności – ewidencjonowanie sprzedaży w przenośnej kasie rejestrującej

✉ ***Od wielu lat świadczę usługi stomatologiczne, ewidencjonuję je w kasie fiskalnej on-line. Dotychczas prowadziłem jeden gabinet. Zamierzam jednak otworzyć drugi gabinet stomatologiczny. Będę przyjmował w nich sam, w różne dni tygodnia. Czy powinienem posiadać dwie kasy fiskalne?***

Nie. W sytuacji opisanej w pytaniu Czytelnik może ewidencjonować świadczone usługi w jednej, przenośnej kasie rejestrującej.

Czynności ewidencjonowane w kasie

Podatnicy dokonujący sprzedaży na rzecz osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej i rolników ryczałtowych (dalej: osób prywatnych) są generalnie obowiązani prowadzić ewidencję sprzedaży przy zastosowaniu kas rejestrujących.

Wyjątki od tej zasady określono w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 17 grudnia 2024 r. w sprawie zwolnień z obowiązku prowadzenia ewidencji sprzedaży przy zastosowaniu kas rejestrujących (Dz. U. poz. 1902). Z rozporządzenia tego wynikają zwolnienia przysługujące ze względu na wysokość obrotu (zwolnienia podmiotowe) oraz ze względu na rodzaj prowadzonej działalności (zwolnienia przedmiotowe).

Dla Prenumeratorów GOFIN

§ Ujednolicone przepisy prawne dostępne w serwisie *www.przepisy.gofin.pl*

Zwolnienie ze względu na obroty przysługuje m.in. podatnikom, u których obrót zrealizowany na rzecz osób prywatnych nie przekroczył w poprzednim roku podatkowym (i w roku bieżącym) kwoty 20.000 zł. Przysługuje ono także podatnikom rozpoczynającym dostawę towarów lub świadczenie usług na rzecz osób prywatnych, jeżeli przewidywana (oraz osiągnięta) wartość sprzedaży z tego tytułu, w proporcji do okresu wykonywania tych czynności w danym roku podatkowym, nie przekroczy kwoty 20.000 zł.

UWAGA! Podatnicy dokonujący sprzedaży niektórych towarów lub świadczący niektóre usługi nie mogą korzystać ze zwolnień z kas. Dotyczy to m.in. świadczenia usług w zakresie opieki medycznej świadczonej przez lekarzy i lekarzy dentystów (z wyłączeniem usług świadczonych przez osoby niewidome – po spełnieniu dodatkowych warunków).

Przenośna kasa fiskalna

Przepisy dotyczące kas rejestrujących dopuszczają możliwość ewidencjonowania sprzedaży prowadzonej przez podatnika w dwóch lub większej ilości miejsc przy użyciu tylko jednej kasy rejestrującej. Mianowicie z § 22 pkt 2 rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 12 września 2021 r. w sprawie wymagań technicznych dla kas rejestrujących (Dz. U. z 2024 r. poz. 1654) wynika, że kasa wystawia paragony fiskalne zawierające w szczególności imię i nazwisko lub nazwę podatnika, adres punktu sprzedaży, a dla sprzedaży prowadzonej w miejscach niestałych – adres siedziby lub miejsca zamieszkania podatnika.

Należy jednak pamiętać, że podatnicy prowadzący ewidencję sprzedaży przy zastosowaniu kas rejestrujących mają m.in. obowiązek wystawić i wydać nabywcy paragon fiskalny lub fakturę z każdej sprzedaży w postaci papierowej lub za zgodą nabywcy, w postaci elektronicznej, przesyłając ten dokument w sposób z nim uzgodniony, w tym przy użyciu systemu teleinformatycznego Szefa KAS pośredniczącego przy wydawaniu paragonów fiskalnych w postaci elektronicznej nabywcy, bez konieczności podawania jego danych osobowych. Obowiązek ewidencjonowania za pomocą kasy rejestrującej dotyczy czynności sprzedaży i jest on nierozerwalnie związany z powstaniem obowiązku podatkowego. Generalnie, powstaje on z chwilą dokonania dostawy towaru lub wykonania usługi (patrz: art. 19a ust. 1 ustawy o VAT).

Podsumowanie

Świadczone usługi stomatologiczne powinny być zarejestrowane w kasie, w momencie ich wykonania. Skoro Czytelnik wskazuje, że będzie je świadczył w dwóch gabinetach, ale w różnie dni tygodnia, to będzie mógł on używać jednej, przenośnej kasy rejestrującej. Będzie bowiem istniała możliwość zaewidencjonowania w kasie i wydania każdemu klientowi dowodu nabycia (paragonu) w momencie wykonania usługi.

Zaprezentowane stanowisko znajduje potwierdzenie w interpretacji indywidualnej Dyrektora KIS z 16 listopada 2018 r., nr 0112-KDIL2-2.4012.385.2018.2.AKR, w której czytamy:

„(...) ustawodawca dopuszcza możliwość ewidencjonowania sprzedaży prowadzonej przez podatnika w dwóch lub większej ilości miejsc przy użyciu tylko jednej kasy rejestrującej, pod warunkiem że podatnik będzie na niej ewidencjonował każdą sprzedaż na rzecz osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej i rolników ryczałtowych, a na drukowanym przez kasę paragonie fiskalnym umieszczony będzie adres wszystkich punktów, w których świadczy usługę lub jeden adres, tj. adres siedziby lub jego miejsca zamieszkania.

(...) skoro transakcje sprzedaży w poszczególnych miejscach prowadzenia działalności (gabinetach) oraz w miejscu wezwania nie będą dokonywane w tym samym czasie, ponieważ tylko Wnioskodawca będzie świadczył przedmiotowe usługi, a zatrudnieni pracownicy będą zajmować się obsługą recepcji i reklamą, to zainteresowany będzie w stanie zapewnić każdemu klientowi prawo do otrzymania dowodu nabycia usługi z uwidocznioną kwotą podatku oraz możliwość kontroli przez niego czynności dotyczących prawidłowego ewidencjonowania transakcji i wystawiania dowodu potwierdzającego jej wykonanie. Zatem Wnioskodawca będzie mógł używać jednej tzw. „przenośnej" kasy rejestrującej dla potrzeb ewidencjonowania obrotu i kwot podatku należnego z tytułu świadczonych usług w dwóch gabinetach i miejscu wezwania.

Mając zatem na uwadze obowiązujące przepisy oraz przedstawione zdarzenie przyszłe, należy stwierdzić, że w przedstawionych we wniosku okolicznościach Wnioskodawca nie będzie zobowiązany do ewidencji obrotu i kwot podatku należnego przy zastosowaniu trzech kas rejestrujących, tj. po jednej dla każdego z gabinetów i w miejscu wezwania przez klienta. Wnioskodawca może dokonywać ewidencjonowania obrotu i kwot podatku należnego przy zastosowaniu jednej, przenośnej kasy rejestrującej. (...)"

3.4. Korekta JPK_VAT a okres przechowywania dokumentów

✉ ***Spółka z o.o. (czynny podatnik VAT) zamierza złożyć korektę deklaracji. Czy złożenie korekty za dany miesiąc będzie skutkowało ponownym ustaleniem okresu przechowywania deklaracji, ewidencji dla celów rozliczania podatku oraz wszystkich dokumentów, na podstawie których została sporządzona korekta deklaracji (z uwzględnieniem daty zapłaty podatku, daty zwrotu nadpłaty lub nadwyżki podatku naliczonego nad należnym wynikającej z tej korekty)?***

Nie. Korekta JPK_VAT nie ma wpływu na okres przechowywania dokumentów.

Regulacje ustawowe

• Ustawa o VAT

Zgodnie z art. 112 ustawy o VAT, podatnicy są obowiązani przechowywać ewidencje prowadzone dla celów rozliczania podatku oraz wszystkie dokumenty, w szczególności faktury, związane z tym rozliczaniem do czasu upływu terminu przedawnienia zobowiązania podatkowego (z zastrzeżeniami dotyczącymi procedur szczególnych, np. procedury dotyczącej sprzedaży na odległość towarów importowanych).

Natomiast faktury ustrukturyzowane są przechowywane w Krajowym Systemie e-Faktur (KSeF) przez okres 10 lat, licząc od końca roku, w którym zostały wystawione. Po upływie tego okresu podatnik przechowuje faktury ustrukturyzowane poza KSeF do czasu upływu terminu przedawnienia zobowiązania podatkowego. Tak stanowi art. 112aa ww. ustawy.

• Ordynacja podatkowa

W art. 86 § 1 Ordynacji podatkowej wskazano, że podatnicy obowiązani do prowadzenia ksiąg podatkowych przechowują księgi i związane z ich prowadzeniem dokumenty do czasu upływu okresu przedawnienia zobowiązania podatkowego, chyba że ustawy podatkowe stanowią inaczej.

Stosownie do art. 3 pkt 4 i 5 ww. ustawy, ilekroć w ustawie jest mowa o:

– księgach podatkowych – rozumie się przez to księgi rachunkowe, podatkową księgę przychodów i rozchodów, ewidencje oraz rejestry, do których prowadzenia, do celów podatkowych, na podstawie odrębnych przepisów, obowiązani są podatnicy, płatnicy lub inkasenci,
– deklaracjach – rozumie się przez to również zeznania, wykazy, zestawienia, sprawozdania oraz informacje, do których składania obowiązani są, na podstawie przepisów prawa podatkowego, podatnicy, płatnicy i inkasenci.

Księgi podatkowe i dokumenty źródłowe będące odzwierciedleniem zapisów znajdujących się w tych księgach należy zatem przechowywać przez okres równy okresowi przedawnienia zobowiązania podatkowego.

Zobowiązaniem podatkowym jest z kolei wynikające z obowiązku podatkowego zobowiązanie podatnika do zapłacenia na rzecz Skarbu Państwa, województwa, powiatu albo gminy podatku w wysokości, w terminie oraz w miejscu określonych w przepisach prawa podatkowego (art. 5 ww. ustawy).

Z art. 70 § 1 O.p. wynika, że zobowiązanie podatkowe przedawnia się z upływem 5 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym upłynął termin płatności podatku. Przedawnienie zobowiązania podatkowego oznacza, że po upływie określonego czasu – od momentu powstania zobowiązania podatkowego – zobowiązanie to wygasa, a organ podatkowy, po upływie terminu przedawnienia, nie może domagać się uregulowania (nie ma możliwości wyegzekwowania) należnego świadczenia. Termin ten może ulec wydłużeniu w związku z zawieszeniem lub przerwaniem biegu terminu zawieszenia (patrz: art. 70 § 2-7 O.p.). Kwestie te pomijamy jako niedotyczące pytania, ale należy je mieć na uwadze.

Podsumowując, zgodnie z O.p. podatnik ma obowiązek przechowania ksiąg podatkowych i związanych z ich prowadzeniem dokumentów do czasu upływu okresu przedawnienia zobowiązania podatkowego, tj. – co do zasady – przez pięć lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym upłynął termin płatności podatku (o ile nie został zawieszony/przerwany bieg terminu przedawnienia).

UWAGA! Na temat okresów przechowywania zbiorów księgowych – z uwzględnieniem przepisów o rachunkowości – pisaliśmy w BI nr 23 z 10 sierpnia 2025 r. Kwestię tę pomijamy.

Stanowisko KIS

Na temat wpływu korekty deklaracji na okres przechowywania dokumentów wypowiedział się Dyrektor KIS w interpretacji indywidualnej z 23 lipca 2025 r., nr 0112-KDIL1-2.4012.236.2025.1.AS. Biorąc pod uwagę ww. przepisy O.p. organ uznał, że **złożenie korekty deklaracji za dany miesiąc nie skutkuje ponownym ustaleniem okresu przedawnienia, a tym samym okresu przechowywania deklaracji, ewidencji dla celów rozliczania podatku oraz wszystkich dokumentów, na podstawie których została sporządzona korekta deklaracji z uwzględnieniem daty zapłaty zobowiązania podatkowego, daty zwrotu nadpłaty lub nadwyżki podatku naliczonego nad należnym wynikającej z tej korekty.**

Organ poparł to stanowisko wyrokami sądów administracyjnych (patrz: wyrok NSA z 13 grudnia 2018 r. sygn. akt II FSK 3416/16 i wyrok NSA z 30 lipca 2020 r., sygn. akt I FSK 128/20), z których wynika, że:

- bieg terminu przedawnienia otwiera deklaracja pierwotna i ewentualnie dokonany na jej podstawie zwrot; kolejne składane przez podatnika korekty deklaracji raz otwartego biegu terminu przedawnienia nie zmieniają;
- okoliczność, że w każdym przypadku złożenia korekty deklaracji z wykazaną kwotą do zwrotu organ podatkowy dokonuje tego zwrotu w terminie 60 dni od daty złożenia korekty nie oznacza, że każda taka korekta i dokonany na jej podstawie zwrot prowadzi do „odnowienia" biegu terminu przedawnienia – pogląd taki pozostaje w sprzeczności z art. 70 Ordynacji podatkowej, który nie przewiduje, aby mogło następować wielokrotne rozpoczęcie biegu terminu przedawnienia tego samego zobowiązania;
- korekta deklaracji nie powoduje powstania nowego zobowiązania, ale modyfikuje wysokość (formę rozliczenia) zobowiązania raz już powstałego.

V. PODATEK DOCHODOWY OD OSÓB PRAWNYCH

Poniższe wyjaśnienia dotyczą przepisów ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 278; ostatnia zmiana w Dz. U. poz. 1022), zwanej dalej „ustawą o PDOP".

1. Przechowywanie dokumentów w formie elektronicznej a koszty uzyskania przychodów – interpretacja KIS

Jeżeli wydatek spełnia warunki do uznania go za koszt podatkowy, to podatnik nie traci prawa do zaliczenia tego wydatku do kosztów podatkowych, gdy dokumenty księgowe poświadczające jego poniesienie będą przechowywane jedynie w formie elektronicznej (zgodnie z odrębnymi przepisami).

(interpretacja indywidualna Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej z 28 lipca 2025 r., nr 0111-KDIB1-3.4010.318.2025.4.PC)

Stan faktyczny i stanowisko podatnika

W rozpatrywanej sprawie spółka z o.o. dokonywała transakcji z podmiotami krajowymi oraz zagranicznymi, w związku z którymi posiadała szereg dokumentów, m.in.: dokumenty zakupowe i sprzedażowe (np. faktury, dowody dostawy), noty obciążeniowe, dokumenty związane z bankami i kasą (wyciągi bankowe, raporty kasowe, rozliczenia delegacji), dokumenty związane z podatkiem VAT (rejestr zakupu i sprzedaży, korekty systemowe, dokumenty dotyczące importu usług, dokumenty wewnętrzne, deklaracje VAT), dokumenty dotyczące środków trwałych (dokumenty dotyczące przyjęcie do używania środka trwałego czy jego likwidacji), inne dokumenty (np. związane z ZFŚS, dokumenty płacowe, dokumentację związaną ze składkami ZUS, deklaracje CIT, polecenia księgowania (PK), awiza, korespondencję, potwierdzenia sald, inwentaryzacje, przedpłaty). Dokumenty te miały formę elektroniczną albo papierową.

Spółka zamierzała zmodyfikować zasady przechowywania tych dokumentów poprzez ich archiwizowanie wyłącznie w formie elektronicznej, w celu usprawnienia procesu dostępu do dokumentów oraz zaoszczędzenie przestrzeni magazynowej w archiwum. Dokumenty mające formę elektroniczną spółka zapisywałaby w formie elektronicznej i w tej formie przechowywała. Natomiast dokumenty mające formę papierową byłyby skanowane i zapisywane w formacie PDF albo byłaby wykonywana ich fotokopia i byłyby one zapisywane w formacie JPG. Dokumenty te byłyby przechowywane w sposób zapewniający autentyczność pochodzenia, integralność treści i czytelność od momentu ich wystawienia lub otrzymania do czasu upływu terminu przedawnienia zobowiązania podatkowego. Spółka posiadałaby dokumentację opisującą w języku polskim przyjęte zasady (politykę) rachunkowości, dotyczące systemu służącego ochronie danych i ich zbiorów, w tym dowodów księgowych, ksiąg rachunkowych i innych dokumentów stanowiących podstawę dokonanych w nich zapisów. Ponadto spółka umożliwiałaby naczelnikowi urzędu skarbowego, naczelnikowi urzędu celno-skarbowego, dyrektorowi izby administracji skarbowej lub Szefowi KAS na żądanie, w przypadku faktur i innych dokumentów przechowywanych w formie elektronicznej, bezzwłoczny ich pobór oraz przetwarzanie danych w nich zawartych.

W związku z powyższym spółka zapytała organ podatkowy, **czy przechowywanie dokumentów w formie elektronicznej na ww. zasadach będzie zgodne z przepisami ustawy o PDOP, a w szczególności czy spółka będzie miała możliwość zaliczenia do kosztów uzyskania przychodów udokumentowanych w ten sposób wydatków.**

Zdaniem spółki odpowiedź na to pytanie jest twierdząca.

Stanowisko Dyrektora KIS

Organ podatkowy uznał stanowisko spółki za prawidłowe i jednocześnie wskazał, że kosztami uzyskania przychodów są koszty poniesione w celu osiągnięcia przychodów ze źródła przychodów lub w celu zachowania albo zabezpieczenia źródła przychodów, z wyjątkiem kosztów wymienionych w art. 16 ust. 1 ustawy o PDOP. Aby poniesiony przez podatnika wydatek stanowił dla niego koszt uzyskania przychodu, musi on m.in. zostać właściwie udokumentowany.

Dyrektor KIS odniósł się w pierwszej kolejności do kwestii zapewnienia autentyczności pochodzenia dokumentów. Jego zdaniem, należy to rozumieć jako dostateczną pewność co do tożsamości dostawcy, usługodawcy lub wystawcy faktury, przy czym sam fakt oceny skuteczności zachowania autentyczności pochodzenia faktury może być stwierdzony podczas czynności sprawdzających czy kontrolnych w toku postępowania podatkowego. Organ podatkowy stwierdził, że przepisy ustawy o PDOP nie regulują wprost sposobu dokumentowania zdarzeń gospodarczych ani też archiwizowania dokumentów. W tym zakresie przewidziano odwołanie do przepisów ustawy o rachunkowości, w której określono zasady dokumentowania operacji gospodarczych, a w szczególności warunki, jakim powinny odpowiadać dowody księgowe stanowiące podstawę zapisów w księgach rachunkowych (m.in. określono, że dowody księgowe powinny być rzetelne, tj. zgodne z rzeczywistym przebiegiem operacji gospodarczej, którą dokumentują, kompletne, wolne od błędów rachunkowych, zawierające wymagane elementy).

Organ podatkowy przywołał następujące regulacje:

- dowody księgowe i dokumenty inwentaryzacyjne przechowuje się w jednostce w oryginalnej postaci, w ustalonym porządku dostosowanym do sposobu prowadzenia ksiąg rachunkowych, w podziale na okresy sprawozdawcze, w sposób pozwalający na ich łatwe odszukanie; roczne zbiory dowodów księgowych i dokumentów inwentaryzacyjnych oznacza się określeniem nazwy ich rodzaju oraz symbolem końcowych lat i końcowych numerów w zbiorze (art. 73 ust. 1 ustawy o rachunkowości),
- z wyłączeniem dokumentów dotyczących przeniesienia praw majątkowych do nieruchomości, powierzenia odpowiedzialności za składniki aktywów, znaczących umów i innych ważnych dokumentów określonych przez kierownika jednostki, treść dowodów księgowych może być przeniesiona na informatyczne nośniki danych pozwalające zachować w trwałej i niezmienionej postaci zawartość dowodów; warunkiem stosowania tej metody przechowywania danych jest posiadanie urządzeń pozwalających na odtworzenie dowodów w postaci wydruku, o ile inne przepisy nie stanowią inaczej; wydruk jest dowodem równoważnym z dowodem księgowym, z którego treść została przeniesiona na informatyczny nośnik danych (art. 73 ust. 2 ww. ustawy),
- jednostka powinna posiadać dokumentację opisującą w języku polskim przyjęte przez nią zasady (politykę) rachunkowości, a w szczególności dotyczące systemu służącego ochronie danych i ich zbiorów, w tym dowodów księgowych, ksiąg rachunkowych i innych dokumentów stanowiących podstawę dokonanych w nich zapisów (art. 10 ust. 1 pkt 4 ww. ustawy).

Dyrektor KIS wskazał, że **dowód księgowy, który będzie właściwy do wprowadzenia kosztu do ksiąg rachunkowych, będzie również stosownym dokumentem dla celów podatkowych.** Organ podatkowy stwierdził, że takie stanowisko potwierdza również odpowiedź na interpelację poselską nr 21954 w sprawie rozliczania w kosztach uzyskania przychodów wydatków udokumentowanych dokumentami przechowywanymi w formie elektronicznej (w piśmie z 4 maja 2021 r., nr DOP4.054.1.2021 – pisaliśmy o tym m.in. w dodatku nr 12 do BI z 1 kwietnia 2022 r.).

A zatem, zdaniem organu podatkowego:

„(…) w sytuacji poniesienia przez spółkę wydatków spełniających, wynikające z art. 15 ust. 1 ustawy o CIT, warunki uznania wydatku za koszt uzyskania przychodu, w przypadku których dokumenty księgowe poświadczające ich poniesienie będą przechowywane jedynie w formie elektronicznej, spółka będzie uprawniona do zaliczenia tych wydatków do kosztów uzyskania przychodów.

Archiwizowanie i przechowywanie dowodów księgowych potwierdzających poniesienie wydatków, które będą przechowywane w formie elektronicznej w sposób opisany przez Państwa, a także umożliwienie dostępu do nich na żądanie organom podatkowym – jest zgodne z przytoczonymi przepisami. Fakt rezygnacji spółki z przechowywania dokumentów dotyczących poniesionych wydatków nie implikuje niemożliwości zaliczenia dokumentowanego wydatku do kosztów uzyskania przychodów. (…)”

2. Odpowiedzi na pytania Czytelników

2.1. Podróż pracownika na zgromadzenie wspólników innej spółki a koszty podatkowe i VAT

✉ ***Spółka z o.o. X jest wspólnikiem innej spółki z o.o. Y. W związku z koniecznością zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego za 2024 r. spółki Y, spółka X wysłała pracownika (umocowanego do prowadzenia spraw spółki) na zgromadzenie wspólników spółki Y. Czy wydatki związane z podróżą tego pracownika (tj. bilety PKP, diety, nocleg) spółka X może zaliczyć do kosztów uzyskania przychodów? Czy może odliczyć VAT od zakupu biletów kolejowych?***

Wydatki związane z podróżą służbową pracownika na zgromadzenie wspólników mogą zostać zaliczone do kosztów uzyskania przychodów na analogicznych zasadach, jak w przypadku „typowych” podróży służbowych pracowników. Spółka będzie także mogła odliczyć VAT od zakupu biletów PKP (ze względu na ustawowy zakaz nie odliczy natomiast VAT od usługi noclegowej).

Wydatki związane z podróżą służbową pracownika a koszty podatkowe

W ustawie o PDOP nie ma regulacji, które wprost odnosiłyby się do ujmowania w kosztach podatkowych wydatków związanych z podróżą pracownika spółki, odbytą na zgromadzenie wspólników spółki, której wspólnikiem jest spółka-pracodawca. Ustalając zatem, czy wydatki związane z taką podróżą spółka (wspólnik) może zaliczyć do kosztów uzyskania przychodów, należy zastosować zasady ogólne. Przypomnijmy, że:

- kosztami uzyskania przychodów są koszty poniesione w celu osiągnięcia przychodów lub w celu zachowania albo zabezpieczenia źródła przychodów i

- koszty te nie zostały ustawowo wyłączone z kosztów podatkowych, tj. na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy o PDOP,
- uznaje się, iż kosztem podatkowym może być wydatek racjonalny, ekonomicznie uzasadniony oraz właściwie udokumentowany.

Wydatki związane z podróżą pracownika spółki X na zgromadzenie wspólników spółki Y (której spółka X jest wspólnikiem) nie zostały wyłączone z kosztów podatkowych na podstawie ww. przepisu. Nie są to przykładowo niestanowiące kosztów uzyskania przychodów wydatki związane z dokonywaniem jednostronnych świadczeń na rzecz wspólników (por. art. 16 ust. 1 pkt 38 ww. ustawy), czy wydatki na rzecz osób wchodzących w skład rad nadzorczych, komisji rewizyjnych lub organów stanowiących osób prawnych (por. art. 16 ust. 1 pkt 38a ww. ustawy).

Należy zatem ustalić, czy ww. wydatki wykazują związek z przychodami spółki. Naszym zdaniem taki związek istnieje. Przypomnijmy bowiem, że zgromadzenie wspólników jest jednym z organów spółki z o.o. Zwyczajne zgromadzenie wspólników powinno odbyć się w terminie sześciu miesięcy po upływie każdego roku obrotowego, a przedmiotem jego obrad powinno być m.in. (zob. art. 231 K.s.h.):

- rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania zarządu z działalności spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy,
- powzięcie uchwały o podziale zysku albo pokryciu straty, jeżeli sprawy te nie zostały wyłączone spod kompetencji zgromadzenia wspólników.

Ponadto w art. 53 ust. 1 ustawy o rachunkowości wskazano, że roczne sprawozdanie finansowe jednostki podlega zatwierdzeniu przez organ zatwierdzający, nie później niż 6 miesięcy od dnia bilansowego.

Jak z powyższego wynika, aby można było m.in. zatwierdzić sprawozdanie finansowe za poprzedni rok, musi się zebrać zgromadzenie wspólników (por. art. 227 K.s.h.). Oczywistym jest, że gdy wspólnikiem jest, jak w sytuacji, o której mowa w pytaniu, inna spółka z o.o., to spółkę tę reprezentuje osoba do tego umocowana, np. pracownik legitymujący się stosownym pełnomocnictwem.

W związku z tym **uważamy, że wskazane w pytaniu wydatki (tj. na zakup biletów PKP, diety, nocleg) związane z podróżą służbową pracownika spółki X (legitymującego się stosownym pełnomocnictwem) na zgromadzenie spółki Y mogą zostać zaliczone do kosztów uzyskania przychodów spółki X.** Tak jest oczywiście, jeśli ww. wydatki są racjonalne i ekonomicznie uzasadnione.

Wspomnijmy, choć nie dotyczy to sytuacji, o której mowa w pytaniu, że gdyby pracownik odbywał podróż służbową swoim prywatnym samochodem osobowym, to spółka X mogłaby zaliczyć do kosztów uzyskania przychodów wydatki z tytułu używania takiego samochodu na potrzeby spółki w wysokości tzw. kilometrówki (zob. art. 16 ust. 1 pkt 30 lit. a) ustawy o PDOP). Gdyby natomiast podróż była odbywana firmowym samochodem osobowym, to wydatki związane z używaniem tego samochodu mogłyby zostać zaliczone do kosztów podatkowych w całości lub w wysokości 75%, gdyby samochód był używany do tzw. celów mieszanych (tj. m.in. prywatnych celów pracowników) – zob. art. 16 ust. 1 pkt 51 ww. ustawy.

Prawo do odliczenia VAT

Zasadą jest, że podatnicy mogą odliczać VAT od nabytych towarów i usług w takim zakresie, w jakim te towary/usługi są wykorzystywane do wykonywania czynności opodatkowanych, z uwzględnieniem ustawowych ograniczeń i wyłączeń. Należy mieć na uwadze, że podatnik nie może odliczać VAT m.in. od nabytych usług noclegowych i gastronomicznych, z nieistotnymi tu wyjątkami (art. 88 ust. 1 pkt 4 ustawy o VAT).

W sytuacji zatem, gdy w związku z podróżą służbową pracownika (tu: na zgromadzenie wspólników) spółka poniesie koszty noclegu, to nie będzie mogła odliczyć VAT od takiej usługi. Ten niepodlegający odliczeniu VAT spółka będzie mogła natomiast zaliczyć do kosztów uzyskania przychodów (zob. art. 16 ust. 1 pkt 46 lit. a) ustawy o PDOP), podobnie jak kwotę netto tej usługi.

Spółka będzie mogła natomiast na ogólnych zasadach odliczyć VAT od zakupu biletów PKP. Zaznaczamy, że dokumentem, na podstawie którego podatnik może odliczyć VAT od dokonanego zakupu, jest generalnie faktura. Również bilety PKP mogą być uznane za fakturę, jeśli spełniają wymogi określone w § 3 pkt 4 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 października 2021 r. w sprawie wystawiania faktur (Dz. U. poz. 1979 ze zm.). Więcej na ten temat pisaliśmy w BI nr 1 z 1 stycznia 2025 r.

Dodajmy, że gdyby pracownik odbył podróż (na zgromadzenie wspólników) służbowym samochodem osobowym wykorzystywanym do tzw. celów mieszanych, to od wydatków związanych z tym samochodem spółka mogłaby odliczać 50% kwoty VAT (np. od wydatków na zakup paliwa do tego pojazdu). Kwota VAT niepodlegająca odliczeniu (pozostałe 50%) mogłaby na ogólnych zasadach zostać zaliczona do kosztów uzyskania przychodów.

2.2. Rozliczanie kosztów wspólnych dotyczących działalności opodatkowanej i zwolnionej z CIT

✉ ***Spółka z o.o. działa w specjalnej strefie ekonomicznej (SSE) i prowadzi działalność, która jest w części objęta zwolnieniem z opodatkowania a w części opodatkowana. Spółka ponosi tzw. koszty wspólne, tj. koszty dotyczące zarówno działalności opodatkowanej, jak i zwolnionej z CIT. W jaki sposób przypisać te koszty wspólne do poszczególnych rodzajów działalności dla celów CIT?***

Koszty pośrednie powinny być przypisane do działalności, której dotyczą, tj. strefowej (zwolnionej z CIT) lub pozastrefowej (opodatkowanej). Jeśli spółka nie jest w stanie przypisać tych kosztów do poszczególnych działalności, to powinna stosować klucz przychodowy.

Działalność opodatkowana i zwolniona z CIT a koszty podatkowe

W pierwszej kolejności należy wskazać, że podatnicy CIT prowadzący działalność gospodarczą na terenie specjalnej strefy ekonomicznej (SSE) ustalają przychody podatkowe, koszty uzyskania tych przychodów oraz dochody zgodnie z przepisami ustawy o PDOP. Dochody uzyskane z działalności gospodarczej prowadzonej na terenie specjalnej strefy ekonomicznej na podstawie stosownego zezwolenia mogą jednak korzystać ze zwolnienia z CIT (zob. art. 17 ust. 1 pkt 34 i ust. 4-6d ustawy o PDOP).

Należy mieć tu na uwadze, że przy ustalaniu dochodu stanowiącego podstawę opodatkowania nie uwzględnia się m.in.:

- przychodów ze źródeł przychodów położonych na terytorium Polski lub za granicą, jeżeli dochody z tych źródeł nie podlegają opodatkowaniu podatkiem dochodowym albo są wolne od podatku,
- kosztów uzyskania ww. przychodów.

W świetle powyższego, aby prawidłowo rozliczyć CIT przez spółkę prowadzącą działalność strefową (zwolnioną z CIT) i pozastrefową (opodatkowaną), należy do tych działalności przypisać zarówno koszty bezpośrednio związane z przychodami (tzw. koszty bezpośrednie), jak i koszty inne niż bezpośrednio związane z przychodami (tzw. koszty pośrednie).

W przypadku tzw. kosztów bezpośrednich nie ma większego problemu z ich przypisaniem do poszczególnych działalności (strefowej czy pozastrefowej), gdyż wiadomo, jakich konkretnie przychodów koszty te dotyczą. Problem może być natomiast w przypadku kosztów pośrednich.

Alokacja kosztów pośrednich do działalności opodatkowanej i zwolnionej z CIT

W celu przypisania kosztów pośrednich do działalności opodatkowanej i zwolnionej z CIT należy mieć na uwadze, że (zob. art. 15 ust. 2 i 2a ustawy o PDOP):

- jeżeli podatnik ponosi koszty uzyskania przychodów ze źródeł, z których dochody podlegają opodatkowaniu podatkiem dochodowym, oraz koszty związane z przychodami ze źródeł, z których dochody nie podlegają opodatkowaniu lub są zwolnione z podatku dochodowego, a nie jest możliwe przypisanie danych kosztów do źródła przychodów, koszty te ustala się w takim stosunku, w jakim pozostają osiągnięte w roku podatkowym przychody z tych źródeł w ogólnej kwocie przychodów,
- powyższą zasadę stosuje się również w przypadku, gdy podatnik ponosi koszty uzyskania przychodów ze źródeł, z których część dochodów nie podlega opodatkowaniu podatkiem dochodowym albo jest zwolniona z tego opodatkowania.

Regulacje te stosuje się także odpowiednio w przypadku gdy podatnik uzyskuje przychody z zysków kapitałowych oraz przychody z innych źródeł przychodów, tę kwestię tu pomijamy. W praktyce przyjmuje się, że warunkiem przypisywania kosztów uzyskania przychodów do poszczególnych działalności (zwolnionej z CIT i opodatkowanej) w oparciu o ustaloną na podstawie ww. przepisów proporcję (tzw. klucz przychodowy) jest łączne spełnienie następujących przesłanek, tj.:

- faktyczne poniesienie wydatków zaliczanych do kosztów uzyskania przychodów ze źródeł, z których dochód zarówno podlega opodatkowaniu, jak i jest zwolniony z opodatkowania,
- brak możliwości przyporządkowania wydatków stanowiących koszty uzyskania przychodów do dochodów opodatkowanych/zwolnionych z opodatkowania.

Tak wynika np. z interpretacji indywidualnych Dyrektora KIS: z 21 lutego 2025 r., nr 0114-KDIP2-1.4010.12.2025.1.KW i z 29 stycznia 2025 r., nr 0114-KDIP2-1.4010.715.2024.1.KW. Jak czytamy w drugiej z tych interpretacji:

„(…) Spółka, jako podmiot uprawniony do korzystania ze zwolnienia w zakresie działalności gospodarczej prowadzonej na terenach SSE w zakresie objętym zezwoleniem, powinna dokonywać rozdzielenia przychodów podatkowych i kosztów ich uzyskania związanych z działalnością strefową (zwolnioną z opodatkowania) oraz przychów i kosztów związanych z działalnością poza strefową (opodatkowaną podatkiem dochodowym od osób prawnych).

(…) w odniesieniu do kosztów, których bezpośrednia alokacja jest niemożliwa (koszty mieszane) należy w pierwszej kolejności zastosować metody alokacji kosztów, które w sposób jak najbardziej wiarygodny odzwierciedlają rzeczywiste powiązanie pomiędzy określonym kosztem a danym rodzajem przychodu. Dopiero w sytuacji, gdy nie jest możliwe przypisanie danych kosztów do źródła przychodów, alokacji kosztów należy dokonać w oparciu o klucz przychodowy (…).”

Organ podatkowy zauważył ponadto, że ww. **przepisy nie nakładają na podatnika obowiązku stosowania klucza przychodowego w każdej sytuacji przy alokacji kosztów. Obowiązek zastosowania klucza przychodowego powstaje jedynie wówczas, gdy nie ma możliwości przypisania kosztów do konkretnego źródła przychodów, np. przy użyciu innych wiarygodnych metod alokacji kosztów.**

Podsumowując, gdy spółka ponosi koszty pośrednie:

- które jest w stanie w sposób obiektywny i wiarygodny przypisać do poszczególnych działalności (opodatkowanej i zwolnionej z CIT) – podatnik nie stosuje klucza przychodowego,
- których nie jest w stanie przypisać do poszczególnych działalności – w celu przypisania kosztów pośrednich do poszczególnych działalności stosuje klucz przychodowy.

2.3. Pasywne źródła przychodów w estońskim CIT

✉ ***Spółka z o.o. jest opodatkowana estońskim CIT. Pytanie dotyczy stosowania art. 28j ust. 1 pkt 2 lit. g) ustawy o PDOP i sposobu wyliczenia wartości transakcji z podmiotami powiązanymi. Czy licząc udział 50% przychodów z działalności z tytułu transakcji z podmiotami powiązanymi, sumujemy przychody ze sprzedaży do podmiotu powiązanego z wartością przychodów podmiotu powiązanego uzyskanych w wyniku dokonanych przez spółkę zakupów u tego podmiotu? Czy jednak bierzemy pod uwagę tylko wartość sprzedaży do podmiotów powiązanych i liczymy udział tych przychodów w ogólnej kwocie przychodów z działalności?***

Treść art. 28j ust. 1 pkt 2 ustawy o PDOP jednoznacznie wskazuje, iż przy ocenie spełnienia bądź niespełnienia określonego w tym przepisie warunku umożliwiającego podatnikowi CIT wybór i stosowanie opodatkowania estońskim CIT, brane są pod uwagę wyłącznie przychody (uwzględniające należny podatek VAT) uzyskiwane przez takiego podatnika. Dotyczy to również transakcji zawieranych przez danego podatnika z podmiotami z nim powiązanymi.

Wskazany przez Czytelnika w pytaniu przepis art. 28j ust. 1 pkt 2 ustawy o PDOP określa warunki uprawniające podatnika CIT do wyboru opodatkowania ryczałtem od dochodów spółek, potocznie zwanego estońskim CIT. Ustawodawca przyjął, iż z tej formy opodatkowania podatkiem dochodowym nie mogą korzystać m.in. ci podatnicy podatku dochodowego, u których wartość tzw. przychodów pasywnych stanowi połowę lub większą część osiąganych przychodów.

Jak wskazano w Objaśnieniach podatkowych z dnia 23 grudnia 2021 r. pt. „Przewodnik do Ryczałtu od dochodu spółek": *„(...) Wprowadzone w art. 28j ust. 1 pkt 2 ustawy o CIT warunki dotyczące struktury przychodów mają w zamierzeniu ograniczać możliwość korzystania z nowej formy opodatkowania tym podmiotom, które nie prowadzą aktywnej działalności gospodarczej, a swoje dochody opierają na pasywnych źródłach przychodów. (...)"*

Przyjęcie przez ustawodawcę przytoczonego wyżej założenia powoduje, iż niespełnienie tego warunku przez podatnika, którego dochody już podlegają opodatkowaniu estońskim CIT, skutkuje utratą prawa do korzystania z tej formy opodatkowania podatkiem dochodowym, z upływem roku podatkowego, w którym podatnik warunku tego nie dochował (art. 28l ust. 1 pkt 3 ustawy o PDOP).

Pasywne źródła przychodów w estońskim CIT

Jak wynika z przytoczonego na wstępie art. 28j ust. 1 pkt 2 ustawy o PDOP, opodatkowaniu ryczałtem może podlegać podatnik, u którego mniej niż 50% łącznej wartości przychodów osiągniętych w poprzednim roku podatkowym, liczonych z uwzględnieniem kwoty należnego podatku od towarów i usług, pochodzi m.in. z transakcji z podmiotami powiązanymi w rozumieniu art. 11a ust. 1 pkt 4 ustawy o PDOP, w przypadku gdy w związku z tymi transakcjami nie jest wytwarzana wartość dodana pod względem ekonomicznym lub wartość ta jest znikoma.

Treść tego przepisu wskazuje zatem jednoznacznie, iż przy ocenie spełnienia bądź niespełnienia przez podatnika ww. warunków uwzględniane są i sumowane wyłącznie przychody osiągane przez danego podatnika w roku podatkowym z tych źródeł przychodów uwzględniające należny VAT. Nie są zaś brane pod uwagę np. zakupy od podmiotu powiązanego.

Należy przy tym podkreślić, iż w estońskim CIT do pasywnych źródeł przychodów nie są kwalifikowane wszystkie transakcje podatnika realizowane z podmiotami z nim powiązanymi, lecz tylko te, w związku z którymi nie jest wytwarzana tzw. „wartość dodana" pod względem ekonomicznym lub taka wartość dodana jest znikoma. W praktyce omawiany przepis obejmuje zatem te transakcje, w których podatnik lub podmiot z nim powiązany jedynie pośredniczy w wymianie towarów lub usług, bez ich przetwarzania lub ulepszania, co powoduje, iż ich rynkowa wartość – w okresie między ich zakupem przez dany podmiot, a ich zbyciem przez ten podmiot – nie uległa istotniejszej zmianie. Powyższe może być także oceniane przez pryzmat nakładów, jakie dany podatnik ponosi w związku z nabytym towarem lub usługą przed ich dalszą odsprzedażą oraz jakie pełni funkcje i ponosi ryzyka w związku z taką transakcją.

VI. PODATEK DOCHODOWY OD OSÓB FIZYCZNYCH

Poniższe wyjaśnienia dotyczą przepisów ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 163; ostatnia zmiana w Dz. U. poz. 1022), zwanej dalej „ustawą o PDOF".

1. Umowa grupowego ubezpieczenia OC pracowników sfinansowana przez pracodawcę a PIT – wyrok NSA

Objęcie pracowników grupowym ubezpieczeniem OC, na podstawie umowy bezimiennej, otwartej, bez określonej listy osób nim objętych i sfinansowanie im składki na to ubezpieczenie, nie powoduje powstania po stronie pracowników przychodu ze stosunku pracy z tytułu nieodpłatnych świadczeń. Warunkiem uznania określonego świadczenia za przychód podatkowy jest bowiem możliwość przypisania indywidualnemu pracownikowi wymiernej, skonkretyzowanej wielkości uzyskanej korzyści z tego tytułu, a w przypadku ww. umowy brak jest takiej możliwości.

(wyrok NSA z 8 kwietnia 2025 r., sygn. akt II FSK 1639/24)

Stan faktyczny

Spółka zawarła umowę grupowego ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej dla byłych, obecnych i przyszłych pracowników działu księgowości oraz kadrowo-płacowego. Ubezpieczenie dotyczyło odpowiedzialności cywilnej w zakresie ochrony skarbowej i podatkowej i obejmowało m.in. sytuacje, w których w związku ze stosowaniem przepisów prawa osoba ubezpieczona mogła zostać pociągnięta do odpowiedzialności karno-skarbowej za szkody będące wynikiem popełnionego przez nią uchybienia. Umowa ubezpieczenia miała charakter bezimienny, a krąg objętych nim osób był otwarty i zmienny.

Spółka zapytała organ podatkowy, czy w związku z zawarciem przez nią ww. umowy oraz uiszczaniem składki ubezpieczeniowej z tego tytułu, u osób objętych ochroną ubezpieczeniową w ramach polisy grupowej powstanie przychód z nieodpłatnych świadczeń i czy w konsekwencji będzie obowiązana – jako płatnik – do obliczania i pobierania zaliczek na podatek dochodowy od tych świadczeń.

Spółka uważała, że objęcie pracowników ochroną ubezpieczeniową oraz opłacanie przez nią (pracodawcę) składki na to ubezpieczenie, nie skutkuje powstaniem po stronie pracowników przychodu z tytułu nieodpłatnych świadczeń.

Organ podatkowy uznał stanowisko spółki za nieprawidłowe. Wskazał, że pomimo braku ustawowej definicji „innych nieodpłatnych świadczeń", należy przez nie rozumieć wszelkie uzyskane korzyści, bez ponoszenia kosztów, mające wymierną wartość finansową. W kontekście ubezpieczenia, świadczeniem nieodpłatnym jest ochrona ubezpieczeniowa opłacona przez podmiot inny, niż ubezpieczony. Organ ten dodał, że skoro ubezpieczenie obejmuje zamknięty krąg pracowników (wskazane we wniosku działy), a spółka może ich zidentyfikować imiennie i przypisać im okresy objęcia ochroną, to u osób tych powstaje z tego tytułu przychód podatkowy. Wysokość takiego przychodu można ustalić proporcjonalnie do składki osób uprawnionych i okresu ubezpieczenia.

W konsekwencji organ podatkowy stwierdził, iż u pracowników objętych ww. polisą powstał przychód podlegający opodatkowaniu, a spółka jako płatnik jest obowiązana do obliczania i pobierania zaliczek na podatek dochodowy z tego tytułu.

Nie zgadzając się z takim rozstrzygnięciem, spółka złożyła skargę do WSA.

Stanowisko WSA i NSA

WSA we Wrocławiu w wyroku z 12 września 2024 r., sygn. akt I SA/Wr 251/24 wyjaśnił, że pojęcie „nieodpłatnego świadczenia" należy interpretować zgodnie z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego (sygn. akt K 7/13), w którym wskazano trzy przesłanki do uznania świadczenia za przychód, tj.: musi ono zostać spełnione dobrowolnie, być w interesie pracownika, a także przynieść mu konkretną, wymierną i przypisaną indywidualnie korzyść.

Dla Prenumeratorów GOFIN

Orzecznictwo dla firm dostępne w serwisie *www.orzecznictwo.gofin.pl*

WSA stwierdził, iż w omawianej sprawie nie zostały spełnione dwa z ww. warunków – tj. objęcie ubezpieczeniem nie jest dobrowolne, a korzyści z tego tytułu nie można przypisać konkretnym pracownikom, ponieważ ubezpieczenie ma charakter bezimienny, otwarty i nie istnieje zamknięta lista osób nim objętych. Tym samym nie da się ustalić indywidualnie przypisanego przychodu, co wyklucza powstanie obowiązku podatkowego.

Stanowisko to podzielił NSA, oddalając skargę kasacyjną organu podatkowego. Sąd ten, w ślad za WSA, przywołał ww. wyrok TK. W wyroku tym wskazano, że przychód pracownika powstaje wówczas, gdy „można zindywidualizować świadczenie, określić jego wartość pie-

nężną oraz – co ważne – skonkretyzować odbiorcę". Bez skonkretyzowanego i indywidualnie przypisanego świadczenia, brak jest podstaw do określenia jego wysokości.

NSA zauważył, że w omawianej sprawie, ani w polisie, ani we wniosku o zawarcie umowy ubezpieczenia nie były wymienione z nazwiska żadne osoby, które miały zostać objęte ubezpieczeniem. Nie wskazano też, do jakiego zakresu obowiązków, uprawnień decyzyjnych oraz odpowiedzialności odnosi się polisa ubezpieczeniowa oraz nie podano liczby osób, których polisa miała dotyczyć. Ponadto spółka podała, że krąg osób objętych ubezpieczeniem był identyfikowany z nazwy działu, w którym byli zatrudnieni ubezpieczeni pracownicy. Nie tworzyli oni zbioru zamkniętego, był on nieograniczony, bezimienny i z założenia zmienny. Zwrócono również uwagę na to, że składka ubezpieczeniowa ustalana była w sposób ryczałtowy, po dokonaniu indywidualnej oceny ryzyka. Natomiast objęcie ochroną ubezpieczeniową następowało automatycznie, z chwilą zatrudnienia pracownika działu, bez wyrażenia zgody przez ubezpieczonego.

NSA uznał, że w przypadku gdy osoby ubezpieczone nie zostały z góry określone w umowie (w załączniku do takiej umowy, aneksie lub innym dokumencie) w sposób pozwalający na ich jednoznaczną identyfikację, lecz są one identyfikowane dopiero w chwili m.in. spełnienia świadczenia przez ubezpieczyciela, nie jest możliwe ustalenie przychodu z tytułu nieodpłatnych świadczeń u poszczególnych ubezpieczonych, ponieważ brak jest podstaw do przyporządkowania im składek w dacie zawarcia umowy i opłacenia ich przez spółkę.

Jak dalej stwierdził NSA:

„(…) W stanie faktycznym przedstawionym we wniosku nie ma więc możliwości określenia konkretnego przychodu przypadającego na konkretnego pracownika (…). Dla opodatkowania istotne jest bowiem to, czy danemu pracownikowi można przypisać przychód konkretny, a nie statystyczny czy potencjalny. Brak algorytmu czy wzoru matematycznego, który w drodze arytmetycznego działania polegającego na podzieleniu kosztów poniesionych przez pracodawcę pozwoliłby na ich przypisanie poszczególnym pracownikom jako jedynie uprawnionym do nieodpłatnego świadczenia, a nie tym, którzy faktycznie skorzystali (otrzymali w rozumieniu art. 11 ust. 1 u.p.d.o.f.) z darmowej ochrony, wyklucza możliwość ustalenia wysokości tego świadczenia, czyli wysokości (ewentualnie) uzyskanego przychodu. (…) W konsekwencji, jeżeli nie można ustalić wartości przychodu z nieodpłatnych świadczeń, to tym samym nie może być on uwzględniony w podstawie opodatkowania, a w rezultacie opodatkowany (…).

(…) Podsumowując Naczelny Sąd Administracyjny stwierdza, że za przychód pracownika mogą być uznane tylko takie świadczenia, które zostały spełnione za jego zgodą i w jego interesie – a nie w interesie pracodawcy i przyniosły mu korzyść w postaci powiększenia aktywów lub uniknięcia wydatku, który musiałby ponieść, a korzyść ta jest wymierna i możliwa do przypisana indywidualnemu pracownikowi (nie jest dostępna w sposób ogólny dla wszystkich pracowników). Przychód powstaje wyłącznie w przypadku uzyskania realnego przysporzenia (...), a warunkiem uznania określonego świadczenia za przychód podatkowy jest możliwość przypisania poszczególnemu pracownikowi wymiernej, skonkretyzowanej wielkości uzyskanej korzyści z tego tytułu (…). W stanie faktycznym przedstawionym we wniosku (...) warunki te nie są spełnione, toteż rozpoznanie u pracowników skarżącej spółki przychodu z objęcia ich ubezpieczeniem od odpowiedzialności cywilnej (w warunkach opisanych w tym wniosku) nie jest możliwe. (…)"

Od redakcji:

Należy zwrócić uwagę, że w kwestii ustalenia, czy powstaje przychód w związku z objęciem bezimienną umową ubezpieczenia – u osób objętych ubezpieczeniem – organy podat-

kowe wydają również korzystne (dla podatników) interpretacje indywidualne (w odniesieniu do konkretnego stanu faktycznego przedstawionego we wniosku). Takie stanowisko znajdziemy przykładowo w interpretacji indywidualnej Dyrektora KIS z 6 marca 2025 r., nr 0112-KDIL2--1.4011.101.2025.1.KF, czy z 13 grudnia 2023 r., nr 0112-KDIL2-1.4011.792.2023.1.KF.

Jak stwierdził organ podatkowy w tej drugiej interpretacji:

„(...) skoro w rozpatrywanej sprawie – jak wynika z wniosku – umowa ubezpieczenia nie wskazuje i nie będzie wskazywać imiennie osób objętych ubezpieczeniem, a jedynie szeroki i niezidentyfikowany krąg grupy osób nim objętych (krąg osób ubezpieczonych jest otwarty i elastyczny), składka jest zryczałtowana i nie podlega zmianom na skutek rozszerzenia lub zawężenia kręgu osób objętych ubezpieczeniem, osoby podlegające ubezpieczeniu mają różny zakres odpowiedzialności oraz różny czas obejmowania ich ubezpieczeniem (zależny) od okresu pełnienia funkcji/pozostawania w zatrudnieniu, to opłacenie przez Państwo składki z tytułu bezimiennej umowy ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej osób objętych ochroną ubezpieczeniową nie stanowi przychodu z tytułu nieodpłatnych świadczeń.

W konsekwencji wartość składki nie stanowi zarówno dla obecnych, jak i byłych pracowników oraz członków zarządu przychodu podlegającego opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych. Tym samym na Państwu – w związku z opłaceniem ww. polisy – nie ciąży obowiązek naliczania i odprowadzania zaliczki na podatek dochodowy od składki ubezpieczeniowej zapłaconej z tytułu ubezpieczenia osób objętych tą polisą. (…)”

Dla Prenumeratorów GOFIN

Interpretacje urzędowe dostępne w serwisie *www.interpretacje.gofin.pl*

Niekorzystne dla ubezpieczonych stanowisko zajął natomiast Dyrektor KIS w interpretacji indywidualnej z 16 sierpnia 2024 r., nr 0115-KDIT2.4011.324.2024.3.ENB.

2. Odpowiedzi na pytania Czytelników

2.1. Zaliczka na podatek po przekroczeniu limitu przychodów w uldze dla młodych

✉ ***Zatrudniamy pracownika, który nie ma ukończonych 26 lat. Do sierpnia 2025 r. nie naliczaliśmy mu zaliczek na podatek dochodowy od wynagrodzenia, gdyż pracownik ten korzystał z ulgi dla młodych. We wrześniu 2025 r. jego przychody liczone od początku roku przekroczą limit 85.528 zł. Czy od nadwyżki ponad ten limit powinniśmy naliczyć i pobrać zaliczkę na podatek dochodowy? A co z kwotą wolną od podatku w wysokości 30.000 zł?***

Pracodawca od nadwyżki przychodów ww. pracownika ponad limit 85.528 zł jest obowiązany naliczać i pobierać zaliczki na podatek na ogólnych zasadach (z uwzględnieniem pewnych regulacji, o których mowa w artykule).

Przychody zwolnione z PIT w ramach ulgi dla młodych

W ramach ulgi dla młodych zwolnieniu od podatku dochodowego korzystają m.in. przychody ze stosunku pracy, otrzymane przez podatnika do ukończenia 26. roku życia, do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 85.528 zł (art. 21 ust. 1 pkt 148 ustawy o PDOF).

Przy obliczaniu kwoty przychodów podlegających zwolnieniu z PIT w ramach ww. ulgi nie uwzględnia się przychodów podlegających opodatkowaniu zryczałtowanym podatkiem dochodowym na podstawie ustawy o PDOF, zwolnionych od podatku dochodowego oraz od których na podstawie przepisów Ordynacji podatkowej zaniechano poboru podatku.

W sytuacji gdy poza ulgą dla młodych podatnik korzysta z ulgi na powrót lub z ulgi dla rodzin 4+, suma przychodów zwolnionych z PIT w ramach tych ulg nie może w roku podatkowym przekroczyć kwoty 85.528 zł.

Jeżeli pracownik spełnia warunki do stosowania ulgi dla młodych, pracodawca stosuje ją w trakcie roku podatkowego z mocy ustawy. Pracodawca nie stosuje ww. ulgi tylko wówczas, gdy pracownik złożył mu pisemny wniosek o obliczanie zaliczek bez jej stosowania (art. 32 ust. 6 ww. ustawy).

Zastosowanie ulgi dla młodych oznacza, że płatnik (tu: pracodawca) nie oblicza i nie pobiera podatnikowi (tu: pracownikowi) zaliczek na podatek dochodowy do wysokości ww. limitu przychodów.

Przekroczenie limitu ulgi dla młodych a zaliczka na podatek

W przypadku gdy przychody pracownika ze stosunku pracy, liczone narastająco od początku roku, w danym miesiącu przekroczą limit ulgi dla młodych (tj. 85.528 zł), to pracodawca (jako płatnik) od nadwyżki przychodu ponad ww. limit jest obowiązany obliczyć zaliczkę na podatek. Przy obliczeniu tej zaliczki stosuje się ogólne zasady określone w art. 32 ustawy o PDOF.

Podstawę obliczenia zaliczki na podatek stanowi dochód, za który uważa się uzyskane w ciągu miesiąca przychody ze stosunku pracy oraz zasiłki pieniężne z ubezpieczenia społecznego wypłacane przez płatnika, po odliczeniu przysługujących pracownikowi kosztów uzyskania przychodów oraz potrąconych przez płatnika w danym miesiącu składek na ubezpieczenia społeczne.

Należy jednocześnie mieć na uwadze, że:

- w kwocie przychodów pracownika nie uwzględnia się przychodów wolnych od podatku na podstawie przepisów ustawy o PIT oraz przychodów, od których na podstawie przepisów Ordynacji podatkowej zaniechano poboru podatku,
- miesięczne zryczałtowane koszty uzyskania przychodu z tytułu stosunku pracy stosuje się w wysokości nieprzekraczającej tej części przychodów z danego źródła, która podlega opodatkowaniu (art. 22 ust. 3b ww. ustawy),
- od dochodu pracownika nie odlicza się składek na ubezpieczenia społeczne, których podstawę wymiaru stanowi przychód zwolniony od podatku na podstawie ustawy o PIT (np. w ramach ulgi dla młodych) oraz składek, których podstawę wymiaru stanowi dochód, od którego na podstawie przepisów Ordynacji podatkowej zaniechano poboru podatku (art. 26 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy).

Pracodawca, przy obliczeniu zaliczki na podatek powinien stosować 12% stawkę podatku za miesiące, w których podlegający opodatkowaniu dochód pracownika uzyskany od początku roku (od tego pracodawcy) nie przekroczy kwoty 120.000 zł.

Jeśli pracownik złoży pracodawcy oświadczenie o stosowaniu odpowiednio 1/12, 1/24 albo 1/36 kwoty zmniejszającej podatek (np. na druku PIT-2), to pracodawca pomniejsza miesięczne zaliczki na podatek o ww. kwotę (art. 31b ustawy o PDOF). Kwota zmniejszająca podatek wynosi odpowiednio 300 zł, 150 zł albo 100 zł i jest stosowana przy obliczaniu miesięcznej zaliczki na podatek. Natomiast kwota wolna od podatku w wysokości 30.000 zł to kwota (podstawa obliczenia podatku) do wysokości której

Wzór oświadczenia PIT-2
dostępny w programie DRUKI Gofin
w dziale Podatek dochodowy

nie powstaje obowiązek zapłaty podatku w skali całego roku podatkowego – przy zastosowaniu kwoty zmniejszającej w wysokości 300 zł przez 12 miesięcy, czyli 3.600 zł (30.000 zł × 12% – 3.600 zł = 0 zł).

Kwota dochodów wolnych od podatku w skali roku podatkowego (30.000 zł) będzie miała również „zastosowanie" do dochodów podlegających opodatkowaniu według skali podatkowej ponad limit przychodów zwolnionych z PIT w ramach ulgi dla młodych (85.528 zł).

Tak też wyjaśniają organy podatkowe, w tym m.in. Dyrektor KIS w interpretacji indywidualnej z 14 listopada 2023 r., nr 0115-KDIT2.4011.448.2023.1.KC, w której czytamy:

„(…) Do dochodów podlegających opodatkowaniu według skali podatkowej ponad limit 85.528 zł ma zastosowanie kwota wolna od podatku w wysokości 30.000 zł rocznie (czyli podstawa obliczenia podatku, od której nie powstaje obowiązek zapłaty podatku).

(...) w sytuacji gdy Pana przychody będą korzystały ze zwolnienia na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 148 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, to do osiągniętych przez Pana dochodów, które będą podlegały opodatkowaniu według skali podatkowej (tj. obliczonych od przychodu przekraczającego kwotę 85.528 zł) (...), będzie miała zastosowanie kwota wolna od podatku w wysokości 30.000 zł rocznie. (...)"

Należy dodać, że przepisy ustawy o PIT nie zwalniają pracodawcy z obowiązku poboru zaliczki na podatek, u którego został przekroczony limit ulgi dla młodych (85.528 zł), od nadwyżki ponad ten limit. W przypadku gdy podlegające opodatkowaniu dochody pracownika (po osiągnięciu limitu ww. ulgi) nie przekroczą w skali roku 30.000 zł, to kwota pobranych przez pracodawcę zaliczek na podatek, co do zasady, będzie stanowić w zeznaniu podatkowym nadpłatę podatku (podlegającą zwrotowi pracownikowi).

Pracownik może jednak złożyć pracodawcy wniosek o niepobieranie zaliczek na podatek, jeśli przewiduje, że uzyskane przez niego dochody podlegające opodatkowaniu według skali podatkowej (tj. odpowiadające nadwyżce ponad limit 85.528 zł) nie przekroczą w tym roku podatkowym kwoty 30.000 zł. Prawo do złożenia takiego wniosku przysługuje również podatnikowi, który wcześniej korzystał z ulgi dla młodych.

2.2. Rozliczenie w PIT dotacji na wydatki odliczone wcześniej w ramach ulgi termomodernizacyjnej

✉ ***Małżonkowie (wspólność majątkowa) w zeznaniach podatkowych za 2023 r. odliczyli ulgę termomodernizacyjną (żona – zasady ogólne, mąż – ryczałt ewidencjonowany). W 2025 r. otrzymali dotację z programu „Czyste powietrze" – zwrot 30% wydatków termomodernizacyjnych. Dochody żony w 2023 r. nie przekroczyły pierwszego progu skali podatkowej, natomiast w 2025 r. przekroczą ten próg. Czy małżonkowie mogą złożyć korekty zeznań podatkowych za 2023 r. w związku z uzyskaną dotacją (co wiązałoby się również z zapłatą odsetek za zwłokę od zaległości podatkowych)? Czy może powinni kwotę ww. dotacji wykazać w zeznaniach składanych za 2025 r. (w tym przypadku część dotacji przypadająca na żonę podlegałaby opodatkowaniu wyższą stawką, tj. 32%)?***

W świetle ostatnich Objaśnień podatkowych MF dotyczących ulgi termomodernizacyjnej, kwotę uzyskanej dotacji, pokrywającej odliczone w poprzednich latach wydatki na przedsięwzięcie termomodernizacyjne, małżonkowie powinni doliczyć do dochodów/przychodów w zeznaniach składanych za rok, w którym otrzymali dotację (tu: za 2025 r.).

W ramach ulgi termomodernizacyjnej podatnik będący właścicielem lub współwłaścicielem budynku mieszkalnego jednorodzinnego ma prawo odliczyć od podstawy obliczenia podatku wydatki poniesione w roku podatkowym na materiały budowlane, urządzenia i usługi, związane z realizacją przedsięwzięcia termomodernizacyjnego w tym budynku, które zostanie zakończone w okresie 3 kolejnych lat, licząc od końca roku podatkowego, w którym poniesiono pierwszy wydatek.

Prawo do ww. ulgi przysługuje podatnikom opodatkowującym dochody według skali podatkowej, podatkiem liniowym oraz podatnikom opłacającym ryczałt od przychodów ewidencjonowanych.

W ramach ww. ulgi kwota odliczenia nie może przekroczyć 53.000 zł w odniesieniu do wszystkich przedsięwzięć termomodernizacyjnych, które realizuje podatnik, z uwzględnieniem wszystkich budynków mieszkalnych jednorodzinnych, których jest właścicielem lub współwłaścicielem.

W przypadku podatników pozostających w związku małżeńskim, każdy z małżonków dysponuje odrębnym limitem w wysokości 53.000 zł. Odliczenia wydatków może dokonać jeden z małżonków (w ramach przysługującego mu limitu) albo oboje małżonkowie po 50% wydatków, lub w innej wybranej przez nich proporcji. Wysokość limitu w części niewykorzystanej przez jednego z małżonków nie powiększa limitu drugiego małżonka.

Wydatki, które uprawniają do odliczenia od dochodu/przychodu w ramach ulgi termomodernizacyjnej, odlicza się w zeznaniu podatkowym składanym za rok, w którym takie wydatki zostały poniesione, jeśli na moment składania ww. zeznania podatnik był właścicielem/współwłaścicielem budynku.

Kwota odliczenia, która przekroczyła roczny dochód/przychód podatnika, podlega odliczeniu w kolejnych latach, nie dłużej jednak niż przez 6 lat, licząc od końca roku podatkowego, w którym poniesiono pierwszy wydatek.

! **Ministerstwo Finansów (dalej: MF) w dniu 30 czerwca 2025 r. wydało nowe Objaśnienia podatkowe pt. „Formy wsparcia przedsięwzięcia termomodernizacyjnego w podatku dochodowym od osób fizycznych" – opisaliśmy je w BI nr 22 z 1 sierpnia 2025 r.**

MF w Objaśnieniach tych odniosło się również do podatkowego rozliczenia zwrotu (np. dotacji) wydatków na realizację przedsięwzięcia termomodernizacyjnego, odliczonych w ramach ww. ulgi. MF wskazało, że:

„(…) Jeżeli podatnik po roku, w którym korzystał z ulgi termomodernizacyjnej, otrzymał zwrot odliczonych wydatków na realizację przedsięwzięcia termomodernizacyjnego, jest on obowiązany uwzględnić ten zwrot w rozliczeniu ulgi termomodernizacyjnej poprzez doliczenie do dochodu (odpowiednio przychodu) kwot uprzednio odliczonych w części, która została mu zwrócona. (…)"

Taki sposób postępowania wynika z art. 45 ust. 3a ustawy o PDOF.

Doliczenie do dochodu/przychodu uprzednio odliczonych kwot powoduje, że odnawia się możliwy do odliczenia limit ww. ulgi w następnych latach.

Należy dodać, że nie są to pierwsze Objaśnienia MF na temat ulgi termomodernizacyjnej. W poprzednich Objaśnieniach (z 30 marca 2023 r.) MF wyjaśniło, że w omawianej sytuacji podatnik może również złożyć korektę uprzednio złożonego zeznania, w którym zastosował ww. ulgę. W „nowych" Objaśnieniach nie uwzględniono takiej możliwości, co wskazuje na to, że podatkowego rozliczenia zwrotu odliczonych wcześniej wydatków w ramach omawianej ulgi należy dokonać w zeznaniu podatkowym składanym za rok, w którym podatnik otrzymał ten zwrot.

W świetle powyższego kwotę uzyskanej dotacji (w części pokrywającej odliczone w 2023 r. wydatki) małżonkowie powinni doliczyć do dochodów/przychodów w zeznaniach składanych za 2025 r. (tj. w roku, w którym otrzymali dotację). W tej sytuacji nie będzie miało znaczenia to, że dochody żony w 2025 r. przekroczyły pierwszy próg skali podatkowej, a w 2023 r. tego progu nie przekroczyły.

2.3. Przedsiębiorca-kierowca nocujący w kabinie samochodu ciężarowego a koszty z tytułu noclegu

✉ ***Podatnik prowadzi działalność gospodarczą w zakresie krajowego transportu drogowego rzeczy. Usługi transportu wykonuje on osobiście – jako kierowca samochodu ciężarowego. W trakcie realizacji ww. usług podatnik, będąc w kilkudniowej trasie, nie korzysta z noclegów w hotelu czy innych obiektach noclegowych, tylko nocuje w kabinie ww. samochodu (przystosowanej do spania). Wobec tego nie posiada on żadnych faktur ani rachunków za nocleg. Czy może on zatem ujmować w kosztach uzyskania przychodów ryczałt za nocleg, o którym mowa w rozporządzeniu w sprawie podróży służbowych (podobnie jak diety)?***

Przedsiębiorca nie może zaliczyć do kosztów uzyskania przychodów ryczałtu za nocleg, o którym mowa w rozporządzeniu w sprawie podróży służbowych. Wydatki na noclegi przedsiębiorcy w podróży związanej z wykonywaną działalnością mogą stanowić koszty uzyskania przychodów w wysokości faktycznie poniesionej, potwierdzonej fakturą lub rachunkiem.

Kosztami uzyskania przychodów są koszty poniesione w celu osiągnięcia przychodów lub zachowania albo zabezpieczenia źródła przychodów, z wyjątkiem kosztów wymienionych w tzw. negatywnym katalogu zawartym w art. 23 ustawy o PDOF. W przypadku wydatków ponoszonych w prowadzonej działalności gospodarczej uznaje się zasadniczo, że mogą one stanowić koszty podatkowe, jeśli są związane z tą działalnością oraz są racjonalne i gospodarczo uzasadnione, a ich celem jest osiągnięcie przychodów, zachowanie bądź zabezpieczenie ich źródła.

Wydatki przedsiębiorcy poniesione podczas podróży związanej z wykonywaną działalności gospodarczą są wydatkami ponoszonymi w celu osiągnięcia przychodów z tej działalności lub zachowania albo zabezpieczenia ich źródła, a więc zasadniczo mogą stanowić koszty uzyskania przychodów, z uwzględnieniem wspomnianego katalogu kosztów wyłączonych z kosztów podatkowych.

W art. 23 ust. 1 pkt 52 ustawy o PDOF wskazano, że nie uważa się za koszty uzyskania przychodów wartości diet z tytułu podróży służbowych osób prowadzących działalność gospodarczą i osób z nimi współpracujących – w części przekraczającej wysokość diet przysługujących pracownikom, określoną w odrębnych przepisach wydanych przez właściwego ministra (chodzi tu o rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej; Dz. U. z 2023 r. poz. 2190).

Dla Prenumeratorów GOFIN

§ Ujednolicone przepisy prawne dostępne w serwisie *www.przepisy.gofin.pl*

Ustawodawca – na podstawie ww. przepisu – zezwolił zatem jedynie na zaliczanie do kosztów uzyskania przychodów wartości diet osób prowadzących działalność gospodarczą będących w podróży służbowej, do wysokości wskazanej w powołanym rozporządzeniu. Pozostałe koszty/wydatki z tytułu podróży przedsiębiorcy związanej z wykonywaną działalnością – co do zasady – stanowią koszty uzyskania przychodów w wysokości faktycznie poniesionej, potwierdzonej fakturą lub rachunkiem. Oznacza to, że u przedsiębiorcy kosztem podatkowym nie może być ryczałt za nocleg. Ryczałt taki przysługuje bowiem tylko pracownikowi.

Takie stanowisko prezentują również organy podatkowe. Jak czytamy przykładowo w interpretacji indywidualnej Dyrektora KIS z 1 sierpnia 2025 r., nr 0113-KDWPT. 4011.142.2025.2.ASZ:

„(…) do przedsiębiorców nie mają, co do zasady, zastosowania przepisy ww. rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej (w sprawie podróży służbowych – przyp. red.). *Przewidziane tymi przepisami należności z tytułu podróży służbowych, w tym „ryczałty za noclegi" nie przysługują przedsiębiorcom, a jedynie pracownikom, wobec czego nie mogą być zaliczone do kosztów uzyskania przychodów. Możliwość uznania za koszty uzyskania przychodów wartości diet w wysokości określonej dla pracowników jest w tym zakresie wyjątkiem wynikającym z (...) art. 23 ust. 1 pkt 52 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. (…)"*

Odnosząc się do zapytania podatnika prowadzącego działalność gospodarczą w zakresie transportu drogowego, w kwestii możliwości zaliczania do kosztów uzyskania przychodów ryczałtu za nocleg, w sytuacji gdy nie korzysta on z hoteli ani innych obiektów noclegowych, tylko nocuje w kabinie samochodu (nie posiada więc żadnych faktur ani rachunków za nocleg), organ podatkowy stwierdził, że:

„(…) w przypadku gdy nocuje Pan w kabinie samochodu i nie ponosi z tego tytułu wydatków, nie ma Pan możliwości, by do kosztów uzyskania przychodów zaliczyć ryczałt w wysokości wynikającej z powyższego rozporządzenia. (…)"

Podobnie uznał Dyrektor KIS w interpretacji indywidualnej z 28 lutego 2019 r., nr 0112--KDIL3-1.4011.30.2019.2.IM. Organ ten podkreślił jednocześnie, że:

„(…) Nie oznacza to jednak, że przedsiębiorca prowadzący działalność w zakresie transportu i wykonujący w tej firmie zadania kierowcy nie ma w ogóle prawa do zaliczania do kosztów uzyskania przychodów wydatków poniesionych w związku z tą działalnością. Koszty noclegów, spełniające warunek celowości, o którym mowa w art. 22 ust. 1 ww. ustawy, można zaliczyć do kosztów uzyskania przychodów, lecz jedynie w wysokości faktycznie poniesionych wydatków, udokumentowanych fakturami bądź rachunkami. (…)"

VII. ŚRODKI TRWAŁE

1. Podwyższenie stawki amortyzacyjnej w związku z intensywnym używaniem pojazdu – interpretacja KIS

W celu przyjęcia podwyższonej stawki amortyzacyjnej – jednym z kryteriów oceny – czy pojazd jest używany bardziej intensywnie, powodując jego większe zużycie może być jego przebieg.

(interpretacja indywidualna Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej z 29 lipca 2025 r., nr 0111-KDIB1-1.4010.280.2025.1.KM)

Stan faktyczny oraz stanowisko podatnika

Podatnik prowadził działalność w formie spółki z o.o. świadcząc usługi z zakresu transportu sanitarnego zarówno lokalnego, jak i międzynarodowego. Jeden z pojazdów – ambulans do przejazdów międzynarodowych – jeździł całodobowo i pokonywał rocznie ok. 120.000 km. Pojazd ten posiadał również specjalistyczne, wymagane przez przepisy, wyposażenie. Ponadto był wykorzystywany w trybie uprzywilejowanym, co powodowało jego wzmożoną eksploatację i szybsze zużycie.

W związku z tym podatnik zapytał organu podatkowego, czy może do pojazdu używanego w ramach wymienionej działalności stosować podwyższoną stawkę amortyzacji – przy zastosowaniu współczynnika nie wyższego niż 1,4.

Zdaniem pytającego, odpowiedź na tak zadane pytanie jest twierdząca, co wynika z następujących powodów:

1) bardzo intensywna eksploatacja – wynika wprost z ilości przejechanych rocznie przez pojazd kilometrów, która w ciągu roku wynosi ok. 120.000;
2) sposób eksploatacji – poza znaczącą, ponadnormatywną ilością przejeżdżanych rocznie kilometrów, pojazd był też pojazdem uprzywilejowanym, co powodowało możliwość (a niekiedy konieczność) znacznie gwałtowniejszej jazdy i większego zużycia;
3) przeznaczenie pojazdu – pojazd był pojazdem przeznaczonym w celu świadczenia usług polegających na ratowaniu zdrowia i życia ludzkiego, a co za tym idzie wymagana jest od niego szczególna sprawność techniczna (chociażby przez odpowiednie normy i przepisy).

Stanowisko organu podatkowego

Organ podatkowy uznał stanowisko podatnika za prawidłowe oraz przypomniał m.in., że zgodnie z art. 16i ust. 2 ustawy o PDOP podatnicy mogą podane w Wykazie stawek amortyzacyjnych stawki podwyższać, tj. m.in. dla maszyn, urządzeń i środków transportu, z wyjątkiem morskiego taboru pływającego, używanych bardziej intensywnie w stosunku do warunków przeciętnych albo wymagających szczególnej sprawności technicznej, przy zastosowaniu w tym okresie współczynników nie wyższych niż 1,4.

W takim przypadku stawki te ulegają podwyższeniu lub obniżeniu od miesiąca następującego po miesiącu, w którym zaistniały okoliczności uzasadniające te zmiany.

Jak zauważył organ podatkowy, wyjaśnienie kwestii co należy rozumieć przez maszyny, urządzenia i środki transportu wymagające szczególnej sprawności technicznej, wynika z objaśnień do załącznika nr 1 do ustawy o PDOP. Jak wskazano tam, są to obiekty, które używane są w pracy na trzy zmiany, mimo że nie działają ze swej istoty w ruchu ciągłym, używane w warunkach terenowych, w warunkach leśnych, pod ziemią lub innych wskazujących na bardziej intensywne zużycie.

Jednocześnie organ wskazał, że ustawa o PDOP nie definiuje ani nie określa przesłanek, jakie powinny być spełnione, aby uznać, że np. środki transportu są „używane bardziej intensywnie w warunkach wskazujących na bardziej intensywne zużycie".

W ocenie organu podatkowego wskazać należy, że jednym z kryteriów oceny, czy pojazdy używane są bardziej intensywnie/w warunkach wskazujących na bardziej intensywne zużycie, może być przebieg konkretnego środka transportu.

Wobec powyższego organ podatkowy stwierdził, że:

„(…) mają Państwo prawo do podwyższenia stawek amortyzacyjnych w odniesieniu do ambulansu, o którym mowa we wniosku ze względu na okoliczność, że pojazd ten – jak wynika z wniosku – wykorzystywany jest w trybie uprzywilejowanym, co powoduje jego szybsze niszczenie i wzmożoną eksploatację. Ponadto pojazd jeździ całodobowo.

Zatem należy podzielić Państwa stanowisko, że mogą Państwo stosować do pojazdu używanego w ramach wymienionej działalności polegającej na ratowaniu zdrowia i życia ludzkiego, podwyższoną stawkę amortyzacji – przy zastosowaniu współczynnika nie wyższego niż 1,4 – zgodnie z art. 16i ust. 2 pkt 2 ustawy o CIT. (…)"

2. Wymiana zepsutego pieca c.o. stanowiącego w pełni zamortyzowany środek trwały

Pod koniec poprzedniego okresu grzewczego „stary" (w 100% zamortyzowany) gazowy piec c.o., stanowiący odrębny środek trwały, uległ awarii. Ze względu na brak części zamiennych nie istniała możliwość jego naprawy, co spowodowało brak możliwości jego dalszego używania. Czy zakup nowego pieca można rozliczyć na zasadzie remontu?

W przypadku opisanym w pytaniu zakup pieca grzewczego (c.o.) w związku z wymianą starego pieca nienadającego się do naprawy (w 100% zamortyzowanego) należy rozliczyć jako zakup odrębnego środka trwałego, który będzie podlegał amortyzacji na zasadach ogólnych. W naszej ocenie, nie można takiego wydatku rozliczać jako wydatku remontowego.

Przede wszystkim należy podkreślić, że celem wydatków ponoszonych na remont środka trwałego jest przywrócenie pierwotnego stanu technicznego i użytkowego zużytego środka trwałego. W praktyce taki remont polega na wymianie zużytych w toku eksploatacji części składowych składnika majątku (np. części pieca). Nakłady takie nie zwiększają wartości początkowej remontowanego środka trwałego, lecz podlegają bezpośredniemu odniesieniu w koszty uzyskania przychodów.

W naszej ocenie, za remont nie można uznać wydatków na zakup nowego pieca w miejsce pieca zużytego/zepsutego. Będzie tak również w sytuacji zakupu identycznego modelu. W takim bowiem przypadku nie sposób przyjąć, że mamy do czynienia z jakąkolwiek formą remontu urządzenia. Jest to odrębne zdarzenie gospodarcze skutkujące zakupem nowego kompletnego środka trwałego. W związku z tym w praktyce zakup nowego pieca c.o. powinien być rozliczony na zasadach ogólnych dotyczących nabycia nowego środka trwałego. „Stary", zużyty środek trwały może zostać zlikwidowany, sprzedany lub pozostawiany w celu uzyskania odzysków.

Bezpośrednie ujęcie w kosztach uzyskania przychodów wydatków na zakup nowego pieca jest dopuszczalne jedynie wówczas, gdy jego wartość początkowa nie przekracza kwoty 10.000 zł. Może to nastąpić bez wprowadzenia pieca do ewidencji środków trwałych (i ujęcia ww. wydatków w kosztach podatkowych w miesiącu oddania pieca do używania) albo wraz z wprowadzeniem go do ww. ewidencji środków trwałych oraz dokonania jednorazowego odpisu amortyzacyjnego (w miesiącu oddania pieca do używania albo w miesiącu następnym).

W przypadku jednak, gdy wartość początkowa pieca przekroczy 10.000 zł, na ogół będziemy mieli do czynienia z nabyciem środka trwałego podlegającego wprowadzeniu do ewidencji środków trwałych. Jak wynika z Klasyfikacji Środków Trwałych (KŚT), kotły grzewcze na takie paliwa, jak m.in. gaz, zaliczane są do grupy 3 KŚT jako rodzaj 310 „Kotły grzewcze" i podle-

Dla Prenumeratorów GOFIN

Klasyfikacje dostępne
w serwisie *www.klasyfikacje.gofin.pl*

gają amortyzacji 7% stawką amortyzacyjną. W przypadku zakupów pieców c.o. można również stosować przepisy dotyczące jednorazowych odpisów amortyzacyjnych ograniczonych limitem:

- 50.000 euro (po przeliczeniu na złote limit ten w 2025 r. wynosi 214.000 zł) przewidzianym dla podatników rozpoczynających prowadzenie działalności oraz małych podatników albo
- 100.000 zł dotyczącym fabrycznie nowych środków trwałych, przewidzianym dla wszystkich podatników.

VIII. UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE I ZDROWOTNE

1. Ubezpieczenia w ZUS osoby niepełnoletniej prowadzącej działalność gospodarczą – interpretacja ZUS

Osoba małoletnia, która rozpoczęła prowadzenie działalności gospodarczej, nie podlega ubezpieczeniom społecznym i zdrowotnemu z tytułu tej działalności, aż do momentu uzyskania pełnoletności.

(interpretacja indywidualna ZUS Oddział w Lublinie z 4 lipca 2025 r., znak: DI/200000/43/628/2025)

Stan faktyczny

Osoba (przedsiębiorca) rozpoczęła prowadzenie działalności gospodarczej. W związku z tym, że przedsiębiorca był osobą małoletnią, nie zgłosił się do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego z tego tytułu. Uważał, że jako osoba małoletnia nie podlega ubezpieczeniom społecznym i zdrowotnemu w ZUS z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej, aż do momentu uzyskania pełnoletności. Przedsiębiorca mając jednak wątpliwości co do swojego stanowiska zwrócił się do organu rentowego o jego potwierdzenie.

Stanowisko ZUS

ZUS uznał stanowisko przedsiębiorcy za prawidłowe. Jednocześnie organ rentowy wskazał, że zagadnienia dotyczące podlegania ubezpieczeniom społecznym, obowiązku opłacania na nie składek i ustalania podstawy wymiaru składek na te ubezpieczenia, uregulowane zostały w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 350 ze zm.). W art. 6 ust. 1 tej ustawy ustawodawca wskazał katalog podmiotów objętych obowiązkiem ubezpieczeń emerytalnego i rentowych. Wyliczenie zawarte w tym przepisie jest wyczerpujące i ma charakter zamknięty. Z treści art. 6 ust. 1 pkt 5 w związku z art. 8 ust. 6 pkt 1 tejże ustawy wynika, iż obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polski są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych. Z brzmienia ww. przepisów wynika, że osoba posiadająca wpis do CEIDG, będąca przedsiębiorcą w rozumieniu przepisów ustawy – Prawo przedsiębiorców, podlega ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowym jako osoba prowadząca działalność gospodarczą. Jednak, zgodnie z art. 15 ustawy z dnia

z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2025 r. poz. 1071) – małoletni, którzy ukończyli lat 13, mają ograniczoną zdolność do czynności prawnych. Do ważności czynności prawnej, jak wynika z art. 17 K.c., przez którą osoba ograniczona w zdolności do czynności prawnych zaciąga zobowiązanie lub rozporządza swoim prawem, potrzebna jest zgoda jej przedstawiciela ustawowego. Natomiast pełną zdolność do czynności prawnych nabywa się z chwilą uzyskania pełnoletności (art. 11 K.c.).

W świetle powołanych wyżej przepisów Kodeksu cywilnego, pełną zdolność do czynności prawnych posiada osoba pełnoletnia. Przepisy Kodeksu cywilnego regulujące zdolność do czynności prawnych mają znaczenie dla oceny, czy osoba nieposiadająca pełnej zdolności prawnej może uzyskać status przedsiębiorcy w rozumieniu przepisów ustawy – Prawo przedsiębiorców. Przedsiębiorcą – zgodnie z treścią art. 4 ustawy Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2024 r. poz. 236 ze zm.) – jest osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, wykonująca działalność gospodarczą. Powyższe znajduje potwierdzenie m.in. w wyroku z dnia 22 kwietnia 2009 r., sygn. akt VI ACa 1083/08 Sądu Apelacyjnego w Warszawie, który stwierdził, że:

„(...) prowadzenie działalności gospodarczej we własnym imieniu przez przedsiębiorcę wiąże się z dokonywaniem czynności prawnych przekraczających zakres wynikający z art. 14 § 2 K.c. i wymaga posiadania przez przedsiębiorcę, będącego osobą fizyczną, pełnej zdolności do czynności prawnych. (...)”

Odnosząc się do sytuacji przedsiębiorcy organ rentowy stwierdził:

„(…) od momentu rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej do dnia uzyskania pełnoletności, małoletni przedsiębiorca nie podlega ubezpieczeniom społecznym i nie ciąży na nim obowiązek opłacania składek na ubezpieczenia społeczne. (…)”

2. Wsparcie dla pracownika po spełnieniu określonych warunków bez składek ZUS

Ze względu na trudną sytuację pracownika (długotrwała choroba z powodu wypadku w czasie wakacji) pracodawca przyznał jemu zapomogę pieniężną. Ma ona zrekompensować jego leczenie. Czy w tej sytuacji kwota przekazanego tej osobie wsparcia będzie wyłączona z podstawy wymiaru składek ubezpieczeniowych w ZUS?

Tak. W omawianej sytuacji okoliczności przyznania pracownikowi wsparcia finansowego (tu: zapomogi pieniężnej) powodują, że świadczenie to spełnia warunki do wyłączenia go z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne w ZUS.

Podstawa wymiaru składek ZUS

Składki na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne pracownikom nalicza się od podstawy wymiaru, którą stanowi dla nich przychód w rozumieniu przepisów ustawy o PDOF, osiągany u pracodawcy z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy. Tak wynika z art. 18 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 146 ze zm.).

Przychodami ze stosunku pracy są wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężna świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń, a w szczególności: wynagrodzenia zasadnicze, wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, ekwiwalenty za niewykorzystany urlop i wszelkie inne kwoty niezależnie od tego, czy ich wysokość została z góry ustalona, a ponadto świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych. Taki zapis zawiera art. 12 ust. 1 ustawy o PDOF.

Do przychodów ze stosunku pracy należy zatem zaliczyć m.in. wypłaconą pracownikowi zapomogę. Tego rodzaju świadczenie w ściśle określonych sytuacjach może być jednak zwolnione z obciążeń składkowych w ZUS.

Zwolnienie składkowe

Z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne w ZUS wyłączone są bowiem zapomogi losowe w przypadku klęsk żywiołowych, indywidualnych zdarzeń losowych lub długotrwałej choroby. Takie zwolnienie składkowe określa § 2 ust. 1 pkt 22 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. z 2025 r. poz. 316), dalej: rozporządzenia składkowego.

Dla Prenumeratorów GOFIN

§ Ujednolicone przepisy prawne dostępne w serwisie *www.przepisy.gofin.pl*

Podsumowanie

Z treści wskazanej w pytaniu wynika, iż przekazane pracownikowi wsparcie finansowe (zapomoga losowa) zostanie wypłacone w związku z trudną sytuacją pracownika, spowodowaną długotrwałą chorobą z powodu wypadku w czasie wakacji. Świadczenie to spełnia warunki dla wyłączenia go z podstawy wymiaru składek w ZUS na podstawie § 2 ust. 1 pkt 22 ww. rozporządzenia.

Co istotne, zapomoga wypłacona pracownikowi w powyższych okolicznościach korzysta ze zwolnienia składkowego bez ograniczenia kwotowego.

Przykład

Pracownik w czasie wakacji miał wypadek nad jeziorem. Z tego powodu będzie przebywał na długotrwałym zwolnieniu lekarskim. Obecnie przebywa w prywatnej klinice, w której będzie operowany i następnie rehabilitowany. Pracodawca, chcąc wesprzeć pracownika finansowo w tym leczeniu, przekazał jemu zapomogę pieniężną z tytułu długotrwałej choroby w wysokości 3.000 zł.

Okoliczności przekazania pracownikowi wspomnianej zapomogi pieniężnej pozwalają w całości wyłączyć ją z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne na podstawie § 2 ust. 1 pkt 22 rozporządzenia składkowego.

3. Rozliczenie składkowo-podatkowe wynagrodzenia pracownika młodocianego

Od września 2025 r. zatrudniamy pracowników młodocianych (I rok nauki). Ile wynosi minimalne wynagrodzenie takich osób? W jaki sposób rozliczyć składkowo-podatkowo ww. wynagrodzenie młodocianego?

Młodocianemu w pierwszym roku nauki od 1 września 2025 r. przysługuje wynagrodzenie w wysokości nie niższej niż 699,89 zł. Od wynagrodzenia młodocianego pracodawca rozlicza podatek i składki ZUS na ogólnych zasadach dotyczących pracowników, z uwzględnieniem m.in. ulgi dla młodych.

Minimalne stawki wynagrodzeń pracowników młodocianych

Pracownikowi młodocianemu w okresie nauki zawodu przysługuje wynagrodzenie obliczane w stosunku procentowym do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w poprzednim kwartale, obowiązującego od pierwszego dnia następnego miesiąca po ogłoszeniu przez Prezesa GUS w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski" (§ 19 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie przygotowania zawodowego młodocianych i ich wynagradzania – Dz. U. z 2018 r. poz. 2010 ze zm.).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie, o którym mowa, w drugim kwartale 2025 r. wyniosło **8.748,63 zł** (Mon. Pol. z 2025 r. poz. 743). Uwzględniając jego wysokość i odpowiednio stawki procentowe, w okresie od 1 września do 30 listopada 2025 r. pracownikowi młodocianemu przysługuje wynagrodzenie w wysokości nie niższej niż:

- **699,89 zł** (tj. 8% ww. przeciętnego wynagrodzenia) w pierwszym roku nauki lub klasie I branżowej szkoły I stopnia w przypadku młodocianego realizującego dokształcanie teoretyczne w tej szkole,
- **787,38 zł** (tj. 9% ww. przeciętnego wynagrodzenia) w drugim roku nauki lub klasie II branżowej szkoły I stopnia w przypadku młodocianego realizującego dokształcanie teoretyczne w tej szkole,
- **874,86 zł** (tj. 10% ww. przeciętnego wynagrodzenia) w trzecim roku nauki lub klasie III branżowej szkoły I stopnia w przypadku młodocianego realizującego dokształcanie teoretyczne w tej szkole.

Młodocianemu odbywającemu przyuczenie do wykonywania określonej pracy w ww. okresie przysługuje wynagrodzenie w wysokości nie niższej niż **612,40 zł** (7% ww. przeciętnego wynagrodzenia).

Wynagrodzenie młodocianego a zaliczka na podatek

Wynagrodzenie młodocianego zatrudnionego na umowę o pracę w celu nauki zawodu/przyuczenia do wykonywania określonej pracy stanowi przychód ze stosunku pracy, o którym mowa w art. 12 ust. 1 ustawy o PDOF. Zasadniczo od wynagrodzenia pracownika pracodawca, jako płatnik, nalicza i pobiera zaliczkę na podatek dochodowy. Ten obowiązek nie dotyczy jednak pracodawcy wypłacającego minimalne wynagrodzenie pracownikowi młodocianemu, gdyż obejmuje je tzw. ulga dla młodych. W jej ramach zwolnieniu z PIT podlegają m.in. przychody ze stosunku pracy otrzymane przez podatnika do ukończenia 26. roku życia – do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 85.528 zł. Wynagrodzenie młodocianego w skali roku podatkowego „mieści się" w tym limicie, zatem zasadniczo pracodawca nie ma obowiązku poboru zaliczki na PIT. Wyjątek stanowi sytuacja, gdy młodociany złoży pracodawcy wniosek o niestosowanie ulgi dla młodych, na podstawie art. 32 ust. 6 ustawy o PDOF.

Składki ZUS od wynagrodzenia młodocianego

Od wypłacanego młodocianemu wynagrodzenia pracodawca rozlicza składki ZUS na ogólnych zasadach dotyczących pracowników. Podstawę wymiaru składek na ubezpiecze-

nia społeczne pracowników stanowi przychód w rozumieniu przepisów o PDOF z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy. Podstawa ta stanowi jednocześnie podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne (z pewnymi zastrzeżeniami), przy czym pomniejsza się ją o kwoty składek na ubezpieczenia społeczne potrąconych przez pracodawcę ze środków pracownika.

Naliczając młodocianemu pracownikowi składkę na ubezpieczenie zdrowotne pracodawca powinien mieć na uwadze regulacje zawarte w art. 83 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 146 ze zm.). Wynika z nich, że w przypadku gdy składka na ubezpieczenie zdrowotne obliczona od przychodu wolnego od podatku dochodowego na podstawie m.in. art. 21 ust. 1 pkt 148 ustawy o PDOF (tj. w ramach ulgi dla młodych) jest wyższa od kwoty stanowiącej zaliczkę na podatek dochodowy, obliczoną zgodnie z przepisami ustawy o PDOF w brzmieniu obowiązującym na dzień 31 grudnia 2021 r., którą płatnik obliczyłby, gdyby przychód ubezpieczonego nie był zwolniony od podatku dochodowego na podstawie tego przepisu (tzw. hipotetyczna zaliczka), składkę obliczoną za poszczególne miesiące obniża się do wysokości tej kwoty.

Przypomnijmy, iż w stanie prawnym na dzień 31 grudnia 2021 r. obowiązywała stawka podatku (z pierwszego progu skali) w wysokości 17% i kwota zmniejszająca zaliczkę na podatek dochodowy w wysokości 43,76 zł. Sposób obliczania hipotetycznej zaliczki na podatek przedstawiło Ministerstwo Finansów w wyjaśnieniach zamieszczonych na stronie internetowej www.gov.pl (odnosząc się do roku 2022):

„(...) kwotę 43,76 zł płatnik odlicza od zaliczki, jeśli w 2022 r. ma prawo do stosowania 1/12 kwoty zmniejszającej podatek (na podstawie PIT-2). Analogicznie płatnik postępuje z kosztami. Jeśli w 2022 r. płatnik stosuje (na wniosek podatnika) podwyższone koszty albo nie stosuje żadnych kosztów, to obliczając zaliczkę według stanu prawnego na dzień 31 grudnia 2021 r., zachowuje te same zasady (stosuje podwyższone koszty albo nie stosuje żadnych kosztów). (...)”

Naszym zdaniem, aby pracodawca mógł uwzględnić kwotę zmniejszającą zaliczkę na podatek dochodowy, powinien posiadać oświadczenie pracownika upoważniające pracodawcę do jej stosowania, mimo że przychody pracownika są zwolnione z PIT w ramach ulgi dla młodych.

Dodajmy, iż od wynagrodzenia młodocianego określonego na poziomie najniższych stawek, o których mowa w § 19 ww. rozporządzenia, pracodawca nie nalicza składki na FP (i FS), natomiast jest zobowiązany do naliczania składki na FGŚP (jeśli jest objęty przepisami ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy).

Przykład

Pracodawca zatrudnia od września 2025 r. na umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego młodocianych w I, II i III roku nauki. Młodocianym przysługują podstawowe koszty uzyskania przychodów i złożyli oni pracodawcy oświadczenie upoważniające go do pomniejszania zaliczki na podatek dochodowy o kwotę zmniejszającą w wysokości 300 zł.

Rozliczenie składkowo-podatkowe wynagrodzeń pracowników młodocianych w I, II i II roku nauki:

Wiersz	Wyszczególnienie	I rok nauki	II rok nauki	III rok nauki
1	Wynagrodzenie za pracę	699,89 zł	787,38 zł	874,86 zł
2	Podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne:	699,89 zł	787,38 zł	874,86 zł

3	Składki na ubezpieczenia społeczne (wiersz 2 × 9,76% + wiersz 2 × 1,5% + wiersz 2 × 2,45%):	95,96 zł	107,95 zł	119,94 zł
4	Podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne (wiersz 2 – wiersz 3):	603,93 zł	679,43 zł	754,92 zł
5	Składka na ubezpieczenie zdrowotne (9%):	54,35 zł	61,15 zł	67,94 zł
6	Składka na ubezpieczenie zdrowotne (obniżona do wysokości zaliczki obliczonej zgodnie z przepisami ustawy o PIT w brzmieniu obowiązującym na dzień 31.12.2021 r.)*):	16,42 zł	29,17 zł	42,09 zł
7	Koszty uzyskania przychodów:	250 zł	250 zł	250 zł
8	Podstawa obliczenia zaliczki na podatek dochodowy, po zaokrągleniu do pełnych zł:	354 zł	429 zł	505 zł
9	Zaliczka na podatek:	0 zł	0 zł	0 zł
10	Kwota do wypłaty:	587,51 zł	650,26 zł	712,83 zł

*) Do obliczenia hipotetycznej zaliczki na podatek, zgodnie z przepisami ustawy o PIT w brzmieniu obowiązującym na dzień 31.12.2021 r., zastosowano następujące parametry:
- stawka podatku z pierwszego progu skali 17%,
- podstawowe koszty pracownicze 250 zł,
- kwota zmniejszająca podatek 43,76 zł.

IX. PRAWO PRACY

1. Nadgodziny w czasie łączenia pracy z urlopem rodzicielskim i wydłużenie wymiaru tego urlopu

1) Pracownica od kilku miesięcy łączy pracę w wymiarze połowy etatu z urlopem rodzicielskim. Jej grafik przewiduje pracę od godziny 8.00 do 12.00. Ostatnio zgłaszała pracodawcy potrzebę pracy w nadgodzinach, np. od 12.00 do 13.00, z uwagi na spiętrzenie zadań służbowych. Czy pracodawca może zgodzić się na nadgodziny w tym przedziale czasowym?

Pracownik korzystający z urlopu rodzicielskiego może go łączyć z wykonywaniem pracy u pracodawcy udzielającego tego urlopu, w wymiarze nie wyższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy (art. 182^{1e} K.p.). Podjęcie pracy na urlopie rodzicielskim nie powoduje zmiany pierwotnego wymiaru etatu pracownika. Przy czym podjęcie pracy na urlopie rodzicielskim powoduje podział tego urlopu na część zagospodarowaną na pracę i część – wynoszącą co najmniej połowę wymiaru etatu – poświęconą wyłącznie na opiekę nad dzieckiem. Zakładamy, że w przedstawionej sprawie pracownica przed rozpoczęciem urlopów z tytułu rodzicielstwa pracowała na pełny etat, w godzinach od 8.00 do 16.00.

Pracownik generalnie może podejmować pracę w nadgodzinach, przez którą rozumie się pracę powyżej obowiązujących pracownika norm czasu pracy lub powyżej przedłużonego dobowego wymiaru czasu pracy. Powstała jednak wątpliwość, czy taka praca może być świadczona przez pracownika, który łączy pracę z urlopem rodzicielskim. Problem ten był przedmiotem opinii Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Resort pracy w piśmie udostępnionym naszemu Wydawnictwu w dniu 10 maja 2016 r. wskazał, że:

„(…) w przypadku łączenia urlopu rodzicielskiego z wykonywaniem pracy w niepełnym wymiarze czasu pracy nie jest możliwe polecenie pracownikowi pracy ponadwymiarowej (wykraczającej poza godziny jego pracy zaplanowane w rozkładzie czasu pracy w ramach 8-godzinnego dobowego wymiaru jego czasu pracy). Przykładowo, jeżeli pracownik w danym dniu ma zaplanowane 4 godziny pracy (od 8.00 do 12.00) i w następnych 4 godzinach (od 12.00 do 16.00) korzysta z urlopu rodzicielskiego, nie jest możliwe polecenie pracownikowi pracy ponadwymiarowej (np. pomiędzy godziną 12.00 a 14.00)

(...) wydaje się natomiast możliwe polecenie pracownikowi pracy w godzinach nadliczbowych z przyczyn, o których mowa w art. 151 § 1 Kodeksu pracy. Przykładowo, jeżeli pracownik w danym dniu ma zaplanowaną pracę w godzinach 8.00-12.00, a z urlopu rodzicielskiego korzysta w godzinach 12.00-16.00, to pracodawca może polecić mu pracę nadliczbową począwszy od godziny 16.00 (...)”.

W świetle tego stanowiska pracownica nie może podjąć pracy w nadgodzinach w okresie czasu przypadającym wyłącznie na urlop rodzicielski, tj. w godzinach od 12.00 do 16.00.

2) Pracownica od 1 października 2025 r. będzie łączyła urlop rodzicielski z wykonywaniem pracy na pół etatu. We wniosku w sprawie łączenia pracy z tym urlopem wskazała, że chce pracować (na pół etatu) również na części wydłużającej urlop rodzicielski. Czy to oznacza, że podstawowy wymiar urlopu rodzicielskiego wydłuży się dwa razy?

W przypadku łączenia pracy z urlopem rodzicielskim, urlop ten ulega wydłużeniu proporcjonalnie do wymiaru czasu pracy wykonywanej przez pracownika w trakcie korzystania z urlopu rodzicielskiego lub jego części. Wymiar części przedłużającej odpowiada iloczynowi tygodni, przez które pracownik zamierza łączyć pracę z urlopem rodzicielskim i wymiaru etatu, w jakim ta praca zostanie podjęta (art. 182^{1f} § 2 K.p.).

W trakcie części przedłużającej urlop rodzicielski pracownik również może wykonywać pracę (zamiar świadczenia takiej pracy powinien wynikać z treści wniosku w sprawie łączenia pracy z urlopem rodzicielskim). Wówczas wymiar części przedłużającej urlop oblicza się dzieląc długość części urlopu powstałej w wyniku jego proporcjonalnego wydłużenia (obliczonej zgodnie z art. 182^{1f} § 2 K.p.) przez różnicę liczby 1 i wymiaru czasu pracy, w jakim pracownik zamierza łączyć korzystanie z części przedłużającej urlop z wykonywaniem pracy (art. 182^{1f} § 7 K.p.). Trzeba jednak podkreślić, że podjęcie pracy w czasie części przedłużającej urlop rodzicielski nie powoduje jego ponownego przedłużenia. Urlop rodzicielski ulega więc przedłużeniu tylko raz.

Przykład

Pracownica przebywa na urlopie rodzicielskim udzielonym jej w wymiarze 32 tygodni (pozostałe 9 tygodni urlopu pozostaje do wyłącznej dyspozycji ojca dziecka). Od 1 października 2025 r. będzie łączyła pozostałą jej do wykorzystania część urlopu rodzicielskiego, tj. 16 tygodni, z pracą w wymiarze 1/2 eta-

tu. Podstawowy wymiar urlopu rodzicielskiego (32 tygodnie) powinien w związku z tym ulec przedłużeniu o 8 tygodni, zgodnie z wyliczeniem: 16 × 1/2 etatu = 8 tygodni.

W trakcie części przedłużającej urlop pracownica również zamierza jednak pracować na 1/2 etatu. W takim przypadku wymiar części przedłużającej urlop (8 tygodni) będzie punktem wyjściowym do wyliczenia ostatecznego wymiaru tej części. Będzie ona wynosiła 16 tygodni, zgodnie z wyliczeniem: 8 tygodni (wymiar części przedłużającej) : (1 – 1/2 etatu) = 16 tygodni. Będzie to tylko jedna część przedłużająca urlop rodzicielski – „wyjściowy" wymiar tej części nie podlega sumowaniu.

2. Dane o wymiarze czasu pracy, urlopie i pracy zdalnej w informacji o warunkach zatrudnienia

1) Od 1 września 2025 r. zatrudniliśmy pracownika na część etatu, na podstawie umowy o pracę na okres roku. Rozkład czasu pracy tego pracownika przewiduje dniówki robocze o różnej liczbie godzin pracy. Jak w takiej sytuacji wskazać dobowy i tygodniowy wymiar czasu pracy tego pracownika w informacji o warunkach zatrudnienia?

Informacja o warunkach zatrudnienia, o której mowa w art. 29 § 3 K.p., powinna być przekazana pracownikowi w ciągu 7 dni od dnia dopuszczenia pracownika do pracy. Informacja ta obejmuje szeroki zakres danych, w tym dotyczące dobowego i tygodniowego wymiaru czasu pracy. Wymiary te należy odróżnić od dobowej i tygodniowej normy czasu pracy, które również należy wykazać w informacji o warunkach zatrudnienia, a które są takie same dla pełnego i niepełnego etatu.

Wskazanie norm czasu pracy nie przysparza na ogół większych problemów – normy czasu pracy dla ogółu pracowników wynoszą 8 godzin na dobę i przeciętnie 40 godzin w przeciętnie pięciodniowym tygodniu pracy w przyjętym okresie rozliczeniowym. Więcej trudności może natomiast przysporzyć podanie w informacji o warunkach zatrudnienia danych o dobowym i tygodniowym wymiarze czasu pracy. Może to mieć miejsce w sytuacji, gdy wymiary te nie są stałe w odniesieniu do dnia i tygodnia, np. przy rozkładach czasu pracy przewidujących różną liczbę godzin pracy w poszczególnych dniach roboczych. W takich przypadkach pracodawca może, zdaniem redakcji, podać w informacji o warunkach zatrudnienia dane o wymiarze dobowym i tygodniowym w ten sposób, że wskaże przedział godzin, w którym będą się mieścić te wymiary.

Przykład

Pracownik zatrudniony na 1/4 etatu pracuje zgodnie z grafikiem przewidującym pracę w różnych wymiarach dobowych w poszczególnych dniach roboczych, od 2 do 8 godzin. Przy takim rozkładzie czasu pracy pracodawca może wskazać w informacji zatrudnienia dobowy i tygodniowy wymiar czasu pracy w następujący sposób:

„od 2 do 8 godzin na dobę, zgodnie z obowiązującym rozkładem czasu pracy i przeciętnie 10 godzin w przeciętnie pięciodniowym tygodniu pracy w przyjętym okresie rozliczeniowym."

2) Pracownik zatrudniony na pełny etat pod koniec sierpnia 2025 r. nabył prawo do pierwszego urlopu dodatkowego dla niepełnosprawnych, ponieważ przepracował rok od przyznania mu umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. W związku z tym konieczna jest aktualizacja informacji o warunkach zatrudnienia odnośnie urlopu wypoczynkowego. Jak podać informację o tym urlopie biorąc pod uwagę, że pracownik nabył do niego prawo w trakcie roku?

W informacji o warunkach zatrudnienia należy wskazać m.in. przysługujący pracownikowi urlop wypoczynkowy. Chodzi tu nie tylko o urlop, do którego prawo wynika z Kodeksu pracy, ale również o urlopy wypoczynkowe przysługujące na mocy przepisów odrębnych. Takim urlopem jest m.in. urlop dodatkowy (w wymiarze 10 dni) z tytułu posiadania znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, uregulowany w art. 19 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 913 ze zm.). Pracownik nabywa prawo do pierwszego urlopu tego rodzaju po przepracowaniu roku po dniu przyznania mu wymaganego stopnia niepełnosprawności.

Należy podkreślić, iż pierwszy urlop dodatkowy przysługuje z dołu (tj. po przepracowaniu wymaganego okresu 1 roku), w pełnym wymiarze. Jego wymiar podlega proporcjonalnej redukcji tylko w odniesieniu do wymiaru etatu pracownika. Dopiero kolejny urlop z tytułu niepełnosprawności, nabywany zasadniczo w dniu 1 stycznia danego roku, jest ustalany proporcjonalnie do okresu zatrudnienia w tym roku.

Przykład

Przejmujemy stan faktyczny przedstawiony w pytaniu drugim z tym uzupełnieniem, że pracownik będzie zatrudniony do końca czerwca 2026 r. Przy tym założeniu zapis o dodatkowym urlopie wypoczynkowym z tytułu niepełnosprawności w informacji o warunkach zatrudnienia może brzmieć:

„dodatkowy urlop wypoczynkowy z tytułu niepełnosprawności w 2025 r.: 10 dni; w 2026 r. wymiar urlopu proporcjonalny do okresu zatrudnienia, tj. 5 dni”.

3) Chcemy zatrudnić pracownika, który będzie pracował w sposób zdalny. W związku z tym zawrzemy z nim umowę o pracę zdalną. Czy w jej treści trzeba wskazać dodatkowe informacje, np. o tym, kto z ramienia firmy będzie się bezpośrednio kontaktował z pracownikiem i ewentualnie go kontrolował?

W przypadku gdy strony zawarły umowę o pracę zdalną, informacja o warunkach zatrudnienia powinna, oprócz standardowej treści, zawierać również:

– określenie jednostki organizacyjnej pracodawcy, w której strukturze znajduje się stanowisko pracy pracownika wykonującego pracę zdalną,
– wskazanie osoby lub organu reprezentującego pracodawcę, odpowiedzialnych za współpracę z pracownikiem wykonującym pracę zdalną oraz upoważnionych do przeprowadzania kontroli w miejscu jej świadczenia.

Nie ma potrzeby powielania powyższych informacji w umowie o pracę. Wystarczy zawrzeć je w informacji o warunkach zatrudnienia (art. 67^{21} K.p.).

3. Nagana i pozbawienie premii z powodu nieprawidłowego korzystania ze zwolnienia lekarskiego

W czasie kontroli prawidłowości korzystania ze zwolnień lekarskich okazało się, że w czasie pobytu na takim zwolnieniu pracownik remontował mieszkanie matki, w związku z czym został pozbawiony prawa do zasiłku. Czy osobę tę możemy również ukarać naganą oraz pozbawić premii za ten miesiąc?

Pracodawca będzie mógł ukarać pracownika naganą, jeśli spełnione są wymogi określone przepisami Kodeksu pracy pozwalające na jej zastosowanie, natomiast możliwość pozbawienia premii uzależniona będzie od zasad jej przyznawania zapisanych w przepisach zakładowych.

Pracodawca ma zamiar zastosować wobec wspomnianego pracownika karę nagany. Zgodnie z art. 108 § 1 K.p., kara ta może być nałożona za nieprzestrzeganie przez pracownika ustalonej organizacji i porządku w procesie pracy, przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, przepisów przeciwpożarowych, a także przyjętego sposobu potwierdzania przybycia i obecności w pracy oraz usprawiedliwiania nieobecności w pracy.

Dla Prenumeratorów GOFIN

§ Ujednolicone przepisy prawne dostępne w serwisie *www.przepisy.gofin.pl*

Pracownik, o którym mowa w pytaniu, w czasie pobytu na zwolnieniu lekarskim wykonywał remont mieszkania swojej matki, w związku z czym został pozbawiony prawa do zasiłku chorobowego. Można więc przyjąć, że w ten sposób nie dopełnił obowiązku pracowniczego, o którym mowa w art. 211 pkt 5 K.p. Przypis ten informuje, że pracownik ma obowiązek poddawać się wstępnym, okresowym i kontrolnym badaniom lekarskim oraz innym zaleconym badaniom lekarskim i stosować się do wskazań lekarskich. To ostatnie zastrzeżenie dotyczy nie tylko zaleceń wydanych w trakcie badań profilaktycznych, ale również np. zaleceń wydanych podczas orzekania o czasowej niezdolności do pracy z powodu choroby.

Pozbawienie wspomnianej osoby prawa do zasiłku oznacza, że nie respektowała ona zaleceń określonych przez lekarza wystawiającego zwolnienie lekarskie, a tym samym postępowała sprzecznie z celem jego wystawienia.

Ponadto praca fizyczna w trakcie pobytu na zwolnieniu lekarskim może doprowadzić do przedłużenia nieobecności pracownika w pracy. Jest więc działaniem naruszającym art. 100 K.p. mówiący m.in. o tym, że pracownik ma obowiązek wykonywać pracę sumiennie i starannie, przestrzegać przepisów bhp oraz zasad współżycia społecznego, a także dbać o dobro zakładu pracy.

W opisanej sytuacji pracodawca ma więc podstawy do nałożenia na pracownika kary nagany. Potwierdzają to też m.in. następujące wyroki Sądu Najwyższego:

- z dnia 16 listopada 2000 r., sygn. akt I PKN 44/00:
  „(...) Przejawem troski pracownika niezdolnego do pracy wskutek choroby o dobro zakładu pracy jest stosowanie się do wskazań lekarskich i powstrzymywanie się od wykonywania czynności mogących przedłużyć jego nieobecność w pracy (art. 211 pkt 5 K.p. w związku z art. 100 § 2 pkt 3 K.p.). (...)”,
- z dnia 26 września 2001 r., sygn. akt I PKN 638/00:
  „(...) Pracownik, który w czasie zwolnienia lekarskiego podejmuje czynności sprzeczne z celem tego zwolnienia, jakim jest odzyskanie zdolności do pracy, a zwłaszcza czyn-

ności prowadzące do przedłużenia nieobecności w pracy, godzi w dobro pracodawcy i działa sprzecznie ze swoimi obowiązkami, takimi jak lojalność wobec pracodawcy, obowiązek świadczenia pracy i usprawiedliwiania nieobecności. (...)"

Pracodawca musi jednak uwzględnić ograniczenia wynikające z art. 109-110 K.p. W myśl przywołanych przepisów:

- kara nie może być zastosowana po upływie 2 tygodni od powzięcia wiadomości o naruszeniu obowiązku pracowniczego stanowiącego podstawę do ukarania i po upływie 3 miesięcy od dopuszczenia się tego przewinienia,
- kara może być zastosowana dopiero po uprzednim wysłuchaniu pracownika,
- jeżeli z powodu nieobecności pracownika jego wysłuchanie nie jest możliwe, bieg dwutygodniowego terminu, o którym mowa wyżej, nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu do dnia stawienia się pracownika do pracy; zasada ta nie dotyczy drugiego z obowiązujących terminów, tj. trzymiesięcznego,
- o zastosowanej karze pracownik musi być powiadomiony na piśmie ze wskazaniem rodzaju naruszenia obowiązków pracowniczych, datą dopuszczenia się przez pracownika tego naruszenia oraz z zamieszczoną informacją o prawie wniesienia sprzeciwu od ukarania i terminie na jego wniesienie, który w myśl art. 112 K.p. wynosi 7 dni od dnia zawiadomienia o ukaraniu.

Jeżeli w przedstawionej sytuacji zachowane zostaną wymienione przesłanki, nie ma przeszkód, aby pracodawca ukarał wspomnianego pracownika naganą.

Jeżeli zaś chodzi o możliwość pozbawienia premii za ten miesiąc, to istotne będą tu zapisy regulaminu wynagradzania lub innych przepisów zakładowych wprowadzających prawo do tego rodzaju świadczeń. To one powinny regulować również zasady przyznawania premii oraz określać sytuacje, w których pracownik może być ich pozbawiony – w całości lub w części.

Nie mając wglądu do przepisów zakładowych nie można dać jednoznacznej odpowiedzi, niemniej jednak biorąc pod uwagę, że doszło tu do naruszenia podstawowych obowiązków pracowniczych, z dużą dozą prawdopodobieństwa można przyjąć, że pracodawca ma prawo pozbawić pracownika pełnej premii lub przynajmniej jej części. Jak wspomniano wcześniej, konkretną odpowiedź Czytelnik znajdzie jednak w przepisach, na mocy których pracownikom przysługują premie miesięczne.

X. RACHUNKOWOŚĆ

1. Ustalenie okresu 3. miesięcy na sporządzenie sprawozdania finansowego – odpowiedź Min. Fin. na pytanie naszego Wydawnictwa

Sprawozdanie finansowe należy sporządzić w terminie 3. miesięcy następujących po dniu bilansowym. Termin ten zawsze upływa ostatniego dnia 3. miesiąca, tj. również wtedy, gdy dzień bilansowy przypada na inny dzień niż koniec miesiąca.

Czego dotyczył problem

Zgodnie z generalną ustawową zasadą, kierownik jednostki zapewnia sporządzenie rocznego sprawozdania finansowego nie później niż w ciągu 3. miesięcy od dnia bilanso-

wego. W praktyce mogą powstać wątpliwości, jak należy liczyć ww. okres 3. miesięcy na sporządzenie sprawozdania finansowego. Chodzi tu przykładowo o sprawozdanie finansowe sporządzane na dzień poprzedzający postawienie jednostki w stan likwidacji lub dzień poprzedzający zmianę formy prawnej następujące w trakcie miesiąca. Przykładowo: Czy w przypadku np. zmiany formy prawnej sprawozdanie np. na 16 lipca 2025 r. (tj. dzień poprzedzający zmianę), należy sporządzić do 16 października 2025 r.? A jak będzie, jeżeli taki szczególny dzień bilansowy przypadnie w ostatnim dniu miesiąca, np. 30 kwietnia 2025 r. przy przejściu na estoński CIT? Czy wówczas należy sporządzić takie sprawozdanie do 30 lipca 2025 r. czy 31 lipca 2025 r.? O rozstrzygnięcie tych kwestii zwróciliśmy się z prośbą do Ministerstwa Finansów (dalej: MF).

Odpowiedź MF

W odpowiedzi z dnia 8 sierpnia 2025 r. – na tak zadane pytania – MF udzieliło następujących wyjaśnień:

„(…) w myśl art. 28j ust. 5 ustawy o CIT zawiadomienie (o wyborze opodatkowania ryczałtem) może zostać złożone również przed upływem przyjętego przez podatnika roku podatkowego, jeżeli na ostatni dzień miesiąca poprzedzającego pierwszy miesiąc opodatkowania ryczałtem podatnik zamknie księgi rachunkowe oraz sporządzi sprawozdanie finansowe zgodnie z przepisami o rachunkowości.

Na podstawie art. 45 ust. 1 ustawy o rachunkowości (...) (dalej: uor), sprawozdanie finansowe sporządza się na dzień zamknięcia ksiąg rachunkowych, o którym mowa w art. 12 ust. 2, oraz na inny dzień bilansowy. Oznacza to, że zamknięcie ksiąg rachunkowych na potrzeby przejścia na tzw. estoński CIT stanowi zamknięcie ksiąg na inny dzień bilansowy określony w art. 12 ust. 2 pkt 7 uor.

Zgodnie z art. 52 ust. 1 uor, kierownik jednostki zapewnia sporządzenie rocznego sprawozdania finansowego nie później niż w ciągu 3. miesięcy od dnia bilansowego i przedstawia je właściwym organom, zgodnie z obowiązującymi jednostkę przepisami prawa, postanowieniami statutu lub umowy. Przepis ten stosuje się odpowiednio również do sprawozdania finansowego sporządzonego na dzień określony w art. 12 ust. 2 lub na inny dzień bilansowy (art. 52 ust. 3 uor).

Przepisy uor nie precyzują sposobu obliczania terminów wyrażonych w miesiącach.

Sprawozdania finansowe, w przypadku gdy dniem bilansowym jest koniec miesiąca, w ocenie MF, zgodnie z ugruntowaną praktyką księgową, należy sporządzić do ostatniego dnia 3. miesiąca następującego po dniu bilansowym. W innych przypadkach, gdy dzień bilansowy nie przypada na koniec miesiąca, termin na sporządzenie sprawozdania finansowego kończy się również z upływem ostatniego dnia 3. miesiąca. Oznacza to, że ***jeśli dniem bilansowym jest 30 kwietnia, to trzymiesięczny termin na sporządzenie sprawozdania finansowego upływa 31 lipca. Natomiast jeśli dzień bilansowy przypada na 16 lipca 2025 r., to sprawozdanie finansowe należy sporządzić do 31 października 2025 r.*** (podkreśl. red.). *(…)”*

Stanowisko Dyrektora KIS

Odpowiedź MF stanowi podejście korzystne dla podatników, niebudzące wątpliwości i problemów w sposobie liczenia okresu 3. miesięcy. Inaczej jednak przedmiotową kwestię liczenia 3 miesięcznego terminu na sporządzenie sprawozdania finansowego, w związku z przejście na estoński CIT, wyjaśnił Dyrektor KIS w interpretacji indywidualnej z dnia 14 lutego 2025 r., nr 0114-KDIP2-2.4010.675.2024.2.IN. Interpretacja ta dotyczyła spółki,

która w związku z zamiarem przejścia na estoński CIT od 1 marca 2023 r. sporządziła sprawozdanie finansowe na dzień 28 lutego 2023 r. Organ podatkowy uznał, że w tej sytuacji termin 3. miesięcy na sporządzenie sprawozdania upłynął 28 maja 2023 r. Ponieważ spółka sporządziła sprawozdanie w dniu 29 maja 2023 r., w ocenie organu podatkowego, nie dokonała ona skutecznego przejścia na estoński CIT (tj. nie spełniła warunku dotyczącego sporządzenia sprawozdania finansowego zgodnie z przepisami o rachunkowości, o którym mowa w art. 28j ust. 5 ustawy o PDOP). W tym przypadku konsekwencje popełnienia błędu w sposobie liczenia okresu 3. miesięcy (przy takim podejściu oznaczającego pomyłkę o 1 dzień) skutkujące utratą prawa do estońskiego CIT, w naszej ocenie, były zbyt dotkliwe i niezasadne.

Tym bardziej, naszym zdaniem, przedstawione stanowisko MF w przedmiotowej kwestii może być pomocne przy formułowaniu argumentów w przypadku ewentualnych sporów podatników z organami podatkowymi.

2. Obowiązek przesyłania plików JPK przez podatnika zwolnionego przedmiotowo z CIT – interpretacja KIS

Jeżeli nie wszystkie dochody osiągane przez SP ZOZ mogą korzystać ze zwolnienia z art. 17 ust. 1 pkt 4 ustawy o PDOP, to nie znajdzie zastosowania zwolnienie z obowiązku przesyłania do właściwego naczelnika urzędu skarbowego ksiąg rachunkowych w postaci plików JPK. Tym samym taki SP ZOZ obowiązują w tym zakresie ogólne terminy wysyłki zgodnie z harmonogramem.

(interpretacja indywidualna Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej z 11 lipca 2025 r., nr 0114-KDIP2-2.4010.247.2025.1.PK)

Stan faktyczny oraz stanowisko podatnika

Statutowym celem działania Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej (dalej: SP ZOZ) było zapewnienie świadczeń zdrowotnych oraz promocja zdrowia. Szpital prowadził księgi rachunkowe przy użyciu programu komputerowego i jednoczesne korzystał ze zwolnienia przedmiotowego z CIT na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 4 ustawy o PDOP, jako jednostka przeznaczająca dochód na cele statutowe w zakresie ochrony zdrowia. Przepis ten przewiduje bowiem zwolnienie o charakterze warunkowym dla podatników, których celem statutowym jest określona w ustawie działalność, m.in. w zakresie ochrony zdrowia, pomocy społecznej i kształcenia studentów. Zwolnienie obejmuje dochody w części przeznaczonej na cele statutowe. Opodatkowaniu podatkiem dochodowym podlegały natomiast dochody przeznaczone na wydatki, które nie stanowią realizacji celu statutowego (tj. dochody w części nieprzeznaczonej na cele statutowe). SP ZOZ rozliczał je w ramach zeznania rocznego. Wydatki takie dotyczyły m.in. zapłaty składek na PFRON, kar, kosztów sądowych, odsetek budżetowych. Wydatki te, zgodnie z art. 16 ustawy o PDOP, nie stanowią kosztów uzyskania przychodów.

W związku z powyższym SP ZOZ zwrócił się do organu podatkowego z pytaniem, czy będzie zwolniony z obowiązku przesyłania właściwemu naczelnikowi urzędu skarbowego ksiąg rachunkowych po zakończeniu roku podatkowego (JPK_KR_PD), w terminie do dnia upływu terminu złożenia zeznania za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w postaci elektronicznej odpowiadającej stosownej strukturze logicznej.

Zdaniem pytającego, obowiązek przesyłania JPK nie dotyczy SP ZOZ, gdyż znajduje w tym przypadku zastosowanie zwolnienie wynikające z art. 9 ust. 1d pkt 2 ustawy o PDOP dotyczące podatników osiągających wyłącznie dochody wolne od podatku na podstawie art. 17 ust. 1 ustawy o PDOP.

Stanowisko organu podatkowego

W odpowiedzi organ podatkowy uznał stanowisko SP ZOZ za nieprawidłowe. Jednocześnie organ przypomniał, że zgodnie z art. 9 ust. 1c ustawy o PDOP, podatnicy prowadzący księgi rachunkowe są obowiązani prowadzić te księgi przy użyciu programów komputerowych oraz przesyłać właściwemu naczelnikowi urzędu skarbowego te księgi po zakończeniu roku podatkowego, w terminie do dnia upływu terminu złożenia zeznania za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w postaci elektronicznej odpowiadającej strukturze logicznej, o której mowa w art. 193a § 2 Ordynacji podatkowej, na zasadach dotyczących przesyłania ksiąg podatkowych lub ich części określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 193a § 3 Ordynacji podatkowej (dalej: przesyłanie JPK_CIT).

Ponadto w art. 66 ust. 2 ustawy z 29 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2105 ze zm.; dalej: ustawy zmieniającej) wskazano terminy, kiedy poszczególni podatnicy po raz pierwszy zobowiązani będą do przesyłania JPK_CIT.

Księgi, o których mowa w art. 9 ust. 1c i 1e ustawy o PDOP, są prowadzone przy użyciu programów komputerowych i przesyłane po raz pierwszy za rok podatkowy, a w przypadku spółek niebędących osobami prawnymi – za rok obrotowy, rozpoczynający się po dniu:

1) 31 grudnia 2024 r. – w przypadku:
   a) podatkowych grup kapitałowych,
   b) podatników i spółek niebędących osobami prawnymi, u których wartość przychodu uzyskanego w poprzednim odpowiednio roku podatkowym albo roku obrotowym przekroczyła równowartość 50 mln euro przeliczonych na złote według średniego kursu euro ogłaszanego przez NBP w ostatnim dniu roboczym poprzedniego odpowiednio roku podatkowego albo roku obrotowego;
2) 31 grudnia 2025 r. – w przypadku podatników i spółek niebędących osobami prawnymi, obowiązanych do przesyłania ewidencji, o której mowa w art. 109 ust. 3 ustawy zmienianej w art. 14, zgodnie z art. 109 ust. 3b tej ustawy;
3) 31 grudnia 2026 r. – w przypadku pozostałych podatników i spółek niebędących osobami prawnymi.

Odnosząc się do pytającej jednostki organ podatkowy wskazał, że korzysta ona ze zwolnienia przedmiotowego na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 4 ustawy o PDOP, który stanowi, że wolne od podatku są dochody podatników, z zastrzeżeniem ust. 1c, których celem statutowym jest działalność naukowa, naukowo-techniczna, oświatowa, w tym również polegająca na kształceniu studentów, kulturalna, w zakresie kultury fizycznej i sportu, ochrony środowiska, wspierania inicjatyw społecznych na rzecz budowy dróg i sieci telekomunikacyjnej na wsi oraz zaopatrzenia wsi w wodę, dobroczynności, ochrony zdrowia i pomocy społecznej, rehabilitacji zawodowej i społecznej inwalidów oraz kultu religijnego – w części przeznaczonej na te cele.

Zwolnienie, o którym mowa powyżej, obejmuje tylko tę część dochodów, która przeznaczona zostanie na cele statutowe wskazane w tym przepisie i na te cele faktycznie zostanie wydatkowana.

Przez działalność statutową podatnika należy rozumieć te rodzaje działalności, które ujęte zostały w jego statucie. Określenie celów statutowych pod kątem uprawnień podatkowych

musi być precyzyjne i ścisłe. Z podatkowego punktu widzenia chodzi bowiem o zwolnienie dochodu od podatku, a zatem zastosowanie instytucji będącej wyjątkiem od reguły, jaką jest opodatkowanie dochodów osób prawnych.

Zastosowanie przedmiotowego zwolnienia zależy nie tylko od przeznaczenia osiągniętego dochodu na preferowane ustawą cele statutowe, ale także od faktycznego wydatkowania go na te cele. Użyte przez ustawodawcę w art. 17 ust. 1 pkt 4 ustawy o PDOP sformułowanie „w części przeznaczonej na te cele" oznacza, że jeżeli statut będzie przewidywał również realizację innych celów niż wymienione w tym przepisie, to przeznaczenie dochodów podatnika na realizację tych „innych celów" nie będzie stanowiło podstawy do zwolnienia od opodatkowania.

Jak zauważył organ podatkowy, przedmiotem wątpliwości SP ZOZ jest kwestia ustalenia, czy będzie mu przysługiwało zwolnienie z obowiązku przesyłania plików JPK_CIT na podstawie art. 9 ust. 1d pkt 2 ustawy o PDOP. Przepis ten odwołuje się do art. 27a ustawy o PDOP, w którym to mówi się o podatnikach osiągających wyłącznie dochody wolne od podatku na podstawie art. 17 ust. 1 ustawy o PDOP. Tacy podatnicy mogą składać zeznanie w postaci papierowej.

Natomiast z wniosku wynika, że nie wszystkie dochody osiągane przez SP ZOZ są zwolnione z art. 17 ust. 1 pkt 4 ustawy o PDOP. Chodzi tu o wymienione wydatki na cele niestatutowe, tj. m.in. na zapłatę składek na PFRON, kar, kosztów sądowych, odsetek budżetowych.

Jak zatem stwierdził organ podatkowy, pytającego SP ZOZ nie obejmuje zwolnienie wskazane w art. 9 ust. 1d pkt 2 ustawy o PDOP. Tym samym obowiązek przesyłania plików JPK_CIT należy realizować zgodnie z ww. harmonogramem (określonym w ww. art. 66 ust. 2 ustawy zmieniającej).

Podsumowując, organ podatkowy wskazał, że SP ZOZ:

„(…) nie będzie zwolnione z obowiązku przesyłania właściwemu naczelnikowi urzędu skarbowego ksiąg rachunkowych po zakończeniu roku podatkowego w terminie do dnia upływu terminu złożenia zeznania, o którym mowa w art. 27 ust. 1 ustawy o CIT (...), za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w postaci elektronicznej odpowiadającej strukturze logicznej (…)".

3. Dotacja do zakupu samochodu elektrycznego otrzymana po jego sprzedaży

Spółka z o.o. w listopadzie 2022 r. wprowadziła do środków trwałych samochód elektryczny o wartości 220 tys. zł. Od grudnia 2022 r. została naliczana amortyzacja. W kwietniu 2025 r. samochód został sprzedany, a dopiero w czerwcu br. firma otrzymała dotację z programu „Mój elektryk" do sprzedanego już samochodu. W jaki sposób ująć w księgach rachunkowych otrzymaną dotację? Jak zaksięgować ww. dotację do samochodów elektrycznych, które figurują w firmie jako towary handlowe?

Amortyzacja środka trwałego

W myśl ustawy o rachunkowości, a także KSR nr 11 „Środki trwałe" – środek trwały to składnik aktywów, który na dzień ujęcia w księgach rachunkowych, spełnia łącznie następujące warunki (art. 3 ust. 1 pkt 15 ww. ustawy):

a) posiada formę rzeczową lub jest rzeczowym prawem majątkowym,

b) jego przewidywany okres ekonomicznej użyteczności w danej jednostce jest dłuższy niż rok,
c) jest przeznaczony do wykorzystania na potrzeby jednostki,
d) jest kompletny i zdatny do użytkowania.

Z pytania wynika, że samochód elektryczny, będący przedmiotem sprzedaży, był zaliczony przez spółkę z o.o. do środków trwałych, co oznacza, że spełniał ww. kryteria.

Środki trwałe podlegają amortyzacji. Dokonywanie odpisów amortyzacyjnych dla celów bilansowych może rozpocząć się w miesiącu oddania środka trwałego do użytkowania lub w miesiącu następnym.

Jednostka zaprzestaje dokonywania odpisów amortyzacyjnych od środka trwałego od miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiło m.in.:

a) zrównanie kwoty odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych z wartością środka trwałego podlegającą amortyzacji lub
b) przeznaczenie środka trwałego do sprzedaży, likwidacji lub rozchodu w inny sposób, potwierdzonego stanem faktycznym polegającym na zaprzestaniu użytkowania.

Przeznaczenie środka trwałego do sprzedaży wymaga odpowiedniego udokumentowania. Z chwilą sprzedaży następuje nie tylko zakończenie jego amortyzacji, ale także wyłączenie z ewidencji środków trwałych.

Sprzedaż składnika majątku spełniającego kryteria dla środka trwałego – z punktu widzenia ustawy o rachunkowości – jest traktowana jako operacja pośrednio związana z działalnością operacyjną jednostki. Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 32 ww. ustawy, do pozostałych przychodów operacyjnych zalicza się przychód ze sprzedaży środka trwałego, natomiast do pozostałych kosztów operacyjnych odnosi się niezamortyzowaną wartość początkową środka trwałego, a także wszelkie koszty związane z tą sprzedażą.

W pytaniu jest mowa o dotacji do zakupionego samochodu elektrycznego.

Otrzymanie dotacji – ujęcie w księgach rachunkowych

W stosunku do ujęcia w księgach rachunkowych otrzymanych środków pieniężnych pochodzących z dotacji, ustawa o rachunkowości stosuje generalnie kryterium przeznaczenia. A zatem środki takie zalicza się do:

1) rozliczeń międzyokresowych przychodów – jeżeli dotyczy to środków pieniężnych otrzymanych na sfinansowanie (nawet częściowego) nabycia lub wytworzenia środków trwałych, jeżeli stosownie do innych ustaw nie zwiększają one kapitałów (funduszy) własnych. Zaliczone do rozliczeń międzyokresowych przychodów kwoty zwiększają stopniowo pozostałe przychody operacyjne, równolegle do odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych (art. 41 ust. 1 pkt 2 ustawy o rachunkowości),
2) pozostałych przychodów operacyjnych – jeżeli otrzymane środki pieniężne nie dotyczą dopłat do cen sprzedaży, nabycia lub wytworzenia m.in. środków trwałych, środków trwałych w budowie (art. 3 ust. 1 pkt 32 ww. ustawy).

Jak z powyższego wynika, dotacja otrzymana na zakup środka trwałego (nawet częściowa) podlega rozliczeniu zgodnie z ww. art. 41 ust. 1 pkt 2, co oznacza, że kwota figurująca na koncie rozliczeń międzyokresowych przychodów zwiększa pozostałe przychody operacyjne równolegle do odpisów amortyzacyjnych. W tym przypadku nie jest ona odnoszona w momencie otrzymania wprost na ww. konto przychodowe, tylko rozłożona w czasie stopniowo do odpisów amortyzacyjnych.

Z pytania wynika, że spółka z o.o. zakupiła samochód elektryczny w listopadzie 2022 r. Następnie w kwietniu 2025 r. samochód ten został sprzedany, a w czerwcu 2025 r. firma otrzymała dotację do już sprzedanego samochodu (środka trwałego). A zatem dotacja ta nie

miała miejsca w momencie zakupu samochodu, ale po ponad 2 latach jego użytkowania oraz po dokonaniu jego sprzedaży, czyli po wyksięgowaniu go z ksiąg rachunkowych spółki z o.o.

Uwzględniając sytuację przedstawioną w pytaniu, jeżeli wielkość odpisów amortyzacyjnych dokonanych od przedmiotowego samochodu (a co za tym idzie i pozostałych przychodów operacyjnych) do momentu jego sprzedaży nie była wielkością istotną, to – w naszej ocenie – możliwe jest zastosowanie uproszczonego rozwiązania, czyli odniesienia otrzymanej kwoty bezpośrednio na zwiększenie pozostałych przychodów operacyjnych, zapisem:

– **Wn konto 13** „Rachunek bieżący",
– **Ma konto 76-0** „Pozostałe przychody operacyjne".

Powyżej przywołaną zasadę istotności stosuje się z uwzględnieniem art. 4 ust. 4 ustawy o rachunkowości, który wprowadza możliwość stosowania uproszczeń, jeżeli nie wywiera to istotnie ujemnego wpływu na rzetelne i jasne przedstawienie sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego. Należy pamiętać, że nie można uznać poszczególnych pozycji za nieistotne, jeżeli wszystkie nieistotne pozycje o podobnym charakterze łącznie uznaje się za istotne.

Natomiast w przypadku, gdyby kwota odpisu amortyzacyjnego oraz stosownej części rozliczanej dotacji stanowiła wartość istotną oraz decyzja o przyznaniu dotacji zapadła w latach wcześniejszych, a wpływ środków nastąpiłby dopiero w 2025 r., ale:

- po zatwierdzeniu sprawozdań za te lata wcześniejsze, np. za 2024 r. – to przychód z tego tytułu dotyczący lat ubiegłych należałoby ująć z wykorzystaniem konta 82 „Rozliczenia wyniku finansowego". W efekcie takiego ujęcia nastąpiłoby zwiększenie wyniku finansowego za te lata (zwiększenie zysku lub zmniejszenie straty) albo
- przed zatwierdzeniem sprawozdań za lata ubiegłe, np. za 2024 r. – to należałoby dokonać zmian w księgach rachunkowych tych lat wprowadzając zapisy na koncie 84 „Rozliczenia międzyokresowe przychodów" wraz z ich rozliczeniem – równolegle do amortyzacji naliczanej w danym okresie – w pozostałe przychody operacyjne.

Dodajmy, że również w księgach rachunkowych 2025 r. do czasu zakończenia amortyzacji należałoby rozliczać odpowiednią część przychodu z konta 84 na konto 76-0 „Pozostałe przychody operacyjne". Jeżeli jednak dotacja nie była ujmowana na koncie 84 (pomimo podpisania w latach wcześniejszych umowy potwierdzonej decyzją o jej przyznaniu albo podpisania w 2025 r.), to jej wpływ na rachunek bankowy jednostki (tu: w czerwcu 2025 r.), w części dotyczącej 2025 r., można ująć bezpośrednio na zwiększenie pozostałych przychodów operacyjnych również wówczas, gdy kwoty dotyczące 2025 r. są istotne.

Natomiast dotację otrzymaną do zakupu samochodów elektrycznych – które w księgach rachunkowych spółki z o.o. figurują jako towary handlowe – wskazane jest ująć bezpośrednio jako pozostałe przychody operacyjne (tj. bez zapisu na koncie 84), gdyż dotacja w tym przypadku nie dotyczy majątku trwałego jednostki.

4. Niewynikowe błędy wykryte po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego za 2024 r.

Po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego za 2024 r. zostały wykryte błędy polegające na nieprawidłowym ujęciu należności (pomyłka dotycząca kontrahentów) oraz kwalifikacji do materiałów towarów nabytych w celu odsprzedaży. Ponieważ w obu przypadkach mamy do czynienia z kwotami istotnymi, powstała wątpliwość jak wprowadzić korekty w księgach rachunkowych oraz w sprawozdaniu finansowym za 2024 r.? Czy w takim przypadku należy wykorzystać konto wyniku lat ubiegłych?

Przede wszystkim należy podkreślić, że po zatwierdzeniu rocznego sprawozdania finansowego nie podlega ono żadnym zmianom. Wynika to bezpośrednio z treści art. 54 ust. 2 ustawy o rachunkowości, który stanowi, że jeżeli jednostka po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego otrzyma informacje o zdarzeniach mających istotny wpływ na to sprawozdanie, to ich skutki ujmuje w księgach rachunkowych roku obrotowego, w którym informacje te otrzymała. Dotyczy to oczywiście również skutków błędów nieistotnych. Tak więc błędy dotyczące ksiąg rachunkowych i sprawozdania finansowego za 2024 r. powinny zostać skorygowane w księgach 2025 r.

Co jednak istotne, w przypadku błędów niewynikowych nie znajdzie zastosowania art. 54 ust. 3 ustawy o rachunkowości określający sposób ujęcia korekt błędów istotnych. Chodzi tu bowiem wyłącznie o błędy wynikowe powodujące brak możliwości uznania sprawozdania finansowego np. za 2024 r. za rzetelnie i jasno przedstawiającego sytuację majątkową, finansową i wynik finansowy. Wówczas wprowadzane korekty odnosi się na kapitał (fundusz) własny i wykazuje jako „zysk (stratę) z lat ubiegłych".

Nie ulega wątpliwości, że również błędy niewynikowe mogą zostać uznane za istotnie zniekształcające obraz bilansu jednostki. Tym niemniej nawet w takim przypadku ich korekt nie wprowadza się z wykorzystaniem konta rozliczenia wyniku finansowego lat ubiegłych. Takie błędy nie mogły mieć bowiem wpływu na wynik finansowy wykazany w sprawozdaniu finansowym. Wśród typowych przykładów takich błędów można wymienić wskazane w pytaniu ujęcie należności czy towarów jako materiałów. W przypadku należności, o ile dotyczyły one tej samej grupy, np. krótkoterminowych należności z tytułu dostaw i usług, pomyłka kontrahenta pozostanie bez wpływu na sposób jej zaprezentowania w bilansie. W związku z czym wprowadzane w księgach rachunkowych 2025 r. korekty tego błędu będą dotyczyły wyłącznie zapisów w ewidencji analitycznej. Natomiast pomyłka dotycząca nieprawidłowego wykazania towarów jako materiałów powoduje konieczność dokonania przeksięgowań w zakresie kont służących do ewidencji towarów i materiałów, co może zostać ujęte zapisem (przyjmując, że na dzień wprowadzenia korekt towar nie został sprzedany):

– **Wn konto 33** „Towary",
– **Ma konto 31-1** „Materiały".

Ponadto przyjmując, że wartość towarów była istotna, stosownych zmian należy dokonać w danych porównawczych, jakie zostaną ujęte w sprawozdaniu finansowym za 2025 r. Odpowiednie objaśnienie dotyczące przekwalifikowania księgowego w tym zakresie należy zawrzeć w informacji dodatkowej jednostki.

5. Zwrot w 2025 r. wypłaconych zaliczek na poczet dywidendy za 2024 r.

W trakcie 2024 r. spółka z o.o. wypłaciła udziałowcom (dwóm osobom fizycznym) zaliczki na poczet przewidywanej dywidendy, odprowadzając 19% zryczałtowany podatek dochodowy. Po sporządzeniu sprawozdania finansowego za 2024 r. okazało się jednak, że prognozowany wynik finansowy nie został zrealizowany, a w związku z wystąpieniem w ostatnim kwartale 2024 r. niespodziewanych kosztów w całym 2024 r. poniesiono stratę. Czy w takim przypadku wspólnicy powinni zwrócić wypłacone wcześniej zaliczki? Jak ująć takie zdarzenie w księgach rachunkowych spółki? Czy spółka osiągnie w związku z takim zwrotem przychód podatkowy?

W przypadku poniesienia w danym roku straty bilansowej cała kwota wypłaconych za ten rok zaliczek na poczet dywidendy stanowi należność spółki drugostronnie, zmniejszając wartość wcześniejszego śródrocznego podziału wyniku. Spółka nie uzyskuje z tytułu otrzymania zwrotu zaliczki przychodu ani bilansowego, ani podatkowego. Ponieważ spółka nie odzyska od organu podatkowego zwrotu potrąconego przy wypłacie zryczałtowanego podatku, zwrot zaliczek dokonywany przez wspólników powinien następować w kwocie brutto, a więc w kwocie de facto wyższej niż uzyskał wspólnik w momencie otrzymania wypłaty takiej zaliczki. Następnie wspólnik może o zwrot takiego podatku wystąpić do urzędu skarbowego.

5.1. Zwrot zaliczek na poczet przyszłego zysku – regulacje kodeksowe

Kwestie związane z obowiązkiem zwrotu zaliczek na poczet przewidywanej dywidendy regulują odrębne przepisy zawarte w Kodeksie spółek handlowych (dalej: K.s.h.). I tak, zgodnie z art. 195 § 1 K.s.h., spółka może wypłacić zaliczkę na poczet przewidywanej dywidendy, jeżeli jej zatwierdzone sprawozdanie finansowe za poprzedni rok obrotowy wykazuje zysk. Zaliczka może stanowić najwyżej połowę zysku osiągniętego od końca poprzedniego roku obrotowego, powiększonego o kapitały rezerwowe utworzone z zysku, którymi w celu wypłaty zaliczek może dysponować zarząd, oraz pomniejszonego o niepokryte straty i udziały własne. Na wypłatę zaliczki zarząd nie może przeznaczyć niewypłaconych zysków z lat poprzednich ani kwot pochodzących z kapitału zapasowego. Mogą być one uwzględnione dopiero przy wypłacie dywidendy (por. art. 192 K.s.h.).

Niezależnie od sposobu ustalania wysokości zaliczek, ich wypłata jest możliwa, jeżeli spółka posiada na nie wystarczające środki, a umowa spółki upoważnia zarząd do wypłaty wspólnikom zaliczki na poczet przewidywanej dywidendy za rok obrotowy (art. 194 K.s.h.).

Jednak w przypadku, gdy w danym roku obrotowym zaliczka na poczet przewidywanej dywidendy została wypłacona wspólnikom, a spółka odnotowała stratę albo osiągnęła zysk w wysokości mniejszej od wypłaconych zaliczek, wspólnicy zwracają zaliczki w:

1) całości – w przypadku odnotowania straty albo
2) części odpowiadającej wysokości przekraczającej zysk przypadający wspólnikowi za dany rok obrotowy – w przypadku osiągnięcia zysku w wysokości mniejszej od wypłaconych zaliczek na poczet przewidywanej dywidendy.

Ponadto – jak wynika z art. 198 K.s.h. – zaliczka podlega zwrotowi, jeżeli została wpłacona wbrew przepisom prawa lub postanowieniom umowy spółki.

W przypadku przedstawionym w pytaniu spółka wypłaciła w 2024 r. zaliczki za poczet dywidendy za ten rok (tj. 2024 r.), lecz na koniec roku okazało się, że sprawozdanie finansowe za 2024 r. wykazało stratę. W związku z tym, zgodnie z ww. regulacjami, powstała konieczność zwrotu całości wypłaconych zaliczek.

5.2. Skutki zwrotu nienależnych zaliczek na poczet dywidendy w podatku dochodowym

W momencie wypłaty zaliczek na poczet dywidend na rzecz wspólników obowiązują takie same zasady opodatkowania, jak przy wypłacie dywidend. Zatem spółka wypłacająca taką zaliczkę na rzecz wspólników będących osobami fizycznymi – jako płatnik – jest zobowią-

zana do poboru 19% zryczałtowanego podatku dochodowego i odprowadzenia go w imieniu wspólnika do urzędu skarbowego (w przypadku wypłat realizowanych na rzecz wspólników będących podatnikami CIT, np. spółek z o.o., mogą znaleźć zastosowanie zwolnienia określone w art. 22 ust. 4 ustawy o PDOP – kwestię tę jednak pomijamy jako niedotyczącą pytania).

W zakresie tego podatku rola spółki jest zakończona. Spółka z powodu zwrotu zaliczek nie występuje do organu podatkowego o zwrot podatku. Dokonują tego sami wspólnicy zwracając się do organu podatkowego z wnioskiem o stwierdzenie nadpłaty. Taki sposób rozliczenia wynika z faktu braku regulacji nakładających na spółkę taki obowiązek, a także braku prawa do ubiegania się o taki zwrot.

Wspólnik powinien więc zwrócić spółce kwotę brutto otrzymanej wcześniej zaliczki na poczet dywidendy, pomimo iż wcześniej ze spółki otrzymał jedynie kwotę netto, czyli kwotę pomniejszoną o potrącony ww. zryczałtowany podatek dochodowy.

Potwierdzenia słuszności takiego podejścia (podatkowego rozliczenia takich zwrotów) można odnaleźć w interpretacji indywidualnej Dyrektora KIS z 7 grudnia 2022 r., nr 0114-KDIP3-1.4011.937.2022.1.MK1. Dotyczyła ona wprawdzie kwestii uzyskania zwrotu nadpłaty zryczałtowanego podatku dochodowego w związku ze zwrotem zaliczek wypłaconych na poczet zysku przez spółkę komandytową, ale na zasadzie analogii można się nią posiłkować również w omawianej kwestii, tj. zwrotów dokonywanych na rzecz spółki z o.o. Jak stwierdził organ podatkowy w tej interpretacji:

„(...) Powinien Pan (...) zwrócić płatnikowi kwotę nienależnie wypłaconej dywidendy, a o zwrot kwoty podatku może Pan złożyć wniosek do urzędu skarbowego. Prawo do złożenia wniosku o stwierdzenie nadpłaty wygasa po upływie terminu przedawnienia zobowiązania podatkowego. Oznacza to, że wniosek podatnika o stwierdzenie nadpłaty może zostać złożony przed upływem terminu przedawnienia zobowiązania podatkowego. (...)”

Zaznaczamy, że w związku z otrzymaniem od wspólników omawianego zwrotu zaliczek (w kwocie brutto) spółka nie osiąga przychodu podatkowego.

Dodajmy ponadto, że przy dokonywaniu zwrotu zaliczek może powstać wątpliwość, czy takiemu zwrotowi nie powinno towarzyszyć naliczenie odsetek z tytułu korzystania przez wspólnika z majątku spółki, od momentu otrzymania zaliczki do momentu jej zwrotu. Co więcej, z drugiej strony, jeżeli takiego obciążenia nie dokonamy, z punktu widzenia podatku dochodowego może rodzić się obawa, czy wspólnik nie uzyskuje nieodpłatnego świadczenia w postaci możliwości korzystania z majątku spółki.

Naszym zdaniem, w takim przypadku nie wystąpi konieczność naliczenia ani odsetek za okres korzystania z „nadpłaconych” wspólnikom zaliczek, ani też u wspólnika nie powstanie przychód z tytułu nieodpłatnego korzystania z majątku spółki. Na potwierdzenie takiego stanowiska można podnieść argument, że wypłata omawianej zaliczki nie była czynnością bezpodstawną, gdyż możliwość takiej wypłaty regulują przepisy K.s.h. Dotyczy to również terminu ich zwrotu, o ile wspólnik taki zwrot zrealizuje bez zbędnej zwłoki.

5.3. Ewidencja księgowa otrzymania zwrotów

W myśl prawa bilansowego, wypłaty zaliczek na poczet zysku osiągniętego w danym roku obrotowym – realizowane na podstawie przywołanych wyżej przepisów K.s.h. – uznaje się za śródroczny podział wyniku finansowego netto jednostki (por. art. 53 ust. 5 ustawy o rachunkowości). Zauważmy jednak, że ustawa o rachunkowości nie wskazuje, jak postąpić

w sytuacji, gdy wypłacone zaliczki nie znajdują pokrycia w wypracowanym w danym roku obrotowym wyniku finansowym. Wypełniając reguły kodeksowe, zdarzenia takie należy ewidencjonować jako korektę wcześniej dokonanych wypłat. Nie ulega wątpliwości, że rozliczenie księgowe w przedmiotowym zakresie powinno nastąpić po zatwierdzeniu sprawozdania i podjęciu decyzji przez wspólników o sposobie rozliczenia wyniku finansowego. Dopiero wtedy bowiem znana jest ostateczna wersja sprawozdania, a więc również ostateczna wielkość wyniku finansowego jednostki wynikająca z tego sprawozdania.

Co do zasady, zatwierdzenia sprawozdania finansowego dokonuje się w ciągu 6 miesięcy od dnia bilansowego. Zatem w przypadku jednostek, których rok obrotowy jest zgodny z kalendarzowym, czynność taka powinna była nastąpić do końca czerwca 2025 r. Zanim jednak sprawozdanie zostanie zatwierdzone – w przypadku spółek zobowiązanych do poddania badaniu rocznego sprawozdania finansowego – badanie musi być zakończone wraz z wyrażeniem przez biegłego rewidenta opinii o tym sprawozdaniu bez zastrzeżeń lub z zastrzeżeniami (por. art. 53 ust. 3-4 ustawy o rachunkowości).

Zauważmy przy tym, że regulacje K.s.h. nie precyzują, kiedy ma nastąpić zwrot „nadpłaconych" zaliczek na poczet zysku. W praktyce powinien on nastąpić po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego i podjęciu decyzji o rozliczeniu wyniku finansowego.

W zakresie wysokości zwrotu, uwzględniając ww. sposób rozliczeń podatkowych, wspólnik powinien zwrócić kwotę odpowiadającą wartości brutto wypłaconej mu wcześniej zaliczki, a więc łącznie z potrąconym przez spółkę (płatnika) PIT. Jak już wskazano, podatek ten wspólnik następnie będzie mógł odzyskać od organu podatkowego. Operacje dotyczące takiego zwrotu będą rozliczane poza księgami rachunkowymi spółki.

Sposób ujęcia przedmiotowych operacji w księgach rachunkowych przedstawiamy na poniższym przykładzie. Zaznaczmy jedynie, że wypłaconą zaliczkę na poczet dywidendy ujmuje się na koncie 82 „Rozliczenie wyniku finansowego" w korespondencji z kontem rozrachunków ze wspólnikami. Jak już wskazano, środki dotyczące takiego zwrotu ujmowane są w kwotach brutto, czyli bez pomniejszania o wcześniej pobrany przez spółkę zryczałtowany podatek dochodowy. Zwrot zaliczek realizowany jest zapisami po przeciwnych stronach kont, niż ich wypłata.

Dla Prenumeratorów GOFIN

Wn Ma

Indeks księgowań FIRMA
dostępny w serwisie
www.indeksksiegowan.gofin.pl

Przykład

W trakcie 2024 r. zarząd spółki z o.o., na podstawie podjętych decyzji, wypłacił dwóm wspólnikom (osobom fizycznym) zaliczki na poczet dywidendy w łącznej kwocie brutto 150.000 zł. Wypłaty zostały zrealizowane po pomniejszeniu o 19% zryczałtowany podatek dochodowy w łącznej kwocie 28.500 zł. Zatem na konta wspólników wypłacono kwotę 121.500 zł (po 60.750 zł dla każdego wspólnika).

Po sporządzeniu rocznego sprawozdania finansowe za 2024 r. okazało się, że spółka jednak poniosła stratę w wysokości 60.000 zł. Uwzględniając fakt wcześniejszej wypłaty zaliczek, wspólnicy zostali zobowiązani do zwrotu pełnej wartości wypłaconych wcześniej zaliczek po ich powiększeniu o pobrany przy wypłacie zaliczek zryczałtowany podatek dochodowy.

Dekretacja:

Opis operacji:	Kwota	Konto	
		Wn	Ma
Księgi rachunkowe 2024 r.			
1. Śródroczny podział wyniku finansowego za 2024 r. w kwocie brutto zaliczek przeznaczonych do wypłaty:	150.000 zł	**82**	**24**
2. Wypłata zaliczki na poczet dywidendy za 2024 r., tj. w kwocie netto po potrąceniu podatku dochodowego: 150.000 zł – 28.500 zł =	121.500 zł	**24**	**13-0**
3. Zarachowanie zryczałtowanego podatku dochodowego pobranego od wypłaconych zaliczek:	28.500 zł	**24**	**22-3**
4. Zapłata podatku do urzędu skarbowego:	28.500 zł	**22-3**	**13-0**
Księgi rachunkowe 2025 r.			
1. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego za 2024 r. – przeksięgowanie straty do rozliczenia:	60.000 zł	**82**	**86**
2. Wartość zaliczek wypłaconych w 2024 r. na poczet dywidendy stanowiących w związku z poniesioną stratą należność od wspólników – w kwocie brutto:	150.000 zł	**24**	**82**
3. Wpłata na rachunek bankowy spółki zwracanych zaliczek w kwocie łącznej:	150.000 zł	**13-0**	**24**

Księgowania w 2024 r.:

Konto 82 „Rozliczenie wyniku finansowego" (w analityce: Zysk za 2024 r.)

(1) 150.000 zł	

Konto 24 „Pozostałe rozrachunki" (w analityce: Konta wspólników)

(2) 121.500 zł	**150.000 zł (1)**
(3) 28.500 zł	

Konto 13-0 „Rachunek bieżący"

(S.p.) X	**121.500 zł (2)**
	28.500 zł (4)

Konto 22-3 „Pozostałe rozrachunki publicznoprawne" (w analityce: PIT od dywidend)

(4) 28.500 zł	**28.500 zł (3)**

Konto 86 „Wynik finansowy" (w analityce: Strata za 2024 r.)

(S.k.) 60.000 zł	

Księgowania w 2025 r.:

Konto 82 „Rozliczenie wyniku finansowego" (w analityce: Strata za 2024 r.)

(1) 60.000 zł	

Konto 86 „Wynik finansowy" (w analityce: Strata za 2024 r.)

(S.p.) 60.000 zł	**60.000 zł (1)**

Konto 82 „Rozliczenie wyniku finansowego" (w analityce: Zysk za 2024 r.)

(S.p.) 150.000 zł	**150.000 zł (2)**

Konto 24 „Pozostałe rozrachunki" (w analityce: Konta wspólników)

(2) 150.000 zł	**150.000 zł (3)**

Konto 13-0 „Rachunek bieżący"

(S.p.) X	
(3) 150.000 zł	

Przewodniki on-line

Przywilej dostępu do Przewodników on-line przysługuje TYLKO Prenumeratorom KOMPLETU CZASOPISM nr 1 lub nr 2 oraz Abonentom internetowego Serwisu Głównego Księgowego.

Przewodnik VAT

przewodnikvat.gofin.pl

Elektroniczny przewodnik VAT to największa baza porad na temat VAT. Przewodnik zawiera kompleksowe omówienie wszystkich zagadnień dotyczących podatku od towarów i usług, **usystematyzowanych w przystępny sposób w 30 działach**. Przewodnik VAT jest źródłem informacji nie tylko dla podatników zajmujących się na co dzień rozliczaniem VAT, ale również dla podmiotów rozpoczynających działalność gospodarczą. **Korzystaj na bieżąco z wielkich zasobów informacji i opracowań na temat najtrudniejszego podatku – podatku VAT !**

Przewodnik Księgowego

przewodnikksiegowego.gofin.pl

Elektroniczny przewodnik zawierający bogate zasoby opracowań, prezentujących **wszystko na temat rachunkowości oraz zagadnienia z zakresu podatków (VAT, PIT, CIT)**. Przeznaczony dla osób, które **stawiają pierwsze kroki w księgowości** jak i dla księgowych, którzy chcą **ugruntować i poszerzyć swoją wiedzę**. Zawiera informacje, które powinna posiadać każda osoba prowadząca księgi rachunkowe, przedstawione w sposób przejrzysty i usystematyzowany z wieloma przykładami liczbowymi. Serwis podzielono **na dwa bloki tematyczne** obejmujące podstawy rachunkowości oraz wybrane zagadnienia z prawa podatkowego.

Przewodnik Kadrowego

przewodnikkadrowego.gofin.pl

Elektroniczny przewodnik zawierający kompleksowe opracowania, prezentujące ze szczegółami **wszystko na temat prawa pracy i ubezpieczeń w ZUS**. Przewodnik polecamy specjalistom oraz **doświadczonym pracownikom** działów płacowych i kadrowych, jak i osobom rozpoczynającym karierę w zawodzie oraz właścicielom firm. **Omówiono w nim krok po kroku wszystkie aspekty związane z zatrudnieniem pracownika**, począwszy od zawarcia umowy do jej rozwiązania (dokumentacja kadrowo-płacowa, czas pracy, wynagrodzenia, urlopy, składki ZUS, świadczenia z FUS, zaliczka na podatek dochodowy).

Szczegóły na **pomocnikiksiegowego**.gofin.pl

BIULETYN INFORMACYJNY DLA SŁUŻB EKONOMICZNO-FINANSOWYCH

NAKŁAD **15 700**

Redakcja:
Redaktor Naczelna: Kamila Andrzejewska
Z-ca Redaktor Naczelnej: Andrzej Zborowski
adres: 66-400 Gorzów Wlkp., ul. Owocowa 8
e-mail: biuletyn@gofin.pl

Wydawca:
Wydawnictwo Podatkowe GOFIN sp. z o.o.
adres: 66-400 Gorzów Wlkp., ul. Owocowa 8
tel.: 95 720 85 40, faks 95 720 85 60

Publikacje zamieszczone w czasopismach nie stanowią opinii prawnych, urzędowej interpretacji przepisów ani innego oficjalnego stanowiska organów państwowych.
Wszelkie prawa zastrzeżone: kopiowanie, przedruk i rozpowszechnianie zabronione.